

Да освободим и разгърнем силите и способностите на юношите

Рухи институт

Книга 5

Да освободим и разгърнем
силите и способностите на
юношите

Рухи институт

Books in the Series:

Below are the current titles in the series designed by the Ruhi Institute. The books are intended to be used as the main sequence of courses in a systematic effort to enhance the capacity of youth and adults to serve their communities. The Ruhi Institute is also developing a set of courses that branch out from the third book in the series for training teachers of Bahá'í children's classes, as well as another set from Book 5 for raising up animators of junior youth groups. These, too, are indicated in the list below. It should be noted that the list may undergo change as experience in the field advances, and additional titles will be added as a number of curricular elements under development reach the stage where they can be made widely available.

- Book 1 *Reflections on the Life of the Spirit*
- Book 2 *Arising to Serve*
- Book 3 *Teaching Children's Classes, Grade 1*
 Teaching Children's Classes, Grade 2 (branch course)
 Teaching Children's Classes, Grade 3 (branch course)
 Teaching Children's Classes, Grade 4 (branch course)
- Book 4 *The Twin Manifestations*
- Book 5 *Releasing the Powers of Junior Youth*
 Initial Impulse: The first branch course of Book 5
 Widening Circle: The second branch course of Book 5
- Book 6 *Teaching the Cause*
- Book 7 *Walking Together on a Path of Service*
- Book 8 *The Covenant of Bahá'u'lláh*
- Book 9 *Gaining an Historical Perspective*
- Book 10 *Building Vibrant Communities*
- Book 11 *Material Means*
- Book 12 *Family and the Community*
- Book 13 *Engaging in Social Action*
- Book 14 *Participating in Public Discourse*

Copyright © 2015, 2024 by the Ruhi Foundation, Colombia
All rights reserved. Edition 2.1.1.PE.PV published in March 2024
Printed in Bulgaria

Originally published in Spanish as *Liberando los poderes de los prejóvenes*
Copyright © 2006, 2014, 2022 by the Ruhi Foundation, Colombia
ISBN 978-628-95102-2-5

Permission for a limited printing of this book in Bulgarian has been granted by the Ruhi Institute.

Ruhi Institute
Cali, Colombia
Email: instituto@ruhi.org
Website: www.ruhi.org

СЪДЪРЖАНИЕ

Към модератора	1
Пролетта на живота	5
Многообещаваща възраст	50
Да служим като аниматори	86

КЪМ МОДЕРАТОРА

Още от самото начало на своето функциониране в началото на 70-те години на ХХ век Рухи институтът, чрез своите образователни дейности, се стремеше да служи на младите хора на възраст между 12 и 15 години, често наричани „юноши“, които представляват една изключително важна социална група. Виждайки идеализма и енергията на множество младежи в тази възраст, Институтът бе убеден във важността да им се даде възможност да изучават по-задълбочено различни теми и идеи, които да ги подготвят да се справят със сложни ситуации в живота, да се преборят с нарастващите сили на морална разруха по света и да станат активни дейатели за социални промени. Десетилетията след това бяха период на действие и анализ, през който се събра много полезен опит от работата с юноши от най-различен произход и среда, включително и от усилията в областта на развитието, особено в сферата на огромяването. Около 2000-та година се оформи идеята за даването на възможност на юношите да осъзнаят и разгърнат своите духовни сили, а с нея и различните аспекти на тригодишната програма, която се стреми да освободи техните интелектуални и духовни способности в служба на човечеството.

Подобно на други начинания на Рухи института, програмата за разгръщане на духовните сили на юношите се предлага сред масите хора на местно ниво чрез система за дистанционно обучение, която включва в този случай три главни компонента – „юношеска група“, „аниматор“ и определен комплект материали. *Да освободим и разгърнем силите на юношите*, петата книга в основната поредица на Института, е разработена, за да помогне на тези, които искат да привлекат юношите от своите села или квартали да се включат в програмата. Тя е първият материал в серията от курсове, разклоняващи се от основаната поредица, която ще помогне на хората да развият необходимите способности, за да служат като „аниматори“ – име, което само по себе си подсказва същността и естеството на този акт на служене. Въпреки че не всеки, изучаващ книгата, ще се включи в тази област на дейност, очакването е всички да почерпят вдъхновение от разглежданите теми и да осъзнаят важността да се отдава подобаващо внимание на благородните стремежи на юношите, което е съществен аспект в създаването на култура, която допринася за много по-различно от твърдо установилото се в много общества отношение към младите хора в днешно време. В една такава среда дори и тези, които не се включват непосредствено в програмата, ще са готови да подкрепят нейните бързо разрастващи се дейности.

Онова, което модераторите за изучаването на Книга 5 трябва да осъзнават, е че сред участниците ще има много младежи в късните тийнейджърски или в началото на двадесетте си години, които са започнали основната поредица от курсове с ясно изразеното желание да служат като аниматори и с потенциала да го направят. Някои може да са се докоснали до Вярата чрез разговори с техни връстници, които са наблегнали на ролята, която те могат да изиграят в образоването на по-младото поколение. За други е възможно самите те да са преминали през тази програма като юноши и скоро след това да са изучили Книга 1. Какъвто и да е бил пътят, който ги е довел до процеса на института, сега те ще станат част от разрастващо се ядро от хора в тяхното село или квартал, посветили се на неговото подобряване и напредък и в този контекст ще събират опит в посещаването на домовете, за да разглеждат заедно със семействата основни за Вярата теми – дейностите на служене, обяснени в Книга 2. Като част от това ядро, някои от тях също така ще са в тясна връзка с поне една група юноши в техния район и ще помагат на аниматора в провеждането на различни дейности и в редовното посещаване на родителите, за да обсъждат идеи и подходи, свързани с програмата. По това време вече всеки от тях ще притежава значително познаване на Бахайските учения, които ще са се задълбочили след изучаването на

Книги 3 и 4 и ще проявяват умения, способности и духовни качества, необходими за подемането и поддържането на съдържателни разговори с приятели и съседи. И точно сега, когато са стигнали до Книга 5, важността и значимостта на процеса за развиване на способности, присъщ на основната поредица от курсове на Рухи института – процес, замислен като вървене по пътека на служене – ще стане очевиден. Да се ангажират група от юноши в тригодишна програма за разгръщане на техните духовни сили е трудна и възискателна форма на служене и усилията на начинаещите аниматори до голяма степен ще разчитат на способностите, които те са изграждали неотклонно до сега по тази пътека.

Първата част на книгата, „Пролетта на живота“, насочва вниманието върху присъщите качества, които според бахайските учения трябва да отличават периода на младостта. От направеният анализ постепенно се очертава представа за приноса, който всяко поколение младежи прави, служейки на Божието дело и на човечеството. Модераторът ще трябва да направи необходимото, за да може след като завършат изучаването на тази част, участниците да бъдат стимулирани от така разкриващата се представа, защото тя е тази, която дава смисъл на програмата за разгръщане на духовните сили на юношите и би трябвало да насочва усилията им да ангажират юношите в нейните дейности.

Действително, тази част започва като кани участниците да помислят върху отличителните черти, които те се надяват, че юношите ще успеят да развият, когато завършат тригодишната програма, станали вече 15 годишни – възраст, на която в бахайските учения се гледа като на праг на зрелостта – и навлязат в разцвета на своята младост. Модераторът трябва да разбира, че целта на упражнението не е да се задълбава в особеностите на програмата или да се размишлява върху възможностите и заложбите на юношите – неща, които ще се разглеждат съответно в третата и втората части на книгата. Намерението е по-скоро да се види ясно образа на младия човек, готов да заеме мястото си сред новото поколение хора, които ще се борят за Божието дело и ще посветят себе си на напредъка на цивилизацията. По отношение на участниците – упражнението ще засили тяхното вникване в естеството на дейността, която скоро ще предприемат като аниматори и ще даде на последващите им решения по-дълбок смисъл.

И на този фон, частта предлага няколко откъса от писанията, които поясняват определени концепции, касаещи периода на младостта. Сред представените още в началото идеи е взаимодействието между служене, образование и подготовка за бъдещето – нещо, което понякога може да затормози мисленето на младите хора. Онова, което се обяснява, е че когато животът се разглежда като едно цяло, неговите различни аспекти изобщо не са в конфликт, а могат взаимно да се подсилват и затвърждават. Упражнението в Раздел 10 ще помогне на участниците да преценят какво означава това на практика. Трябва да се внимава те да не преминат през упражнението механично и да не успеят да разберат как определени житейски избори и начини на мислене биха могли да доведат до въображаеми противопоставяния (дихотомии) и съответното напрежение, което те създават.

Друга концепция, която е представена в тази част и е най-важна за нейната задача, е идеята за двойната морална цел. Участниците разбира се, са вече запознати с нея от изучаването на по-ранните книги в поредицата. Но тук тя се третира в по-голяма дълбочина и те ще трябва да обърнат особено внимание на разделите, посветени на нейното разглеждане, започвайки с обясняването на двойната трансформация – на личностно ниво и в структурата на обществото – представена в бахайските писания. И в тази светлина тук се обяснява разбирането, че младите хора трябва да са изпълнени със силно чувство за цел да поемат в свои ръце собственото си интелектуално и духовно израстване и да дават траен принос за напредъка на обществото. Освен това в

тази част се твърди, че тези два аспекта на моралната цел са взаимно допълващи се и по принцип неделими, защото стандартите и поведението на отделните личности оформят обкръжаващата ги среда и от своя страна, те биват моделирани от социалните структури и процеси. За някои участници може да е трудно да оценят значението и изводите от това твърдение, разгледани по-подробно в упражнението в Раздел 16. Преобладаващите философии, които от една страна са склонни да наблягат твърде много на индивидуалността и личната свобода, а от друга преувеличават важноста на социалните сили и политическите процеси, могат да изопачат реалността и да повлияят и формират убеждения и модели на мислене, често пъти неусетно. Модераторът трябва да съзнава предизвикателствата, които това създава и когато прави упражнението с групата, да помага на участниците, ако е необходимо, да разпознават онези твърдения, които не са в съгласие с цитираното изказване на Пазителя. Изучаването на концепцията за двойната цел завършва с думите, че тя може да се осъзнае само в полето на служене. И се посочва, че служенето обединява реализирането на личностния потенциал с напредъка на обществото.

Заглавието на втората част е „Обещаваща възраст“ и тя касае юношите и техния огромен потенциал. Тази част се стреми да затвърди в съзнанието на изучаващите я разбирането, че юношите са членове на една особена възрастова група, която има свои специфични характеристики – характеристики, които не оставят никакво съмнение, че колкото и погрешно да е да ги третираме като деца, толкова неправилно е и да ги насърчаваме да имитират една повърхностна и безсъдържателна по своята същност версия на възрастни хора, което се наблюдава все повече и повече по много места по света. Тази част очаква да се разбере, че възприетият от Бахайската общност подход към тази възрастова група, формиран от писанията на Вярата и зареден с такива примери като на младия Рухолла, е коренно различен от подходите, основани на широко разпространените предположения и теории, много от които описват юношите като непокорни и склонни към кризи.

Имайки предвид казаното по-горе, частта се спира накратко върху природата на юношеството и приканва участниците да помислят върху предизвикателството правилно да се насочва и напътства нарастващото самоосъзнаване на младите хора от тази възрастова група. Във връзка с това тази част отправя предупреждение: тези усилия трябва да избягват клопката на някои програми, които вместо да насочват пробуждащото се самоосъзнаване на младежите в тази формираща фаза на живота към безкористно служене на другите, го обръщат към „собственото аз“ и за съжаление ги превръщат в крайна сметка в затворници на „настойчивото его“. Разделите от 5-ти до 9-ти се опитват да предупредят участниците и да привлекат вниманието им върху някои едва доловими опасности от тази клопка, като ги повеждат през поредица от цитати от Бахайските писания. По-нататък в тази част се разглежда въздействието на социалната среда върху живота на юношите, представя се концепцията за „юношеската група“ като среда на взаимна подкрепа и се определя отношението, което трябва да възприемат всички, които се заемат да служат като аниматори на подобни групи.

Третата част, „Да служим като аниматори“, продължава в известен смисъл от там, откъдето завършва втората и се опитва да запознае по-нататък участниците с естеството на тази дейност на служене. След като първо разглежда някои от основните черти на юношеската група, тази част се впуска в обсъждане на материалите, чието изучаване е същината на програмата. Повечето от нея е посветена на това разглеждане и модераторът трябва добре да разбере целта ѝ, която е не просто да се опишат материалите за участниците, а да им се даде познание по отношение на това какво включва процесът на разгръщане на духовните сили и как тези материали се стремят да насърчат и подпомогнат неговата действена сила. През цялата част са включени откъси от книги, но две от тях са анализирани изцяло – *Повеите на потвърждението и*

подкрепата (Breezes of Confirmation) и *Духът на вярата (Spirit of Faith)* и участниците трябва да разполагат с копия на тях.

Темата освобождаване и разгръщане на духовните сили изисква най-общо казано много размисъл и обсъждане от страна на модераторите. В действителност подетият от курсовете на института образователен процес в крайна сметка може да се приеме като средство за разгръщане на нравствените и духовни сили, чрез което хората от всички слоеве на живота и от всякакъв произход получават възможност да се надигнат и да вземат участие в изграждането на един по-добър свят. Схващането за сила, което се използва тук, се различава изключително много от преобладаващите определения, които я свързват със стремежа за доминиране или с това да се принудят другите да се примирят и приемат нечии желания и искания. Вместо това, целта е да се превърнем в канали, през които текат силите на човешкия дух – силата на единството, силата на любовта, силата на скромното служене, силата на безкористните дела. Въпросът как да се допринесе към движещата енергия, необходима за напредъка и развитието на един такъв процес – не, по-скоро как той да се ускори – е централен за дейността на служене като аниматор и с натрупването на опит от работата с поредица от групи при изучаването на курсовете, всеки модератор ще може да открие множеството взаимодействащи си фактори, които участват, като никой от тях не е посилен от възпитаването на истинско разбиране.

В тази книга разбира се, задачата и работата на модератора се простира още по-нататък – до следващото поколение и до естеството на образователния процес, който ще помогне на младите юноши да упражняват по плодотворен начин своите зараждащи се сили и умения. Най-важна роля в този процес заемат взаимно подсилващите се способности за мислене и изразяване. Способността на мозъка да мисли абстрактно, която нараства изключително много в периода на юношеството, укрепва у младите хора, когато те се научават да прилагат подходящи научни, нравствени и духовни идеи в своя анализ и преценка на заобикалящия ги свят и в първите си опити да въздействат върху обществото. Но колкото и да е важна, способността за разумно анализиране се нуждае от духовно възприятие. Чрез него се отварят канали на разбирането, до които не може да се достигне само с умствените способности. Затова на юношите трябва да се помогне да разпознават и оценяват духовните сили и да идентифицират (откриват) духовните принципи в ситуациите, с които се сблъскват, ако искат да правят добре обосновани, солидни нравствени избори. Една от основните предпоставки в този образователен процес е, че моралната структура, която ръководи мисленето и поведението на човека, е тясно свързана със структурата на езика, чрез който той или тя изразява своите мисли. Каквито и прозрения в този процес да предлагат първите две части на Книга 5, разделите от 5-ти до 19-ти на третата част се стремят да формулират ясно различните му аспекти, позовавайки се на примери от използваните в програмата материали, когато е необходимо. За всеки модератор ще е добре, ако разгледа внимателно тези раздели, когато се подготвя да напътства групата в тяхното изучаване. Надяваме се, че участниците ще стигнат до дълбокото разбиране за потенциала на тези книги да разгърнат силите и способностите на юношите от най-различни среди и култури.

И в светлината на това обсъждане, на участниците се дава възможност да анализират две книги – една, която попада в категорията „вдъхновени от Бахайската вяра“ и друга, която представя ясно бахайския компонент на програмата. Тези две категории са представени на участниците още в началото на частта и с разглеждането на *Повеите на потвърждението и подкрепата* и *Духът на вярата* се цели да им се помогне да видят как чрез темите и концепциите, които те третират, както и езика, който използват, и двата текста допринасят за постигането на целите на описаната по-

горе програма. Например концепцията, която се третира в *Повеите на потвърждението и подкрепата* – че ако човек положи усилие за постигането на достойни цели, той ще привлече божествена подкрепа и потвърждение – резонира в сърцата и умовете на младите хора по целия свят. Разбирането, което те постигат, след изучаването на този материал, им помага, когато предприемат нови и предизвикателни задачи, да превъзмогнат тревогите и страховете, както и липсата на увереност, която често съпътства подобни опасения, без да се поражда агресивно поведение, толкова показателно за прекомерното наблягане на „егото“. По този начин простичката и все пак изключително дълбока история, която се развива в книгата, изучавана от юношите обикновено като първи материал, повежда много от тях по пътека, която ги предпазва поне частично от силите на разложение и разруха, които разкъсват самата тъкан, самата структура на обществото и които биха ги ограбили от тяхната истинска същност на благородни създания.

По подобен начин изясняването на дадените в книгата *Духът на вярата* концепции помагат на младите хора от най-различен произход да размишляват задълбочено върху философски теми, които започват да ангажират умовете им в този етап на техния живот, както и да виждат и разбират сложните връзки между духовното и материалното. Сред тях са например еволюцията на материята и появата на човешкия дух. Това, което модераторът трябва да оцени, е че за много от младите хора, които изучават Книга 5 с желанието да станат аниматори, разглеждането на *Духът на вярата* ще е първата им възможност да разучат по един систематичен начин представените концепции, освен ако не са самите те завършили програмата като юноши. Затова трябва да им се даде необходимото време да обмислят добре нейното значение и поуки.

В края на този преглед участниците се насърчават да помислят върху принципа за хармония между науката и религията – не като изрично изяснена в самия текст концепция, а като подкрепяща цялата дискусия идея. В книгата се говори за това, че науката и религията могат да се разглеждат като две взаимно допълващи се системи на знанието и опита, чрез които цивилизацията се развива и напредва. Участниците трябва да си вземат бележка от тези коментари, особено онези от тях, които се готвят да навлязат в това поле на служене. В крайна сметка, ако придобиването на по-пълно разбиране на действителността е неразделна част от процеса на разгръщане на духовните сили и способности, тогава книгите за юноши трябва непременно да черпят от двата източника на знание.

Макар и изучаването на материалите да е основният фокус на всяка група от юноши, които участват в програмата, те ще участват заедно и в други дейности – като проекти на служене, спортни занимания и игри, изкуства и занаяти, а понякога и в специални събития. Раздели 25 и 26 представят няколко принципа и идеи по отношение на тези дейности, но недейте да навлизате в твърде много подробности, имайки предвид, че детайлите ще се разкрият в съответствие с местните условия. Въпреки всичко ние се надяваме, че ще се наблегне на планирането и изпълняването на проекти в служба на другите, тъй като служенето предоставя арената, където двойната морална цел, за която говорихме по-рано, ще стане очевидна. С това участниците трябва да разберат, че подобни проекти ще са предмет на чести консултации по време на срещи с други аниматори.

Третата част завършва, като разглежда няколко неща, свързани с работата на аниматора, споделяйки прозрения за това, как да се помогне да се сформира юношеска група, как да се проведат първите няколко срещи и как да се говори с родителите за същността на програмата и за напредъка на техните синове и дъщери. Още от самото начало участниците трябва да разберат, че способността да се служи ефективно като аниматор се развива с времето чрез непрекъснатото трупане на практически опит и

изучаване на курсовете, разклоняващи се от Книга 5. Това изисква ниво на обвързване и поемане на отговорност за образованието на юношите, каквото много от младите хора в своите късни тийнейджърски и в началото на двадесетте си години – в разцвета на своя живот – са демонстрирали способността да го направят. И затова от техните среди ще се появят много от онези, които ще следват тази точно определена пътека на служене, привличайки една след друга много групи в програмата за освобождаване на духовните сили и които по този начин ще осигурят осъществяването на обещанието на следващото поколение.

Пролетта на живота

Цел

Да се постигне разбиране на някои от характеристиките, с които трябва да се отличават младите хора, като необходимо условие за привличане на юноши в програма за разгръщане на техните духовни сили

РАЗДЕЛ 1

Периодът между 12- и 15- годишна възраст е специално време в живота на всеки, защото точно през тези години човек оставя детството зад гърба си и преминава през дълбоки промени. Все още недостигнали пълнотата и зрелостта на младостта си, членовете на тази възрастова група често са наричани юноши. Включването на юношите в дейности, целящи да засилят и повишат техните духовни и интелектуални способности и да ги подготвят да участват ефективно в делата на техните общности, е една от най-значимите форми на служене. Трите части на тази книга насочват вниманието върху някои от концепциите, уменията, качествата и отношението, от които, според събраният досега опит, се нуждаят хората, желаещи да прилагат на дело препоръчаната от Рухи института програма за освобождаването и разгръщането на духовните сили на юношите.

Дейностите от програмата се провеждат обикновено в малки групи на местно ниво. Тъй като вие ще бъдете човекът, който ще стимулира и вдъхновява начинанията и усилията на една такава група, ще се грижите за духовното и интелектуалното развитие на няколко младежи, които в относително кратък период от време ще достигнат до 15-годишна възраст – прага на зрелостта, когато ще поемат нови отговорности. В тази първа част ние ще разсъждаваме не толкова върху качествата на юношите, а върху това в какви млади хора те би трябвало да израснат според изложеното в писанията на Вярата. Това, което трябва да стане ясно от откъсите за изучаване е, че има няколко характеристики, с които трябва да се отличава всяко поколение младежи, както и определени сили, които формират техния живот. Твърде е възможно разбира се вие също да сте млад човек в късните си тийнейджърски или в началото на двадесетте години. В такъв случай представеният материал ще ви даде възможност да обмислите обстойно и своите собствени цели и приоритети.

РАЗДЕЛ 2

Нека започнем, като се спрем на групата юноши, с които скоро ще започнете да работите. През следващите три години вие често ще се срещате с тях и като истински приятел ще им помагате заедно да разглеждат и разсъждават върху различни идеи, да планират и да изпълняват простички проекти на служене, както и да анализират какво са научили като група в резултат от преживяното. Заслужава си да помислите предварително за това, какво искате да се постигне в края на този тригодишен период, когато те ще завършат програмата. За да можете по-добре да изясните в съзнанието си качествата, с които се надявате, че вашите млади приятели ще се отличават, изпълнете заедно с участниците в този курс дадените по-долу упражнения.

1. Ще се отличават ли младите хора, които имате предвид, с високо развито чувство за цел? Каква би била според тях тази цел?

2. Върху какво се надявате те да съсредоточават повечето от своята енергия?

3. Какво ще ги мотивира, за да постигнат своите идеали?

4. Според вас до колко ще осъзнават те предизвикателствата пред човечеството в днешното време? Ще бъдат ли убедени, че всъщност могат да допринесат светът да стане по-добър?

5. Естествено вие ще искате вашите млади приятели да са развили определено отношение към ученето, докато сте били заедно. Това отношение е отразено в дадените по-долу изречения. Можете ли да добавите още две или три?

- Те ще бъдат усърдни и ще се опитват да прилагат на практика това, което научават.
 - Ще са си изградили навика да анализират и обмислят резултатите от своите действия.
 - Ще са с отворен и разкрепостен ум и ще подхождат със скромност към ученето.
 - Ще горят от желание да развиват способностите си да служат на човечеството.
 - Ще се стремят да имат отлични постижения във всичко, което правят.
 - Ще изучават науки и изкуства с желание и усърдие.
 - Ще получават такава голяма радост от ученето да работят за напредъка на човечеството, каквато изпитват и от собственото си интелектуално и духовно развитие като личности.
-
-
-

6. Кои от следните твърдения описват начина на поведение, който вие се надявате, че тези млади хора ще имат?

___ Техните стандарти ще са горе-долу същите като тези, налагани на младежите от световните тенденции и мода.

___ Те ще търсят в популярните медии стандартите, които да направляват живота им.

___ Ще следват стъпките на тези, които въпреки огромните предизвикателства и трудности полагат усилия да живеят според високи морални стандарти.

___ Ще забелязват, когато техните действия са в разрез с техните вявания, ако се появят такива противоречия.

___ Ще вярват в идеали като единството на човечеството, равнопоставеността на мъжете и жените и справедливостта, но делата им ще отразяват по-скоро всеобщо приетите норми на обществото, което макар и да говори красноречиво и нещо за тях, на практика не ги прилага.

___ Ще се откажат от високите нравствени стандарти, за да живеят удобно в социалната среда, която не ги съблюдава.

7. По-долу са дадени няколко изречения, които изразяват какво заключава в себе си това да се живее непорочен и целомъдрен живот. Колко важно ще е според вас за младежите, които имате предвид, да помислят върху тези изводи? Можете ли да добавите още няколко към списъка?

- Да не бъдеш лекомислен и повърхностен в поведението си.
- Да се извисиш над тривиалните и безцелни и изопачени удоволствия.
- Да не допускаш светските удоволствия да отвличат вниманието ти от твоите възвишени цели.
- Да не следваш краткотрайни прищевки и модни увлечения, когато те са в разрез със стандартите на целомъдрието.
- Да не си мислиш, че непорочността означава само да нямаш извънбрачни сексуални връзки.
- Да съблюдаваш умереност и въздържаност в начина, по който се обличаш.
- Да си въздържан в начина, по който говориш.
- Да си умерен в избора на развлекателните дейности.
- Да се отличаващ със своята сдържаност и скромност.
- Да не изпитваш ревност и завист.
- Да се отличаващ със своята непорочност, благоприличие и чисти намерения.
- Да си бдителен, контролирайки своите по-низши страсти.
- _____
- _____
- _____

8. След няколкото години, които ще прекарате заедно с вашите млади приятели, колко силни очаквате да бъдат техните духовни и интелектуални сили, за да могат да:

- преодоляват предизвикателства и трудности?
- упорстват в усилията си да постигнат своите цели?
- устояват на натиска да действат в разрез с високите нравствени стандарти?

РАЗДЕЛ 3

Нека сега да разгледаме няколко откъса от писанията на Вярата и да обсъдим как те описват младия човек. Абдул Баха казва:

О, обични на Абдул Баха! Животът на човек си има своята пролет и е надарен с удивително великолепие. Периодът на младостта се характеризира със сила, енергия и жизненост и се откроява като най-хубавия в човешкия живот. Затова, надарени с небесна сила, вдъхновени от прекрасни подбуди и подпомагани от Неговата божествена мощ, благоволение, потвърждение и подкрепа, трябва ден и нощ да се стремите да станете украса за човешкия свят, най-добрите сред посветените в истинското знание и на обичта към Бога. Трябва да се отличавате измежду хората със своята благочестивост и почтеност, безпристрастност, възвишеност на целите, великодушие, решителност, благородство на помислите, издръжливост, висота на стремежите и на духовните ви качества, та да може чрез вас да се възвеличава и прославя Божието дело и да се превърнете в местоизгреви на Неговите небесни дарове; поведението ви да е съобразно съветите и призивите на Благословената Красота – нека животът ми бъде принесен в жертва за възлюбените Му—и като проявявате бахайските качества и черти, да се отличавате ярко измежду другите. Абдул Баха очаква с изгарящо

нетърпение всеки един от вас да стане като безстрашния лъв, придвижващ се в пасбищата на човешките съвършенства, и като напоения с мускус повей, носещ се над поляните на добродетелта.¹

1. Довършете следните изречения:

- a. Пролетта на човешкия живот е надарена с _____
- b. Периодът на младостта се характеризира със _____ и _____.
- c. Периодът на младостта се откроява като _____ в човешкия живот.
- d. По време на младостта, надарени с _____, вдъхновени от _____ и подпомагани от Неговата _____, _____, трябва ден и нощ да се стремим да сме _____ за човешкия свят.
- e. Във времето на младостта ние трябва ден и нощ да се стремим да станем най-добрите сред посветените в _____ и _____.
- f. Във времето на младостта ние трябва да се отличаваме с нашата _____ и _____.
- g. Във времето на младостта ние трябва да се отличаваме с _____ на целите.
- h. Във времето на младостта трябва да се отличаваме с _____, _____, _____ на помислите, _____, висота на _____ и на _____ качества.
- i. Във времето на младостта чрез _____ трябва да се възвеличава и прославя _____ и _____ на Неговите _____.
- j. Във времето на младостта трябва да се стремим поведението ни да е _____ и _____ на Благословената Красота.
- k. Абдул Баха очаква с изгарящо нетърпение, че всеки младеж ще стане като _____, придвижващ се в пасбищата на _____ и _____, носещ се над поляните на _____.

2. Вероятно сте чували изразеното по един или друг начин популярно убеждение, че младежите трябва да се съсредоточат върху това да се забавляват, защото много скоро ще се изправят пред сериозните неща от живота. Подобно мислене очевидно не е в съгласие с горните думи на Абдул Баха. Какви предположения са залегнали в основата на това популярно убеждение. Обсъдете този въпрос с групата приятели, с които учите днес и запишете някои от заключенията си тук.

РАЗДЕЛ 4

В следната молитва Абдул Баха изразява някои от надеждите, които Той храни за младите хора:

О, Ти, преблаги Господарю! Благосклонно надари всяко от тези новооперени пиленца с небесни криле и им дай духовна сила, за да могат да се понесат в безкрайните простори и да се устремят към висините на Царството Абха.

О, Господи! Укрепи тези крехки фиданки, та всяка от тях да се превърне в плодоносно дърво – свежо и цветущо. Направи тези души победоносни чрез мощта на Твоето небесно войнство, та те да сразят силите на заблудата и невежеството и да разгънат знамето на другарството, разбирателството и напътствието сред хората; също като живителния полъх на пролетта да ободрят и да съживят дървесата на човешките души и като пролетните дъждове да направят поляните по тези места свежи и зелени, тучни и плодородни.

Ти си Могъщият и Силният. Ти си Дарителят и Вселюбещият.²

1. Довършете следните изречения на базата на дадения по-горе цитат:

- a. Абдул Баха оприличава тези, които са в ранната си младост на новооперени пиленца, нуждаещи се от _____ и моли Бог да им даде _____, за да могат да се _____ в безкрайните простори и да се _____ на Царството Абха.
- b. Той оприличава тези, които са в ранната си младост на крехки _____ и умолява Бог да ги укрепи, за да може всеки от тях да се превърне в _____ – _____ и _____.
- c. Той моли Бог да ги направи победоносни, за да могат да сразят _____ на _____ и _____ и да разгънат _____ на _____ и _____.
- d. Той се моли те да могат, също като живителния _____ на _____, да ободрят и _____ дървесата на _____ и като _____ да направят поляните по тези места _____ и _____.

2. В молитвата Абдул Баха моли Бог да надари младежите с духовни сили и способности. Кой от следните неща вие свързвате с духовна сила?

___ възвишеност на целите	___ великодушие
___ упование в Бога	___ външен блясък
___ непорочност	___ непоколебима решимост да се свърши дадена работа
___ лукавство	___ благородство на помислите

☐ съперничество	☐ щедрост
☐ солидарност	☐ желание за доминиране и власт над другите
☐ почтен характер	☐ непоколебимост и убеденост
☐ светски амбиции	☐ скромност и смиреност
☐ жажда за социален статус	☐ гордост от собствените постижения
☐ любов към Бога	☐ високомерие и арогантност
☐ обич към лукса	☐ чистота на намеренията

3. В тази молитва Абдул Баха моли Бог да помогне на младежите да сразят силите на заблудата и невежеството. Преценете кое от следните неща ще помага на младежите в борбата им срещу такива сили:

- способността да различават правилното от грешното
- способността да манипулират другите
- способността ясно да изразяват сериозни и задълбочени идеи
- способността да разпознават и преодоляват предразсъдъци
- способността правилно да използват материалните средства
- способността да контролират другите, за да постигат личните си цели
- способността да контролират своите низши страсти
- способността да допринасят за постигане на единоумислие
- способността да бъдат безпристрастни и непредубедени в отсъждането си
- способността да подкрепят и допринасят за справедливостта

4. В молитвата Абдул Баха моли Бог да даде възможност на младежите да разгънат знамето на другарството, разбирателството и напътствието. Преценете кои от следните неща ще им помагат в тези усилия:

- способността да създават приятелски връзки
- способността внимателно да изслушват другите
- способността спокойно и хладнокръвно да посрещат трудностите
- способността да установяват грешките и слабостите на другите
- способността да пропускат и прощават грешките и слабостите на другите
- способността да служат самоотвержено на обществото
- способността да се радват на успеха на другите
- способността да вдъхват надежда у другите
- способността да си сътрудничат с другите
- способността да допринасят за собствените си интереси, без да се интересуват за благополучието на другите
- способността да допринасят за благополучието на своята общност

РАЗДЕЛ 5

Изучаваните в последните два раздела цитати ни помагат да вникнем в някои от характеристиките, които младежите ще трябва да притежават. Определено от младите хора ще се очаква много, когато навършат 15 години. И наистина, ние знаем, че в писанията се говори за петнадесетгодишната възраст като начало на зрелостта. Това е възрастта, когато някои бахайски закони, като тези за молитвата и постите, стават задължителни за човека. Във връзка с прехода към зрелостта Абдул Баха казва:

Кърмачето преминава през различни физически стадии, във всеки от които расте и се развива, докато тялото му стигне до възрастта на зрелостта. Веднъж достигнало до този етап, то придобива способността да проявява ценни духовни и интелектуални качества. Способностите му за разбиране, разсъждаване и усвояване на знания стават осезаеми и се разгръщат духовните му сили. ³

И когато човек стане пълнолетен, Абдул Баха ни казва, че:

той схваща същността на нещата и скритите духовни истини. Нещо повече – по отношение на неговото разбиране, неговите чувства, неговите умозаклучения и неговите открития, всеки един ден от живота му след зрелостта се равнява на цяла година преди това.⁴

1. Има най-различни мнения за младежите, които могат да се разгледат в светлината на горните твърдения на Абдул Баха. Кое от изброеното по-долу според вас се отнася за петнадесетгодишен млад човек. Той или тя

_____ има духовния потенциал да разсъждава върху смисъла на живота и смъртта.

_____ е способен/а да мисли върху важни и задълбочени теми, само ако те са завоалирани под формата на забавление.

_____ има интелектуалната способност да установи и анализира силите, които влияят върху живота му/й.

_____ способен/на е усърдно и прилежно да изпълнява различни задачи.

_____ има духовния потенциал да преодолява трудни предизвикателства.

_____ има капацитета да провежда занимания за духовното образование на деца.

_____ има капацитета красноречиво и убедително да обяснява ученията и принципите на Вярата.

_____ не се нуждае от родителска подкрепа и любов.

_____ може да поеме отговорността за спазването на бахайските закони.

_____ има интелектуалния капацитет да разбира процесите в обществото.

_____ може да се заеме със съдържателна, пълноценна служба на обществото.

2. Ако желаете, можете да научите наизуст дадената по-долу молитва:

О, Господи! Направи този младеж лъчезарен и достоен с Твоята доброта това бедно създание. Дари го със знание, давай му нови сили при всяко пукване на зората и го пази в убежището на Твоята закрила, та да не съгрешава, да се посвети в служба на Твоето дело, да напътства заблудените, да води злочестите, да освобождава пленниците и да разбужда нехайните, така че всички да бъдат благословени с Твоето споменаване и възхвала. Ти си Могъщият и Силният.⁵

РАЗДЕЛ 6

Когато младите хора прекратят прага на зрелостта на 15-годишна възраст, вече се проявяват ясно определени физически, интелектуални и духовни сили. Тъй като е необходимо да изоставят отношението, начина на мислене и навиците на детството зад

гърба си, те трябва да развият нови способности. Насочването на тези сили и умения към служба на Божието дело трябва да започне в разцвета на младостта на човека. Бахаулла казва:

Благословен е този, който в разцвета на младостта си и в апогея на своя живот се заеме да служи на Делото на Господаря на началото и на края и украси сърцето си с Неговата любов. Проявлението на едно такова благоволение превъзхожда сътворението на небесата и на земята. Благословени са постоянстващите и щастливи са непоколебимите.⁶

Службата, която всяко поколение младежи отдава на Делото, е крайно необходима за прогреса. Подчертавайки значимостта на техния принос, в едно писмо от името на Шоги Ефенди се казва: „върху техните рамене той полага цялата отговорност за поддържането на духа на безкористно служене“ сред онези, които се трудят усърдно за постигането на целите на Божието дело. „Без този дух нито едно начинание няма да постигне успех“, се продължава по-нататък в писмото.

А по отношение на онези характеристики, които правят младежите особено подходящи за полето на служене, Световният дом на справедливостта пише в послание до всички национални духовни съвети:

Издържливостта на младите хора при трудни обстоятелства, тяхната жизненост и енергичност, както и способността им да се адаптират към местните условия, да посрещат нови предизвикателства и да предават топлината, сърдечността и ентузиазма си на хората, които посещават, съчетани със стандарта на поведение, възприет от бахайските младежи, ги правят мощни инструменти за изпълнението на планираните проекти. Действително, поради тези си отличителни качества те могат да станат челният отряд на всяка инициатива и двигателната сила на всяко начинание, в което участват, било то на местно или на национално ниво.⁷

И, обръщайки се към младежите по целия свят, Домът на справедливостта обяснява още:

Въпреки че реалността, в която живеете, зависи от най-различни обстоятелства, все пак желанието ви да допринесете за постигането на градивни промени и способността ви да отдавате дълбокозначима и съдържателна служба – неща, типични за този етап от вашия живот – не са присъщи нито само за определена раса или националност, нито пък зависят от материални средства. През този буден и ведър период на младостта, който споделяте, преминават всички...⁸

Попълнете следните изречения, използвайки дадените по-горе цитати:

- a. Тези, които се надигнат да служат на Божието дело в разцвета на младостта си и украсят сърцата си с Неговата обич са _____.
- b. Върху раменете на младите хора лежи отговорността да се поддържа _____ на _____ сред онези, които се трудят усърдно за напредъка на Божието Дело.
- c. Без този дух на безкористна служба, чието поддържане лежи върху раменете на младежите, нито едно начинание _____.

- d. _____ на младите хора при тежки обстоятелства и тяхната _____ и _____ ги правят мощни инструменти за изпълнението на планове и проекти.
- e. Като мощни инструменти за изпълнението на планове и проекти, младежите могат да прилагат своята способност да се _____ към местни условия, да _____ нови предизвикателства и да _____ топлината, сърдечността и ентузиазма си на хората, които посещават.
- f. Поради своите отличителни качества младежите могат да станат _____ на всяка инициатива и _____ на всяко начинание, в което участват.
- g. Каквито и да са обстоятелствата, които определят реалността на живота на младежите по света, желанието да _____ за _____ и способността да _____ са характерни за всички на този етап от живота им.

РАЗДЕЛ 7

Има няколко понятия, които обикновено се свързват със служенето на младежите. Сред тях са спонтанността, въодушевлението и свободата да следват всяка възможност, която грабва вниманието и въображението им. Въпреки че има известно основание тези понятия да се свързват със служенето, ние трябва да внимаваме да не им отдаваме прекалено голямо значение. Много е лесно да се поддадем на навика да свеждаме дейността на младежите до поредица от вълнуващи мероприятия, пренебрегвайки колко важно е да разбират същността на процеса и нуждата да се учат на дисциплинираност, която е необходима за систематичната работа. Помислете за систематичния процес, чрез който ученията и принципите на Вярата се привеждат на дело, за да се затвърдят духовните устои на села и квартали – например духовното образование на децата, укрепването на живота на общността и развиването на човешките ресурси. Тези дейности не носят ли радост? Те не допускат ли достатъчно спонтанност? Не насърчават ли творческите способности чрез поемането на инициатива по един дисциплиниран начин?

РАЗДЕЛ 8

Често чуваме да се казва, че периодът на младостта е време за подготовка. Това наистина е така. Говорейки за големите промени, от които светът се нуждае днес,

Световният дом на справедливостта пише, че „трансформацията, която трябва да настъпи в начина на функциониране на обществото, със сигурност ще зависи до голяма степен от това колко добре са се подготвили младите за света, който ще наследят.“ И затова въпросът, който трябва да зададем, е как младите хора могат да се подготвят най-добре за отговорностите, които ще трябва да поемат, когато навлязат в зрелостта. Едно послание от Дома на справедливостта обяснява:

За всеки човек, било то бахай или не, годините на младостта са тези, през които той ще взема много решения, определящи курса на неговия живот. През тези години той най-вероятно ще избере какво да работи през живота си, ще завърши образованието си, ще започне сам да си изкарва прехраната, ще се ожени и ще започне да отглежда собствено семейство. Най-важното от всичко това е, че през този период умът е най-гърсец и тогава се възприемат духовните ценности, които ще ръководят бъдещото поведение на човека.⁹

В тази светлина, в едно писмо, писано от името на Пазителя се говори за необходимостта младежите да развият както своите интелектуални, така и духовните си способности като подготовка за бъдещето. „Вие трябва да бъдете добре подготвени“, се посочва в писмото. „Трябва да развиете еднакво и интелектуалните, и духовните си способности.“

И затова въпросът за подготовката често поражда и други въпроси, свързани с връзката между служенето на Вярата и ученето – било то в академичната, техническата или професионалната области. По-точно казано, понякога не е ясно колко енергия и усилия трябва да посветят младежите на всяко от тях. Едната крайност е да им се даде съвет да се посветят изцяло на своето образование и да изчакат, докато съберат повече житейски опит, преди да се заемат сериозно със служене в една или друга сфера. Вярно е, че „при всички случаи на получаването на образование, доколкото са възможностите на човека, и придобиването на занаят или професия, чрез която той да си изкарва прехраната, трябва да се отдаде подобаващо внимание и значимост.“ Въпреки това, както Световният дом на справедливостта прави ясно да се разбере, „да се определят плодотворните години на младостта единствено“ като етап на подготовка за определен занаят или професия, би означавало

да се пренебрегне огромното изобилие от творчески сили и енергия, присъщи за младежите. В крайна сметка толкова много от първите герои на Вярата са били млади мъже и жени, надигнали се да постигнат най-великите дела по пътя на техния Възлюбен.¹⁰

Другата крайност е те да бъдат насърчавани да изоставят каквото и да било официално утвърдено образование и да посветят цялата си енергия в полето на служене, особено в това време на огромни възможности. Това, че служенето трябва да бъде най-важно в живота на всеки младеж, е очевидно от множество пасажии в Писанията, като тези, които вече изучавахме в предходните раздели. Това, че интензивният период на служене, независимо дали ще включва прекъсване на ученето за известно време или не, може да бъде „ценен елемент в тяхната подготовка“ е също очевидно. В същото време Световният дом на справедливостта отбелязва:

Въпреки че е подобаващо да се очакват големи неща от тези, които могат да дадат толкова много по пътеката на служене, приятелите трябва да внимават да не възприемат тесногърдо мислене по отношение на това, с какво е свързано съзряването. Свободата да се местят от едно място на друго и наличието на свободно време дава възможност на много младежи да

служат по начини, непосредствено свързани с нуждите на общността, но като напредват в своята двадесетгодишна възраст, техните хоризонти се отварят по-широко... За много от тях непосредственият приоритет ще бъде по-нататъшното образование – академично или професионално – съобразно възможностите, които имат и така се разкриват нови полета и области за взаимодействие с обществото... Важните решения, които те взимат за посоката на своя живот като възрастни, ще определят дали служенето на Божието дело е било само един кратък и паметен период в по-ранните им години или непоклатим център на земното им съществуване, обектив, през който всички дела придобиват фокус.⁴¹

Преди да продължим да разглеждаме по-нататък връзката между образованието и служенето, може да поспрете за малко и да запишете накратко своето разбиране на това, какво означава периодът на младостта да е време за подготовка.

РАЗДЕЛ 9

Несъмнено изложението, което написахте в предишния раздел, подчертава колко важно е младежите да се подготвят подобаващо за света, който ще наследят, като получат академично образование или усвоят професия или занаят. Но със сигурност сте посочили и това, че служенето на Вярата не може да се остави на „изчакване”, докато човек учи. Подобно отношение обикновено се запазва и с напредването на възрастта и може да стане така, че човек да чака цял живот най-подходящите условия и време, за да започне ревностно да служи. Тази гледна точка за връзката между учене и служене може да се появи, когато образованието се определя само като книжовно обучение. Ако вместо това на служенето гледаме като на арена за прилагането на знания и развиването на интелекта, този вид мислене лесно се избягва и служенето се смята не само като част от, а по-скоро най-важно за всеки солиден и сериозен процес на подготовка за бъдещето. И действително, когато още в ранна младост човек започне да служи на Делото, това се превръща в ръководен принцип през целия му живот и му помага да очертае своя истински курс на действие и да има ясна посока.

Осъзнаването на всичко това естествено води до въпроса за вида подготовка, от която младежите се нуждаят, за да развият своите способности да служат. Лесно е да се помисли, че като участват в различните мероприятия и дейности на Бахайската общност, включително и в такива, които удовлетворяват естественото им желание да прекарват време с техните връстници, младите хора ще развият своите способности и ще се подготвят достатъчно за живот, отдаден на служене. Но писанията навеждат на

мисълта, че този вид неформален образователен процес, макар и необходим, не е достатъчен.

Ако прочетем внимателно писмата на Шоги Ефенди, ще видим, че той изразява надеждата, че младежите ще са „изучили добре“ ученията и ще имат „задълбочени“ и „солидни“ знания за Вярата. Освен това ги насърчава да се учат чрез „дейно, искрено, всеотдайно и постоянно участие“ в дейностите на своите общности. В тази връзка той обяснява, че животът на общността е като „изключително важна и необходима лаборатория“, където младите хора могат да „приведат в жизнено и конструктивно действие принципите“, с които са се запознали при изучаването на Вярата. Шоги Ефенди посочва, че те „могат да уловят истинския дух, вплътен в Бахайските учения“, когато „станат истинска част от този жив организъм.“ Поради това е необходим редовен структуриран образователен процес, който да помага на младите хора да се подготвят за служене – процес, заложен в основата на самия обществен живот. Дейност заради самата дейност или учене в името на самото учене не удовлетворяват нужните изисквания.

В много от посланията на Световния дом на справедливостта се говори в същия дух. Едно от тях пояснява, че това разбиране се задълбочава много повече, „когато ученето и служенето се съчетават и изпълняват едновременно и съгласувано“. „Там, в полето на служене“, се казва по-нататък в посланието, „знанието се подлага на изпитание, от практиката се пораждаат въпроси и се постигат нови нива на разбиране“. В много страни по света са установени институти за обучение с ясно формулираната идея да се развиват човешките ресурси на Делото чрез утвърдени структурирани програми. Непрестанно расте броят на хората, които навред по света се включват в систематичен образователен процес, за да развиват своите способности за служене, а младежите са винаги в неговите челни редици. Във връзка с дейността на образователния институт в едно от писмата от името на Световния дом на справедливостта се обяснява:

Той [Институтът] се стреми да включи човека в образователен процес, при който се формира високонравствено поведение и самодисциплина в контекста на служене, благоприятствайки един кохерентен и изпълнен с радост начин на живот, който влита в едно ученето, богослужението, преподаването, изграждането на общности и изобщо включването в различни процеси, които се стремят да трансформират обществото. В същността на образователния процес е връзката с Божието слово, чиято сила поддържа усилията на всеки човек да пречисти сърцето си и да върви по пътеката на служене, „крачейки с непредубеденост и безпристрастност.“¹²

В друго писмо от името на Дома на справедливостта се казва:

... курсовете на Института целят да насочат човека да тръгне по пътека, по която качествата и отношението, уменията и способностите се придобиват постепенно чрез служене – служене, целящо да потисне и обуздае упоритото, непреклонно его, помагайки на човек да се издигне над ограниченията, които то му налага и поставяйки го в динамичния процес на изграждане на общности.¹³

И обръщайки се към младите хора по света, Домът на справедливостта пише:

Независимо от подробностите, те всички ще споделят желанието да

посветят времето и силите, талантите и способностите си в служба на своите общности. След като получат тази възможност, много от тях с радост ще отдадат няколко години от живота си за осигуряването на духовно образование на подрастващите поколения. Ето защо в младите хора по света се крие запас от качества, знания и способности за трансформирането на обществото, до който трябва да се достигне и да се черпи от него. Всеки институт трябва да гледа на освобождаването на този потенциал като на свещено задължение.¹⁴

РАЗДЕЛ 10

Както видяхме в предходните два раздела, трябва да внимаваме, когато преценяваме дадена ситуация да не я раздробяваме на части, така че да започнем да отделяме и разграничаваме по категории различните аспекти от своя живот, което може да доведе до ненужни противоречия. Общо казано, човешкият ум има тенденцията да фрагментира живота и света, пред който се изправя. Реалността – физическа, социална или духовна – е твърде обширна, за да се разбере в своята цялостност. И следователно не е никак неразумно да я разделяме, за да я разберем в нейните части. Но когато това се прави, без да се има предвид цялостността на реалността, се появяват много трудности. Конфликтите между хора от различни раси, цвят на кожата, националности и религии са примери за някои от многото проблеми, които могат да се появят в резултат от фрагментарната концепция за съществуването – защото единството на човечеството е реално, истинско и неговото разделяне по расов, етнически и национален произход е продукт на човешкия ум и резултат от исторически обстоятелства.

Ако не внимаваме и възприемем този подход на фрагментиране в своя живот, ние бихме могли да създадем най-различни дихотомии, които са предимно въображаеми. Работата, свободното време, семейният живот, духовният живот, физическото здраве, интелектуалните занимания, личното развитие, колективният напредък и така нататък се превръщат в части, които, събрани заедно, изграждат нашето съществуване. Когато приемем тези разделения за истински, ние се чувстваме сякаш се разкъсваме в много посоки, опитвайки се да откликнем на изискванията, които смятаме, че тези най-различни аспекти на живота налагат. Объркваме се от очевидно противоположни цели: Трябва ли да жертвам семейния си живот, за да служа на Делото? Няма ли да попречи служенето на Вярата на усилията ми да отглеждам и възпитавам децата си? Това са два примера на неизброимите въпроси, които могат да възникнат.

За да преодолеем тези логически разделения и противопоставяния (дихотомии), които сами сме създали, понякога се опитваме да разпределим времето си поравно между различните потребности, пред които се изправяме. В други случаи се опитваме да приоритизираме и да съсредоточаваме силите си върху нещата, които смятаме за най-важни в даден момент. Внимателното разпределяне на нашето време и енергия е естествено нужно. Но то е плодотворно, само когато осъзнаваме взаимовръзката между многото аспекти на нашия живот. Ако не успеем да видим цялото, напрежението, което се създава между всички части, може да доведе до мъчително безпокойство и дори до объркване.

По-долу са дадени изречения, съчетаващи в двойка различни аспекти от живота, които би трябвало взаимно да се подсилват, но понякога се смята, че са в конфликт едни на други. Преценете за всяко от тях дали представят типа мислене, който води до

хармоничен и цялостен начин на живот или показва тенденция към фрагментиране. Отбележете съответно с Х (хармоничен) или Ф (фрагментиран).

1. Семейство и работа

- _____ Семейният ми живот ще пострада, ако работя усилено в службата.
- _____ Често обсъждам със семейството си своите постижения в работата си, както и предизвикателствата, пред които се изправям там.
- _____ Разбира се, че жените могат да преуспяват в кариерата си, но децата винаги плащат цената за това.
- _____ Ако искам да отгледам децата си добре, трябва да забравя за професията си.
- _____ Мога да полагам усилия да се усъвършенствам в професията си и добросъвестно да изпълнявам семейните си задължения.

2. Образование и служене на Делото

- _____ Получаването на академично образование е необходимо условие, за да започнем да служим.
- _____ Знанието, което получаваме в училището и/или университета, е предимство в сферата на служене, а опитът, който трупаме като служим, обогатява способностите ни.
- _____ Трябва да изоставим учението си, ако наистина искаме да се посветим на Делото.
- _____ Едни от най-възвишените ни стремежи е да изучаваме ученията на Вярата и да се научим да ги прилагаме в начинания, които допринасят за напредъка и подобряването на света.
- _____ Вещината и способностите, които развиваме по пътя на служенето, за да допринасяме за благополучието на нашите общности, ще ни помогне в избирането на подходяща област на учене.

3. Интелектуално усъвършенстване и развиването на духовни качества

- _____ Независимото проучване на истината изисква развиване на интелекта, както и придобиване на духовни качества.
- _____ Интелектуалното развитие изисква справедливост, честност и липса на предразсъдъци.
- _____ За да се развива духовно, човек трябва да се абстрахира от разума си.
- _____ Умът и сърцето ни не са изолирани едно от друго, а представляват взаимно допълващи се и взаимодействащи си аспекти на една и съща реалност – нашата душа.
- _____ Духовните качества се развиват чрез осъзнато знание и чрез вършенето на добри дела.

4. Материален живот и духовен живот

- _____ Ние трябва да се лишаваме от материални удоволствия, за да се развиваме духовно.
- _____ Трябва да оставим духовните въпроси за времето, когато станем възрастни, а докато сме млади трябва да се възползваме от всички възможности да постигнем материален напредък.

_____ Трябва първо да се удовлетворят материалните нужди на хората, за да могат те да започнат да обръщат внимание на духовни въпроси.

_____ Целта на живота в този материален свят е да се развият духовни качества и способности.

_____ Целта на живота в този материален свят е да се допринася за напредъка на вечно развиващата се цивилизация.

_____ Ние трябва да се наслаждаваме на всички дарове, които светът ни предлага, но не трябва да позволяваме на светските страсти и желания да завладеят сърцата ни и да не ни позволят да се доближаваме по-близо до Бога.

РАЗДЕЛ 11

В тази част разглеждаме не толкова качествата, които определят юношите, а по-скоро характеристиките, които според писанията младите мъже и жени трябва да притежават, когато пораснат. Започнахме това проучване, като разгледахме два цитата, които ни дадоха представа за някои от тези характеристики. След това видяхме, че 15-годишната възраст бележи един особен момент в живота на всеки човек, защото представлява прага на зрелостта – времето, когато фокусът се насочва върху нови способности, сили и знания. Знаем колко значима роля могат да играят младите хора в живота на Делото и колко е важно техният огромен капацитет да се насочва в служба на човечеството. Също така отбелязахме необходимостта младежите съзнателно да се подготвят за своя бъдещ живот и видяхме, че самото служене е съществен елемент от този процес на подготовка, както и ученето – придобиването на знания и умения за изкарване на прехраната, а също и такива, които да подобрят способността им да служат на своите общности.

А сега може да ви е от полза да поспрете за малко и да размислите върху всичко, което изучавахте дотук. По-долу са дадени няколко твърдения. Прочетете всяко от тях и преценете дали е вярно. Въпреки че в някои случаи отговорът може да е очевиден, ние се надяваме, че ще отдадете необходимото внимание на упражнението като цяло. Целта е то да ви преведе през поредица от идеи, които да ви помогнат да организирате мислите си относно разгледания досега материал.

_____ За всеки човек навършването на 15-годишна възраст означава, че той/тя е достигнал възрастта на зрелостта, но това е по-скоро символично казано и не оказва значително въздействие върху неговия или нейния живот.

_____ Повечето младежи са незрели и не могат да поемат големи отговорности. Те лесно се разсейват и не може да се разчита на тях.

_____ Младежите горят от нетърпение да поемат отговорности по делата на Вярата, но поради своята неопитност и незрялост не могат да постигнат кой знае какво.

_____ Младежите имат нужния потенциал да се заемат да служат на Делото и на човечеството с постоянство и безкористност.

_____ Младежите могат да проявяват волята и самоотвержеността, които са необходими, за да се включат в систематични дейности в служба на техните общности.

_____ Тези, които се заемат да служат на Делото в най-ранна младост са изключително благословени.

_____ Младежите трябва да съсредоточат повечето от вниманието си върху ученето, а останалото време могат да посветят на служене.

_____ Ако не получат най-високо ниво на академично образование, младежите не

могат да служат ефективно на обществото.

_____ Пред младежите са открити всички области на човешкото стремление. Те трябва да изберат онези, които са подходящи за техните таланти и обстоятелства, да се заемат с тях в дух на служене и да се стремят към отлични постижения.

_____ Младежите нямат достатъчно опит и знания, за да провеждат съдържателни и дълбокозначими разговори за Вярата с хората, които срещат. Най-добре е те да служат по друг начин.

_____ Младежите нямат опита и знанията, които са необходими, за да провеждат съдържателни и дълбокозначими разговори за Вярата с хората, които срещат, и трябва да бъдат насърчавани вместо това просто да имат образцово поведение.

_____ Младежите имат огромен потенциал да разберат ученията на Вярата и да ги споделят със своите връстници.

_____ Младежите имат огромен потенциал да разберат ученията на Вярата и да ги споделят с хора с всякакво социално положение – както млади, така и възрастни.

_____ Младежите горят от желание да придобият нужните знания и способности, за да споделят ученията на Вярата с другите хора.

_____ Младежите са сред най-важните ресурси на Божието дело и трябва да им се помага чрез подходящи програми за обучение и непрестанно насърчаване, за да развият способностите си да служат на своите общности и на човечеството.

_____ Младежите имат нужда от специални дейности, които да им носят удоволствие и забавление. На тях им е трудно да бъдат сериозни в продължение на дълги периоди от време.

_____ Човек се учи да бъде систематичен по-късно в живота си, когато спонтанността се изчерпва.

_____ Способността на младите хора да издържат на трудни условия и да се адаптират към нови ситуации отваря пред тях много възможности за служене.

_____ Младежите имат любознателни умове и могат да намерят отговори на своите въпроси, като се учат и участват всеотдайно в живота на общността.

_____ Огромните възможности, латентни в нашите общности, могат да се развият чрез духа на самоотверженото служене, което младежите показват.

_____ Силата на Божието слово укрепва младежите да вървят по пътеката на служене с висока нравственост и непредубеденост.

_____ Отношението и духовните качества, уменията и вещината, които младежите развиват, като изучават курсовете на Института и се включват в съответните дейности на служене, им дават възможност да допринасят убедително към динамичния процес на изграждане на общността.

_____ Запасът от качества, знания и способности за трансформирането на обществото, който младежите по света притежават, може да се достигне и да се черпи от него, когато те участват в систематичния образователен процес, свързващ заедно ученето и служенето.

РАЗДЕЛ 12

Надяваме се, че упражнението от последния раздел ви е помогнало да затвърдите мнението си за периода на юношеството и че представата, която придобихте за този етап от живота, е активно служене, съчетано с учене – и двете като енергична и дейна подготовка за бъдещето. Нека разгледаме тази тема по-задълбочено.

Взаимодействието между служене, образование и подготовка, което обсъдихме, трябва да се развива в определен контекст. И по-конкретно, то трябва да допринася за два процеса на трансформация, които се предвиждат в писанията на Вярата: ясно изразеното интелектуално и духовно израстване на личността и трансформацията на обществото. Ние знаем, че „най-важната и отличителна роля” на Откровението на Бахаулла е „не друго, а създаването на една нова раса хора (нов вид хора)” и всеки от нас ежедневно полага усилия да приведе своите мисли и действия в тон с тези на обрисувания в Свещените текстове човек. В писанията се набляга и на една също толкова дълбока трансформация в структурата на обществото. Бахаулла ни казва: „Скоро свитъкът на сега съществуващия ред ще бъде навит и на негово място ще бъде разгънат нов.” Той заявява, че „всички хора са били създадени, за да продължават вечно развиващата се цивилизация.”

Тази двойна трансформация ще настъпи единствено чрез полагането на съзнателно усилие. Ето защо е изключително важно младите хора да разберат какво ще означава това по отношение на техния живот и да развият силно чувство за цел – както да поемат в свои ръце собственото си развитие, така и да допринасят за трансформацията на обществото. Подобна двойна нравствена цел намира естествен израз в живот на служене.

Следните цитати хвърлят светлина върху един аспект на това чувство за морална цел, свързан с нашето собствено интелектуално и духовно развитие:

Разкривайки се на хората, целта на единствения истински Бог е да призове цялото човечество към правдивост и искреност, към благонадеждност и благочестие, към смирение и подчинение на Божията воля, към доброта, въздържаност, търпение и снисходителност, почтеност и мъдрост. Неговото намерение е да облече всеки човек с мантията на праведността и да го разхубави с украсата на достойните и свети дела.¹⁵

Основополагащият камък за живот, живян според както ни учи Бог, е стремежът към морално съвършенство и придобиването на характер, надарен с приемливи от Бога качества.¹⁶

На човека е дадена способността да добива знания, да постига голямо духовно усъвършенстване, да открива скрити истини и да проявява дори Божиите присъщи качества.¹⁷

Създавайки човека, целта на Бога е била и винаги ще бъде да му даде възможност да опознае своя Създател и да достигне до Неговото присъствие.¹⁸

1. Попълнете следващите изречения въз основа на представените по-горе цитати:

а. Разкривайки се на хората, целта на единствения истински Бог е да призове цялото човечество _____

б. Божията цел е да облече всеки човек с _____

_____ и _____

- _____
- _____
- c. Основополагащият камък на живота, живян според както ни учи Бог, е _____ и _____
- _____
- d. Наш дълг е да добиваме _____, да постигаме _____, да откриваме _____ и да проявяваме _____
- e. Създавайки ни, целта на Бога е била и винаги ще бъде, да _____ и да _____

2. Придобиването на представа за присъщите на човешката душа възможности помага да се формира и насочва чувството за цел у човека. Можете ли да обясните как?

3. Чувството за цел у човека се подсилва и затвърждава от знанието, че този земен живот е само една малка частица от безкрайното пътуване към Божието присъствие. Можете ли да обясните защо?

Следващият набор от цитати хвърля светлина върху втория аспект на това чувство за нравствена и духовна цел, който е да се допринася за трансформирането на обществото:

Този Онеправдан заявява, че целта, заради която простосмъртните хора са пристъпили от абсолютното небитие в царството на битието, е да могат да работят за подобряването на света и да живеят заедно в съгласие и хармония.¹⁹

А честта и отличието на човек се състоят в това, че той измежду цялото множество от хора по света трябва да стане източник на обществени блага. Можете ли да си представите по-голям дар от това човекът, вглеждайки се дълбоко в себе си, да открие, че благодарение на подкрепящото и утвърждаващо благоволение на Бога е станал причината за постигането на мир и благополучие, щастие и благоденствие за неговите ближни? Не, в името на единия истински Бог, няма по-голямо щастие и по-съвършена наслада.²⁰

Колко прекрасен, колко почтен ще е човек, ако се заеме да изпълни своите задължения; колко злочест и долен, ако затвори очите си за доброто на обществото и похаби ценния си живот, преследвайки своите себични интереси и лични облаги.²¹

Не се отдавайте на собствените си грижи, а насочете мислите си към това, което ще подобри съдбините на човечеството и ще пречисти сърцата и душите на хората.²²

Божиие люде нямат друга цел освен да обновят света, да облагородят живота в него и да възродят народите.²³

1. Довършете следните изречения въз основа на горните цитати:
 - a. Целта, заради която ние сме пристъпили от абсолютното небитие в царството на битието, е да можем _____ и _____.
 - b. Честта и отличието на човек се състоят в това, че _____.
 - c. Не можем да си представим по-голям дар от това човек, вглеждайки се дълбоко в себе си, да открие, че _____, той е станал _____.
 - d. Колко почтен ще е човек, ако се заеме да _____; колко злочест и долен, ако затвори очите си за _____ и _____.
 - e. Ние не трябва да се отдаваме на _____, а да насочим мислите си към това, което ще _____.
 - f. Божиите люде нямат друга цел освен да _____, да _____ и да _____.

2. Придобиването на представа за огромните възможности, разкриващи се пред човечеството на този етап на развитие, когато обединяването му в едно общо семейство е реална възможност, помага да се формира и насочва чувството за цел у човека. Можете ли да обясните как?

3. Чувството за цел у човека се засилва и укрепва с неговото разбиране, че човечеството е поело по една дълга еволюционна пътека, водеща към Божествената цивилизация. Можете ли да обясните защо?

РАЗДЕЛ 13

Както се подсказва от упражненятия в предишния раздел, разбирането на природата и същността на промяната в личността и обществото, представени в писанията, е от съществено значение за чувството за цел, което младите хора трябва да притежават. За да могат да развият прекрасните качества, които „лежат скрити в съкровищницата на тяхната истинска и най-съкровена същност” и да допринесат за създаването на една материално и духовно просперираща световна цивилизация, те трябва да оценят величината на трансформацията, към която Бахаулла призовава. Разбира се, навред по света хората говорят за нуждата от промяна днес. Но това, което ние трябва да осъзнаем, е, че трансформацията, предопределена да настъпи у човека и в обществото под прякото въздействие на Откровението на Бахаулла, е много по-голяма от всичко, което повечето хора биха могли дори да си представят за възможно.

Нека се опитаме да придобием поне малка представа за значимостта и величината на промяната, която ще настъпи на ниво личност, като помислим задълбочено върху няколко цитата. Бахаулла ни казва:

Човешка раса – вид хора, несравними по своя характер, ще се родят, които с нозете на необвързаността ще се издигнат над всички, които са в небесата и на земята и ще обгърнат в покрива на светостта всичко, сътворено от вода и кал.²⁴

А в един пасаж Той казва:

Кажете: Не може да се смята от хората на Баха онзи, който следва своите светски желания или мисли единствено за земните неща. Истински Мой последовател е онзи, който, ако стигне до долина от чисто злато, ще премине през нея съдържан и безпристрастен като облак и нито ще се обърне назад, нито ще се спре. Такъв човек несъмнено е от Мен. Множеството във висините ще усети уханието на святост, излъчвано от дрехата му. ...²⁵

В друг пасаж Той обявява:

Приближените на Бога в този ден са бучката мая, която ще преобрази хората по света. Те трябва да проявяват такава благонадеждност, такава правдивост, постоянство и упорство, такива дела и характер, че цялото човечество да се облагодетелства от техния пример.²⁶

И Бахаулла обяснява още:

В самия дъх на такива души, които са свети и чисти, са скрити изключителни заложби. Толкова огромни са те, че оказват влияние върху всичко сътворено.²⁷

Абдул Баха ни казва:

О, вие, приятели Божии! Полагайте огромни усилия, та всички хора и родственици по света, дори и неприятелите, да могат да положат своето упование, доверие и надежда във вас. Ако някой извърши сто хиляди злодеяния, да може въпреки това да се надява на прошка и да не се

обезверява, нито огорчава. Такова е поведението и отношението на хората на Баха. Такава е основата на пътеката на възвишеността. Нека вашето поведение и начин на живот да следват съветите на Абдул Баха.²⁸

Великолепието на качествата, с които тези нови човешки същества ще се отличават, както е описано в писанията, е ослепително и беглата представа, която получаваме за способностите и заложибите на тази „нова раса (нов вид) хора”, е поразяваща. Когато четем подобни откъси, бихме могли да реагираме по различни начини. Може да си мислим, че постановените в писанията стандарти са толкова над възможностите ни да ги постигнем, че е безполезно да полагаме много големи усилия да живеем според тях, в резултат от което да изберем посредствеността. В това си състояние позволяваме съзнанието ни да бъде приспано и да започнем да се самозалъгваме, че е достатъчно просто да избягваме непристойното поведение. Но когато човек има силно чувство за цел, откъсите, подобни на горепосочените, са постоянен източник на насърчение и го стимулират да се стреми към по-големи висоти.

Освен това сме благословени и с друг източник на вдъхновение в лицето на Абдул Баха, съвършеният Пример на ученията на Неговия баща. Макар и да съзнаваме, че Абдул Баха се движи в Свои уникални селения и че никое човешко същество не може изобщо да се надява да достигне Неговото възвишено положение и ранг, ние виждаме в Него олицетворението на всички бахайски идеали и се стремим към стандарта на поведение, който Той илюстрира. Може да ви е от полза, ако с вашите приятели, с които изучавате този курс, подберете изрази от дадените по-горе цитати и помислите за епизоди от живота на Абдул Баха, които отразяват споменатите във всеки от тях качества. Например, когато се опитаме да си представим, че крачим с „нозете на необвързаността”, ние си спомняме случки от Неговия живот, показващи какво означава да живееш в този свят освободен и откъснат, независим от всичко сътворено. Когато си мислим за „уханието на светостта”, ние знаем, че всъщност от Неговата „одежда” „Множеството във висините” вдишва тази сладост и си спомняме случки, които илюстрират Неговата съвършена, изключителна святост.

РАЗДЕЛ 14

А сега нека да разгледаме дълбокия процес на трансформация, която трябва да се осъществи на ниво общество. Бахаулла заявява:

Кълна се в Самия Себе Си! Наближава денят, когато Ние ще сгънем света и всичко в него и на негово място ще разгърнем един нов обществен ред.²⁹

Той ни казва още:

Равновесието в света беше разклатено от разтърсващото въздействие на този най-чудесен, на този нов Световен ред. Подреденият живот на хората се измени коренно под действието на тази уникална, тази удивителна Система, подобна на която човешките очи никога не са виждали.³⁰

А Абдул Баха уверява:

... справедливостта и праведността ще обгърнат света; враждебността и омразата ще изчезнат; всичко, което води до разделение сред народите,

расите и държавите ще бъде заличено и ще се насърчава онова, което осигурява единство, разбирателство и съгласие. Нехайните ще се разбудят от своя сън; слепите ще прогледнат; глухите ще започнат да чуват; немите ще проговорят; болните ще се изцелят; мъртвите ще възкръснат и войната ще отстъпи пред мира. Враждата ще се превърне в обич; основните причини за спорове и борби ще се премахнат; човечеството ще постигне истинско щастие; този свят ще се превърне в огледален образ на небесното Царство и земята ще стане престола на селенията свише.³¹

А при един друг повод Той обяснява:

Онова, което беше приложимо за нуждите на хората през ранната история на човечеството нито може да посрещне, нито да задоволи нуждите на този ден и тази епоха на новост и съвършенство, на осъществяване. Човечеството е излязло от своето предишно ниво на ограниченост и встъпително обучение. Сега човек трябва да бъде пропит с нови добродетели и сили, нов морал, нови способности. Нови блага, дарове и постижения го очакват и вече се изливат върху него.³²

И Той ни призовава:

... трябва да полагаме усилия от все сърце и душа, та мракът на този условен и зависим свят да се разсее, светлините на Царството да грейнат по всички хоризонти, човечеството да се озари, Божият образ да се прояви в огледалата човешки, Божият закон здраво да се установи и хората по всички краища на света да се радват на мир, доволство и спокойствие под справедливата закрила на Бога.³³

Както в случая с отделната личност, за нас е трудно да си представим цялото великолепие на цивилизацията, която е предопределена да настъпи. Всъщност е почти невъзможно да се опишат нейните черти. При все това не бива да се чувстваме объркани и съкрушени от величината и значимостта на необходимата трансформация, та да започнем да си мислим, че тя ще настъпи като по чудо, без ние да полагаме каквито и да било усилия. Трябва да приковем вниманието си върху Световния ред на Бахаулла и да съзнаваме, че дори и най-малкото дело може да допринесе за неговото изграждане. За да помислите по-задълбочено върху степената и обхвата на промяната, която ще настъпи в обществото, попълнете празните места във всяко от дадените по-долу изречения, като използвате една от следните думи или изрази.

изчезвам;	заличавам;	отстъпи;	разгърнат;	озарен;	установен;
се превърне;	премахнат;	сгънат;	разсее;	постигне;	
обгърнат;	се насърчава;	радвам се;	огледален;	грея;	

- Наближава денят, когато светът и всичко в него ще бъде _____.
- Наближава денят, когато един нов Ред ще бъде _____ на мястото на сегашния.
- Справедливостта и истината ще _____ света.
- Враждебността и омразата ще _____.
- Всичко, което води до разделение между народите, расите и държавите ще _____.

- f. Онова, което осигурява единство, разбирателство и съгласие ще _____ .
- g. Войната ще _____ пред мира.
- h. Враждата ще _____ обич.
- i. Основните причини за спорове и борби ще _____ .
- j. Човечеството ще _____ истинско щастие .
- k. Този свят ще се превърне в _____ образ на Небесното царство.
- l. Мракът на този условен и зависим свят ще _____ .
- m. Светлините на Царството ще _____ по всички хоризонти.
- n. Човечеството ще се _____ .
- o. Божият закон здраво ще се _____ .
- p. Хората по всички краища на света ще се _____ на мир, доволство и спокойствие под справедливата закрила на Бога.

РАЗДЕЛ 15

Откъсите от Писанията и упражненията в последните два раздела ни помогнаха да разберем дълбоката трансформация, която ще настъпи в човека и в обществото в резултат от Откровението на Бахаулла. За да можете да помислите още по-задълбочено върху величината на трансформацията, която Той има предвид, прочетете дадените по-долу изречения. Всяко от тях изразява някакво похвално присъщо качество на личността или на обществото като справедливост, честност или грижовност. Но все пак откъсите в предшестващите раздели не оставят почти никакво съмнение, че Бахаулла призовава човечеството към един много по-висок стандарт на лично и колективно поведение. Опитайте се да перифразирате всяко от изреченията, така че то да онагледява по-ясно стандарта, заложен в Неговото откровение. За ваше улеснение е даден пример за първото изречение.

- a. Човек трябва да контролира своите чувства на ревност и завист, а не да бъде погълнат от тях.
- b. Ние трябва да заличим и най-малката следа на ревност и завист в сърцата си и да изпитваме искрена радост от постиженията на другите.

- a. Достатъчно е да сме учтиви с всеки, който срещаме, било то приятел или непознат.
- b. _____

- a. Трябва да сме благодарни за материалните блага, които Бог ни е дал и когато ни помолят, винаги да даряваме за благотворителност.
- b. _____

- a. Човек трябва да се стреми да не влиза в конфликт с другите.
- b. _____

- a. Да живеем високонравствен живот означава да не причиняваме вреда на никого.
- b. _____

- a. За да живеем в мир, трябва да се научим да сме толерантни към народите и хората с различни култури, произход, минало и религии.
- b. _____

- a. Хората трябва да се научат да отстояват правата си.
- b. _____

- a. Правителствата трябва да отпускат необходимите ресурси за създаването на възможно най-добрите програми за училищата, които обучават ума и интелекта на нашите бъдещи водачи.
- b. _____

- a. Затворите трябва да бъдат модернизирани, за да рехабилитират криминалните престъпници.
- b. _____

А сега разгледайте отново написаните от вас изречения, но в светлината на дадените по-долу откъси. Първият ни помага да помислим върху това, колко пречистени от светските страсти и желания трябва да бъдат нашите сърца:

О, Сине на Земята! Знай наистина, че сърцето, в което все още се таи и най-малката следа от завист, не ще достигне никога до Моето вечно владение, нито ще вдъхне сладкия аромат на светостта на Моето царство на неприкосновеността .³⁴

А следващият цитат предлага известни прозрения за начина, по който трябва да се отнасяме един към друг:

Толкова силен трябва да е духът на обич и грижовност, че странникът да си намери приятел, врагът – истински брат, и никаква разлика да не съществува между тях.³⁵

Този цитат пояснява какво трябва да е правилното отношение към даряването:

О, Деца на Праха! Нека богатите се вслушат в среднощните въздишки на бедняка, за да не допуснат безгрижието им да ги отведе по пътеката на разрухата и гибелта и да не ги отклони от Дървото на изобилието. Да давам и да бъда щедър, са Мои качества. Честит е онзи, който се украсява с Моите добродетели.³⁶

А по отношение на естеството на общуването ни с други хора, четем:

Призовавай към любов и бъди добра към цялото човечество. Обичай човешките чедра и споделяй скърбите им. Бъди от онези, които допринасят и милеят за мира. Предлагай всекиму приятелството си и бъди достойна за доверие. Бъди балсам за всяка рана и лек за всяка болка. Обединявай в едно душите. Произнасяй напътствените слова. Моли се и почитай твоя

Господ и води хората по правия път. Развържи езика си и преподавай, и нека лицето ти се озари от огъня на Божията любов. Не спирай нито за миг, не поемай нито дъх покой. Така ще можеш да станеш знак и символ на Божията любов и знаме на Неговата милост.³⁷

Във връзка с въпроса за нравствено-етичното поведение получаваме следния съвет:

Дните, когато бездейното богослужение се смяташе за достатъчно, свършиха. Дойде времето, когато единствено най-чистите мотиви, подкрепяни от пречисти дела ще могат да се извисят до трона на Най-възвишения и да бъдат приемливи за Него.³⁸

А следният откъс ни помага да вникнем в същността на това, как да се отнасяме към хората с различен произход:

Общувайте с всички хора, родове и вери по света с най-голяма честност, почтеност, вяност, доброта, доброжелателство и приятелство, за да може целият свят на битието да се изпълни със свещения екстаз на благоволенieto на Баха; да може невежеството, враждата, омразата и ненавистта да изчезнат от света и мрака на отчуждението между хората и родовете на света да отстъпи пред Светлината на Единството. Ако други хора и народи са нелоялни към вас – покажете им вашата преданост; ако са несправедливи към вас – проявете справедливост към тях; ако те странят от вас – привлечете ги към себе си; ако показват враждебност – бъдете дружелюбни с тях; ако тровят живота ви – облекчете и подсладете душите им; ако ви нараняват – бъдете мехлем за техните рани. Такива са качества на искрените! Такива са качества на честните.³⁹

Даденият по-долу цитат ни помага да разберем как осъзнаването на единството на човечеството влияе върху социалните взаимоотношения.

Аз се надявам, че всеки от вас ще бъде справедлив и ще насочва мислите си върху единството на човечеството; че никога няма да причинявате зло на ближните си, нито пък ще злословите по адрес на когото и да било; че ще зачитате правата на всички хора и ще се грижите повече за интересите на другите, отколкото за вашите собствени интереси.⁴⁰

А следният откъс засяга въпроса за достъпа до образование:

Бахаулла обявява, че тъй като невежеството и липсата на образование са бариери, разделящи човечеството, всеки трябва да получи образование и да придобие квалификация. Така ще се премахне липсата на взаимно разбиране и ще се подпомогне и ускори постигането на единство сред човечеството. Всеобщото образование е всеобщ закон.⁴¹

Във връзка с раздаването на правосъдие четем следното:

Божествената цивилизация обаче възпитава по такъв начин всеки член на обществото, че никой, с незначително малки изключения, няма да предприема извършването на престъпление. Ето защо има голяма разлика

между предотвратяването на престъплението с насилствени и репресивни мерки и това, хората да се възпитават, просвещават и одухотворяват, така че без страх от наказание или отмъщение да избягват всяко престъпно деяние. Нещо повече, те дори ще гледат на извършването на престъпление като на голям позор и само по себе си най-суровото от всички наказания.⁴²

След като размислихте върху дадените по-горе откъси, сега можете да прегледате отново написаните от вас изречения и да прецените дали бихте искали да развиете още своите идеи.

РАЗДЕЛ 16

Говорихме за двойната морална цел, която подтиква хората да поемат в свои ръце духовното и интелектуалното си развитие и да допринасят за благополучието на обществото. Видяхме как това чувство за цел, толкова необходимо на младите хора днес, се засилва с разбирането на естеството, величината и важността на трансформацията в човека и в обществото, предвидени в писанията. Това, което трябва също да осъзнаем е, че тези два процеса на промяна са тясно свързани. Развиването на собствения ни потенциал и допринасянето за благополучието на обществото не могат да бъдат разделяни, защото нравствените стандарти и поведение на човека оформят неговата или нейната среда и от своя страна биват дълбоко повлияни от нея. В писмо, написано от името на Пазителя се казва:

Не можем да изолираме човешкото сърце от обкръжавашата ни среда и да кажем, че щом едното от тях се реформира, всичко ще се подобри. Човек е органически свързан със света. Неговият духовен живот моделира средата и самият той се влияе дълбоко от нея. Едното действа на другото и всяка трайна промяна в човешкия живот е резултат от тези взаимни въздействия.⁴³

Въз основа на горния цитат преценете дали са верни следните твърдения:

- _____ Човек ще се промени, само когато обществото бъде напълно реформирано.
- _____ Бедите и мъките в обществото ще изчезнат изцяло, само когато неговите членове станат духовни.
- _____ Когато започнат да се прилагат справедливи закони, в обществото няма да има потисничество, независимо как се държат отделните личности.
- _____ Сред обществото няма да има потисничество, когато всеки човек се стреми да бъде справедлив.
- _____ Всички членове на едно общество могат да бъдат справедливи, дори и ако действащата правна система е несправедлива.
- _____ Поведението на човека влияе върху социалната среда.
- _____ Справедливо общество ще се постигне в резултат от усилията да се създадат справедливи структури и да се образуват хората да са справедливи, безпристрастни и търсещи истината.
- _____ Никой не може да избегне въздействието на своята социална среда и обкръжение.

- _____ С помощта на своите духовни сили и способности хората могат да се противопоставят на негативните въздействия на социалната среда.
- _____ Предразсъдъците ще изчезнат, щом всеки признае единството на човечеството.
- _____ Предразсъдъците ще изчезнат само, когато обществото премахне всяка следа от дискриминация в своите закони и институции.
- _____ Всички форми на предразсъдъци могат да бъдат премахнати чрез прилагането в действие на справедливи закони и образоването на хората да търсят истината и да общуват с всички с обич и разбирателство.
- _____ Когато всеки вярва, че човечеството е едно, ще имаме единство.
- _____ Установяването на единство в света изисква трансформирането на личността и на структурата на обществото.

РАЗДЕЛ 17

Представените в последния раздел идеи ни връщат отново към въпроса за служенето, защото в полето на служене, ние развиваме своя потенциал и водим до промяна в обществото. Не е необходимо да се разисква много факта, че за да участваме в процеса на социална трансформация, ние трябва да живеем живот, посветен на служене. Но може би е необходимо да помислим по-задълбочено върху взаимосвързката между служенето и интелектуалното и духовното развитие на личността. По-долу е даден списък от дейности. Трябва да се обединят много духовни качества, за да се изпълни успешно всяка от тях. За целите на това конкретно упражнение изберете едно или две качества и отношение, които ви се струват особено уместни и приложими, и се опитайте да обясните как те допринасят към способността на човек да ги изпълни.

- a. Провеждането на редовни молитвени срещи в квартала или селото:

- b. Участването в постоянно действаща програма за посещаване на приятели и съседни, за да се обсъждат духовни теми, почерпени от ученията на Вярата, и да се укрепват връзките на приятелство: _____

- c. Провеждането на редовни класове за духовното образование на децата в селото или квартала: _____

- d. Оказването на подкрепа за дълъг период от време на усилията на юношеска група съвместно с аниматора, който ръководи дейността ѝ:

- e. Редовно посещаване на родителите, които имат деца и юноши в образователните програми, предлагани от Института, и разговаряне с тях по теми, които са важни за развитието на техните синове и дъщери:

Горното упражнение ни помогна да помислим върху това, как духовните качества и отношение допринасят за развиването на способности за служене. Но също толкова вярно е и, че когато служи, човек има възможността да развива и укрепва тези качества. По-долу са посочени няколко духовни качества, които всички ние се стремим да придобием. За всяка група подберете една от горните дейности и обяснете как според вас тя може да допринесе за развиването на качествата у човека, който я изпълнява.

a. Правдивост, благонадеждност и справедливост:

b. Въздържаност и търпение, доброта:

c. Святост и набожност, искреност и лъчезарност:

d. Смелост, вяра в Бога, скромност:

e. Смирение и покорство пред Божията воля:

РАЗДЕЛ 18

Служенето е тясно свързано с нашето цялостно състояние. Когато сме вдъхновени и движени от духа на самоотверженото служене, това влияе на всяко наше взаимодействие с хората, на всяко действие, което предприемаме – било то в професионалния ни живот или в общуването ни с другите като членове на нашите общности. Но независимо какви дейности на служене предприемаме, винаги пазим в съзнанието си факта, че има добре структуриран план за разпространяването на посланието на Бахаул्ला сред всички хора по света – послание, което провъзгласява

единството на човечеството, призовава за неговото обединяване и дава законите и принципите, духовните и социалните учения, които единствено могат да установят един модел на бъдещото общество, който е коренно различен от всеки друг модел от миналото. Очертан от Самият Абдул Баха, този план цели духовното възраждане и обновление на света. И докато той се разгръща непоколебимо, преминавайки през различни етапи и все повече и повече хора се включват в изпълнението му, „се очертава една очевидна алтернатива на познатите обществени борби и съперничество.“ На него – на Божествения план, трябва да се посветим. За него Пазителят говори като за „най-великият План, някога създаван благодарение на съзидателната мощ на Най-великото Име“. Той ни казва, че този план „постепенно напредва”,

...набирайки сили и енергия с всеки отминаващ ден, разрушавайки граници и прегради по всички географски ширини и между различните народи и раси, разширявайки неухвържимо обхвата на своето благотворно действие и разкривайки всепокоряващите проявления на своята присъща мощ, насочена към духовното спечелване на цялата планета. ⁴⁴

Всички краища на света ще се изпълнят с духа на Откровението на Бахаулла чрез Божествения план, преобразявайки живота на човека и на обществото. Освен това Шог Ефенди уверява, че

...заключителният и най-висш етап в развитието на Плана, предписан от Самия Бог за човечеството, ще се окаже от своя страна, че е сигналът за раждането на една световна цивилизация, на която няма подобна в историята на човешкия род по нейния обхват, по нейния характер и сила – цивилизация, която идните поколения единодушно ще приветстват и ще приемат като най-прекрасния плод на Златната епоха на религиозната система на Бахаулла. ⁴⁵

Всеки етап от разгръщането на Божествения план се отбелязва с един от глобалните планове, подемани от ръководния орган на Вярата. Всеки План има определени изисквания и надгражда върху постигнатото и наученото от предишния. Чрез полаганите през последователните планове усилия „най-различните принципи, идеи и стратегии от повсеместна приложимост“ към начинанието, с което сме се заели, са придобили ясната форма на „рамка на действие“. Тя е тази, която насочва нашите колективни действия и осигурява необходимото, за да сме последователни и логични във всичко, което правим. Вие ще имате възможността да разгледате по-подробно естеството на тази постоянно развиваща се рамка на действие в следващи курсове. Засега е важно да разберете, че нейното съществуване дава възможност на „непрекъснато разрастващо се ядро от хора“ на местно ниво да предизвикат придвижването на населението „към целта за постигането на нов Световен ред“. В тази светлина посланието на Световния дом на справедливостта до участниците в редицата младежки конференции, проведени по целия свят през 2013 година обяснява:

След много десетилетия, трудът и полаганите по целия свят усилия от тази голяма общност да разбере по-добре Откровението на Бахаулла и да прилага заложените в него принципи, достигнаха връхната си точка в оформянето на една силна и ефикасна рамка на действие, която бе усъвършенствана с натрупването на опит. Вие имате късмета да познавате нейните методи и подходи, които са вече много добре установени. Проявявайки постоянство и упоритост при тяхното прилагане, много от

вас вече са видели знаците на общественно-градивната сила на божествените учения. По време на конференцията, в която участвате, ви се предлага да помислите върху приноса, който може да направи всеки младеж, който иска да откликне на призивите на Бахаулла и да помогне да се освободи и пусне в действие тази сила.⁴⁶

И в същото послание се отбелязва по-нататък:

Възможностите, които се разкриват чрез колективното действие, са особено очевидни в работата по изграждането на общности – процес, който напредва постепенно в много райони, както и в различни квартали и села по целия свят, превърнали се в центрове на интензивни дейности. Често младежите са в челните редици в работата по тези места – не само бахайските младежи, но и тези с подобен начин на мислене, които виждат положителния ефект на подетите от бахаите начинания и разбират основополагащата визия за единство и духовна трансформация. Там се чувства много осезаемо наложителността да се споделя откровението на Бахаулла с възприемчивите сърца и да се разглежда заедно с тях значението и последствията от Неговото послание за днешния свят. Когато толкова голяма част от обществото подтиква към пасивност и апатия или даже още по-лошо – насърчава поведение, което е вредно и пагубно за самите нас и за другите – тези, които спомагат за повишаването на способността на населението да култивира и поддържа един духовно обогатяващ модел на обществен живот, предлагат очевидно противоположен начин на живот.⁴⁷

И със следните думи от друго послание Домът на справедливостта насърчава младежите бахай и тези, които искат да се присъединят към тях да достигат по-големи висоти в своя живот на служене:

Всяко поколение от млади вярващи получава уникална за времето на своя живот възможност да допринесе за щастието и сполуката на човечеството. За днешното поколение е настъпил моментът те да размислят, да поемат отговорността, да калят себе си за живот на служене, от който ще се излее преизобилна благодат. В молитвите си пред Свещения праг ние умоляваме Предвечната Красота да отдели и извлече от това обезумяло и объркано човечество чистите души, надарени с ясен взор и преценка – младежи, чиито честност, интегритет и почтеност не са подронени от непрестанното мислене за грешките и недостатъците на другите и които не се възпират от каквито и да било свои собствени слабости; младежи, които да следват Учителя и „да включват онези, които са били отхвърлени, сред кръга на най-близките приятели“; младежи, чието осъзнаване на недостатъците на обществото ги подтиква да работят за неговото трансформиране, а не да се опитват да се дистанцират от него; младежи, които независимо от цената, не биха се съгласили да подминат несправедливостта в множеството и превъплъщения, а вместо това биха се трудили усърдно „светлината на справедливостта да разпръсне своето сияние над цялата земя“.⁴⁸

Дадените по-горе цитати не оставят почти никакво съмнение у вас за безапелационната необходимост младите хора да преминават в челните редици на тези, които служат на Божествения план. И за да приключим този раздел, ще ви е полезно да

помислите върху следното послание, писано от Световния дом на справедливостта до няколко младежки срещи, проведени през 2000 г. в Латинска Америка:

Когато това поколение младежи поеме отговорностите за ръководенето на делата на обществото, то ще се сблъска с панорама от объркващи противоречия и контрасти. От една страна, този район на света справедливо може да се гордее с постиженията си в интелектуалната, техническата и икономическата сфери на живота. От друга, не е успял да намали широко разпространената бедност, нито да избегне надигания се океан от насилие, който заплашва да потопи неговите народи. Необходимо е недвусмислено да си зададем въпроса защо, въпреки огромното си богатство, това общество е безсилно да премахне неправдите, които разкъсват неговата същност?

Отговорът на този въпрос, както достатъчно добре се вижда от десетилетната история на спорове и конфликти, не може да се открие в политическите страсти, нито в сблъсъците на класовите интереси, нито в техническите рецепти. Искане за духовно съживяване като предпоставка за успешното прилагане на политически, икономически и технически инструменти. Но е необходим катализатор. Бъдете уверени, че независимо от малкия ви брой, вие сте тези канали, чрез които може да се осигури този катализатор.⁴⁹

1. Последното послание задава въпроса защо едно общество с толкова голямо интелектуално, техническо и икономическо богатство не е успяло да премахне раздиращите го неправди, посочвайки, че отговорът не може да се намери в политическите страсти, сблъсъците на класовите интереси или техническите рецепти. Помислете за обществото, в което живеете и дайте пример за всяко от следните неща:
 - a. Политически страсти, които характеризират обществото: _____

 - b. Някои сблъсъци на класови интереси в обществото:

 - c. Някоя техническа рецепта, която обществото е следвало: _____

2. Какво е нужно според Световния дом на справедливостта, за да се прилагат успешно в обществото политически, икономически и технически инструменти в усилията да се премахнат социалните злини и страдания?

3. Какво ни казва Световният дом на справедливостта, че е нужно, за да се постигне духовно възраждане и подем на обществото? _____

4. Кой според Световния дом на справедливостта е каналът, чрез който Посланието на Бахаулла за човечеството може да достигне до хората?
-
-

А сега, имайки предвид споделените по-горе мисли, обсъдете с вашите приятели, с които изучавате този курс, как участието в изпълняването на Божествения план дава възможност на младите хора да станат канали за духовното възраждане на обществото?

РАЗДЕЛ 19

Несъмнено дискусиата в края на предходния раздел ви е накарала да се замислите по-дълбоко за съществената роля, която младите хора ще играят в целеустремения напредък на Делото. В дадения по-долу откъс от написаната от Шоги Ефенди книга *God Passes By* той обрисова ранните поборници на Вярата, чиито героични дела ще вдъхновяват бахаите през вековете. Имайки предвид, че много от тях са били млади хора, е хубаво да помислим върху думите, които Пазителят е използвал, за да опише изключителните им качества. Може да ви е от полза преди това да прегледате следния кратък речник:

Подобно на метеор:	Като метеор, светеща дияра, която се появява в небето и бързо преминава през него
Прекосява:	Пропътува през
Мрачен/навъсен:	Мрачен и безрадостен
Сателит:	Небесно тяло, кръжащо около друго по-голямо такова
Галактика:	Много голяма група звезди
Осветявам:	Изпращам лъчи светлина
Нажежен до бяло/пламенен:	Горящ с изключително силна топлина, поразяващо ярък
Новороден/зараждащ се:	Който скоро се е родил/появил
Надпревара:	Оспорвано съревнование, битка за победа
Хора, първи прокарващи нещо ново:	Пионери
Интрига:	Таен план, заговор
Поквара:	Корупция, разложение, порочност
Стремителен:	Бърз, поразителен, широкообхватен
Набожност/ благочестие:	Почит към Бог и посветеност на религиозния дълг
Плам/жар:	Силно чувство
Лъвски:	Като лъв
Себеотрицание/ самопожертване:	Отказвам се от/изоставям своето его
Решителност:	Силна целеустременост
Като гранит:	Неподдаващ се, неогъващ се/траен
Изумителен, поразителен:	Удивително велик
Благоговение:	Уважение и възхита
Смушаващ:	Объркващ, озадачаващ

Пазителят пише:

Като разглеждаме епизодите от първото действие на тази възвишена драма, ние виждаме как фигурата на нейния Главен герой, Баб, се появява подобно метеор на хоризонта на Шираз, прекосява мрачното, навъсено небе на Персия от юг на север, залязва с трагична бързина и загива във великолепен ярък пламък. Виждаме Неговите сателити, една галактика от опиянени от Бога герои, да се издигат на същия този хоризонт, да сияят със същата поразяващо ярка светлина, да изгарят със същата бързина и да придават от своя страна допълнителен устрем на непоколебимо набиращата сила и енергия новородена Вяра на Бога...

Героите, чиито дела сияят в хрониките на тази бурна духовна надпревара, въвличаща едновременно хора, духовници, монарси и правителство, са избраните ученици на Баб, Буквите на Живия, и техните спътници, пионерите на Новия ден, които противопоставиха на всичките тези интриги, невежество, поквара, жестокост, суеверие и малодушие един възвишен, непотушим и вдъхващ страхопочитание дух, учудващо дълбоко знание, поразително по своята сила красноречие, ненадмината по своята пламенност набожност, лъвски по своята буйност и сила кураж, свята по своята чистота самопожертвователност, твърда като гранит решителност, изумителна по своята всеобхватност визия, смуцаваща за техните съперници дълбока почит към Пророка и Неговите имами, обезпокоителна за противниците им способност да убеждават, както и стандарт на вяра и принципи на поведение, които предизвикаха, мобилизираха и революционизираха живота на съотечествениците им.⁵⁰

1. Довършете следните изречения:

- a. Буквите на Живия и техните спътници са участвали в _____ надпревара.
- b. Тази надпревара е въвлякла едновременно _____, _____ и _____.
- c. Ранните герои на Вярата са се противопоставили на интригите, невежеството, покварата, жестокостта, суеверието и малодушието с
 - дух _____, _____ и _____,
 - знание _____,
 - красноречие _____,
 - набожност _____,
 - кураж _____,
 - самопожертвователност _____,
 - решителност _____,
 - визия _____,
 - дълбока почит към Пророка и Неговите имами _____,
 - способност за убеждаване _____,
 - стандарт на вяра и принципи на поведение, които _____.

2. С каква цел ранните герои на Вярата са започнали духовната надпревара, описана от Пазителя в по-горния пасаж?

-
-
3. Младежите на днешното време, които участват в изпълнението на Божествения план също като своите предшественици ли са се включили в духовна надпревара?

4. По какво тяхната надпревара наподобява тази на ранните герои на Вярата?

5. Как могат днешните младежи да направят така, че също като техните братя и сестри от героичната епоха на Вярата да могат да постигнат успех в духовната надпревара, в която участват?

Преди да преминете към следващия раздел, можете да размислите върху следния откъс от едно послание от Световния дом на справедливостта:

Когато възвишената личност на Баб се появи, едва на двадесет и петгодишна възраст, за да даде на света Своето всепроменящо послание, много от тези, които приеха и разпространиха Неговите учения бяха младежи, дори по-млади и от Самия Баб. Техният героизъм, обезсмъртен с цялата му поразяващо ярка сила и дълбочина във *Вестителите на зората*, ще озарява летописите на човешката история векове наред. Това даде началото на един модел на живот, при който всяко поколение млади хора, черпейки вдъхновение от един и същи божествен порив за обновяването на света, сграбчва възможността да допринесе към новия етап в постепенно разгръщания се процес, който ще трансформира живота на човечеството. Това е модел, който не е нарушаван от времето на Баб до този момент.⁵¹

РАЗДЕЛ 20

През редуващи се цикли на кризи и победи бахайските младежи от всички поколения следват пътеката, проправена от вестителите на зората и са винаги в челните редици на бахайските дейности, полагайки усилия да предадат посланието на Бахаулла на човечеството. Световният дом на справедливостта пише:

От самото начало на Бахайската епоха младежта играе жизненоважна роля за провъзгласяването на Божието откровение. Самият Баб бе само на двадесет и пет години, когато обяви Своята мисия, а много от Буквите на Живия бяха дори и по-млади. Учителят, още много млад, беше призван да

поеме на плещите Си тежки отговорности в служба на Баща Си в Ирак и Турция; а Неговият брат, Пречистият Клон, отдаде живота си на Бог в Най-големия затвор на двадесет и две годишна възраст, за да могат служителите на Бога „да се съживят и всички, които живеят на земята, да се обединят.“ Шог Ефенди беше студент в Оксфорд, когато бе призван на престола на неговото Пазителство и много от Рицарите на Бахаулла, които си спечелиха нетленна слава по време на Десетгодишната кампания, бяха млади хора.⁵²

В послание от 1984 г. Домът на справедливостта отдава почит на героите от по-скорошното минало:

Помислете например за шестте млади жени на възраст от 18 до 25 години в Шираз през миналото лято, чиито животи угаснаха в примката на палача. Всички бяха подложени на опитите на управниците да ги подмамят да се откажат от Вярата си; всички отказаха да се отрекат от своя Възлюбен. Вижете също и разказите за поразителната сила на духа, проявявана отново и отново от деца и младежи, които са подлагани на разпити и оскърбления от учители и молли и са изключвани от училище, защото поддържат вярванията си. Подобавашо е да се отбележи, че при толкова жестоко наложените ограничения на техните общности младежите отдават изключителна служба, предоставяйки своята енергия и сили на разположение на бахайските институции в цялата страна. Никое блестящо и красноречиво слово не може да даде по-подходящо свидетелство за тяхната духовна отдаденост и вяръност от тези чисти дела на себеотрицание и преданост. Всъщност никъде другаде по света от бахаите не е изисквана толкова висока цена за тяхната вяра. Нито пък биха могли да се намерят пожелаещи, по-лъчезарни носители на чашата на саможертвата от смелите бахайски младежи на Иран. Не е ли тогава логично да се очаква, че вие, подрастващите и младите хора, живеещи в такова необикновено време, свидетели на такива вълнуващи примери за храбростта на вашите ирански събратя и ползващи се с такава свобода да пътувате, ще се отправите „неограничавани и необуздени като вятъра“ към полето на бахайската дейтелност?⁵³

Възможността да се разговаря и да размишлява върху важни събития от живота на бахайските младежи по света помага на всяко поколение млади хора да придобият чувство за мисия. Чрез историите, които се разказват в ежеседмичните детски класове и в къщи, се създават сърдечни връзки с тези изтъкнати личности още от детството, но са нужни и по-съзнателни усилия, за да се удовлетвори тази потребност през възрастта от 12 до 15 г. и разбира се през целия период на младостта. Внимателно подбраните примери – някои по-драматични, а други не толкова – могат да демонстрират качества като смелост, решителност, устрем и жар, безкористност и себеотрицание, на които младежите трябва да се стремят ревностно да подражават.

1. Намерете няколко епизода от ранната история на Вярата или от по-скорошни времена, върху които според вас младежите би трябвало да помислят.

2. Посочете причините защо сте избрали точно тези епизоди.

РАЗДЕЛ 21

Дори и само от няколкото откъса, цитирани по-горе, може да се види, че животът на ранните поборници на Вярата и героичните души след тях се отличаваха с чувство за цел. Също така е очевидно, че всеки е разбирал важността на историческия момент, в който е живял и е осъзнавал величината и значимостта на промяната, която човечеството е призовано да постигне. Несъмнено е освен това, че това чувство за цел е намерило израз в живота им, посветен на разпространяването на Божественото послание. Въпреки това, когато размишляваме върху техните героични дела и за саможертвата, която много от тях в крайна сметка са направили, се убеждаваме, че не само тези качества отличават подобни пресвети хора. Кое е това, което характеризира най-пълно техният живот? Каква страст ги е била завладяла и кое ги е тласкало да постигнат такива висоти на самоотвержено служене? Не е ли била обичта към Бога, горяща ярко в техните сърца? Не са ли били те опиянени от красотата на техния Възлюбен? Бихме ли могли изобщо да се надяваме да допринесем за освобождаването и разгръщането на духовните сили на следващото поколение млади хора, ако не закърмим в тях влечение към красотата, ако не подхранваме тяхното естествено желание да пият от нежно леещите се потоци на истинското познание, ако не им помагаме да формират в себе си лична, съкровена връзка с техния Създател? Нека приключим тази част на курса, потапяйки се в следните слова:

Защото когато истински влюбеният и предан приятел достигне в присъствието на Възлюбения, сияйната красота на Любимия и пожарът в сърцето на влюбения ще запалят буен огън и ще изгорят всички воали и обвивки. Наистина, той целият – от сърцето до кожата ще се възпламени, така че нищо няма да остане освен Приятелят.⁵⁴

О, Приятели! Не изоставяйте вечната красота заради смъртната красота и не се привързвайте към тленния свят на праха.⁵⁵

Знай, че истински учен е онзи, който е приел Моето Откровение, отпил е от Океана на Моето знание, извисил се е във висините на Моята обич, отхвърлил е всичко друго освен Мен и здраво се е вкопчил здраво за това, което бе изпратено от Царството на чудната Ми реч. Той наистина е като взор за човечеството и като животворния дух за тялото на цялото сътворение. Прославен да е Всемиловичият, Който го просветли и го накара да се вдигне и да служи на Неговото велико и могъщо Дело. Наистина такъв човек е благословен от Множеството във висините и от онези, които живеят в Скиннията на величието, които са отпили жадно от Моето запечатано вино в Мое Име, Всесилния, Всемогъщия.⁵⁶

О, вие, множество Божие! Когато видите някой, чието внимание е насочено изцяло към Божието Дело, чиято единствена цел е да осигури въздействието на Божието Слово, който денонощно и абсолютно безкористни служи на Делото и в чието поведението не може да се открие и най-малката следа на егоизъм или лични подбуди– нещо повече, който

броди като отнесен в необятната пустош на любовта към Бога, пие само от чашата на Божието познание, всецяло се е отдал на разпространението на сладките Божии благоухания и завладян и очарован от свещените стихове на Божието царство – знайте със сигурност, че този човек ще бъде насърчаван и подкрепян от небесата, и че подобно на утринната звезда ще остане завинаги да свети ярко на небосвода на вечната божия благодат. Но ако той прояви и най-малкото себелюбие и егоизъм, усилията му няма да доведат до нищо и той ще стигне до състояние на разруха и пълна безнадеждност.⁵⁷

Знай наистина, че ръката на божественото Провидение те е привлякла към Трона на Царството и божествените благовещения са ти донесли толкова радост и щастие, че ти махна покривалото и вдигна булото от Образа на Божествената красота, видя Великолепния Лик чрез духовното си проникновение и узна тайните на непорочността и светостта в това божествено Дело!

Сега, с преливащо от обич към Бога сърце, умолявай Бог с истинска радост и Му благодари за това напътствие и този превъзходен дар. И знай, че наистина потоците от даровете на твоя Господ ще те застигнат от вси страни, когато тръгнеш непоколебимо по Пътеката.⁵⁸

О, Боже мой! О, Боже мой! Този Твой слуга пристъпва към Теб, броди възторжено из пустинята на Твоята любов, крачи по пътеката на Твоето служене, очаква Твоите блага, надява се на Твоята щедрост и благоволение, уповава се на Твоето царство и е опиянен от виното на Твоя дар. О, Боже мой! Засили страстта на привързаността му към Теб, постоянството, с което Те възхвалява и пламенността на любовта му към Теб.

Наистина Ти си Най-великодушният, Господарят на благодатното изобилие. Няма друг Бог освен Теб, Прощаващият, Милостивият.⁵⁹

СПРАВКА

1. Абдул Баха, *Bahá'í Prayers and Tablets for the Young* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1978), н. 38, с. 30.
2. Абдул Баха, *Бахайски молитви* (Бахайска общност – България, 2018) с. 160.
3. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“, 1998), т. 225, с.280.
4. Абдул Баха, цитиран в писмо от 11 април 1985, писано от името на Световния дом на справедливостта до един вярващ, публикувано в *Messages from the Universal House of Justice, 1963–1986: The Third Epoch of the Formative Age* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1996), н. 426.3а, с. 665.
5. Абдул Баха, *Бахайски молитви* (Бахайска общност – България, 2018) с. 162.
6. Бахаулла, цитиран в посланието до бахаите по света за Резван 1982., публикувано в *Messages from the Universal House of Justice, 1963–1986*, н. 321.5а, с. 538.
7. Из писмо от 25 Мау 1975 от Световния дом на справедливостта до всички национални духовни съвети, Пак там., н. 162.34, с. 310.
8. Из писмо от 1 юли 2013, писано до участниците в предстоящите 114 младежки конференции по света, публикувано в *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006–2016* (West Palm Beach: Palabra Publications, 2017), н. 27.3, с. 176.
9. Из писмо от 10 юни 1966, писано до бахайските младежи по света, публикувано в *Messages from the Universal House of Justice, 1963–1986*, н. 37.2, с. 92.
10. Из писмо от 23 февруари 1995 писано от името на Световния дом на справедливостта до определени национални духовни съвети.
11. Из писмо от 29 декември 2015 от Световния дом на справедливостта до конференцията на Континенталните бордове на съветниците, с. 13.
12. Из писмо от 23 април 2013, писано от името на Световния дом на справедливостта до един Национален духовен съвет, публикувано в *Framework for Action*, н. 52.3, с. 296.
13. Из писмо от 19 април 2013, писано от името на Световния дом на справедливостта до малка група вярващи, Пак там, н. 51.9, с. 293
14. Из писмо от 12 декември 2011 г., писано от Световния дом на справедливостта до всички Национални духовни съвети, Пак там, н. 20.21, с. 138.
15. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла* (Бахайска общност – България, 1995), СХХХVII, с. 233 .
16. Из писмо от 8 декември 1923 г., писано от Шоги Ефенди до една Бахайска общност, в *Trustworthiness: A Compilation of Extracts from the Bahá'í Writings*, компилация на Изследователския отдел на Световния дом на справедливостта, публикувано в *The Compilation of Compilations* (Maryborough: Bahá'í Publications Australia, 1991), т. 2, н. 2075, с. 345.
17. *'Abdu'l-Bahá in London: Addresses and Notes of Conversations* (London: Bahá'í Publishing Trust, 1912, 1982 printing), с. 66.
18. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла* (Бахайска общност – България, 1995), ХХIX, с. 53.

19. Бахаулла, цитиран в *Trustworthiness: A Compilation of Extracts from the Bahá'í Writings*, публикувано в *The Compilation of Compilations*, т. 2, н. 2032, с. 332.
20. 'Abdu'l-Bahá, *The Secret of Divine Civilization* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1990), с. 5.
21. Пак там, с. 6
22. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла*, XLIII, с. 71.
23. Пак там., CXXVI, с. 211.
24. Бахаулла, цитиран от Шоги Ефенди в *Настъпването на Божествената справедливост* (Издателство „Кармел“), с. 47.
25. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла*, LX, с. 91.
26. Бахаулла, цитиран от Шоги Ефенди в *Настъпването на Божествената справедливост* (Издателство „Кармел“), с. 34.
27. Пак там, с. 34-35.
28. *Tablets of Abdul-Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1940), т. 2, стр. 436.
29. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла*, CXLIII, стр. 313.
30. Пам там, LXX, стр. 136.
31. Абдул Баха, *Отговори на някои въпроси* (Издателство „Кармел“, 1999), с. 42-43.
32. Из беседа на Абдул Баха от 17 ноември 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1982), с. 618.
33. Из беседа на Абдул Баха от 29 август 1912, Пак там, пар. 4, стр. 405
34. Бахаулла, *Съкровениите слова* (Издателство „Кармел“, 2002), Персийски т. 6, с. 52.
35. *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1944, 2013), стр. 26-27.
36. Бахаулла, *Съкровениите слова* (Издателство „Кармел“, 2002) Персийски т. 49, с. 84.
37. *Избрано от Писанията на Абдул Баха*, т. 10, с. 26.
38. Баб, цитиран във *Вестителите на зората: Повествованието на Набил за началото на Бахайското откровение*, с. 93.
39. *Will and Testament of 'Abdu'l-Bahá*, стр. 27-28.
40. Из беседа на Абдул Баха от 17 ноември 1911, публикувана в *Парижки беседи*, (Бахайска общност – България, 1993), с. 147.
41. Из беседа на Абдул Баха от 1 септември 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, пар. 7, с. 417.
42. *Избрано от Писанията на Абдул Баха*, н. 105, с. 131.
43. Из писмо от 17 февруари 1933, писано от името на Шоги Ефенди до един вярващ, публикувано в *Social Action: A Compilation Prepared by the Research Department of the Universal House of Justice* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2020), н. 90, с. 44.
44. Из писмо от април 1955, писано от Шоги Ефенди, публикувано в *Messages to the Bahá'í World 1950-1957* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1971, 1999), с. 76

45. Из писмо от 4 май 1955 г., писано от Шоги Ефенди, публикувано в *Messages to the Bahá'í World 1950-1957* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1971, 1999), с.155.
46. Из послание от 1 юли 2013 от Световния дом на справедливостта до участниците в предстоящите 114 младежки конференции по света, публикувано в *Framework for Action*, н. 27.2, с. 175
47. Пак там., н. 27, с. 177.
48. Из писмо от 8 февруари 2013 г. от Световния дом на справедливостта до бахаите по света, Пак там., н. 22.4, с. 147.
49. Из писмо от 8 януари 2000 г. от Световния дом на справедливостта до приятелите, събрали се на младежкия конгрес в Парагвай, публикувано в *Turning Point: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 1996–2006* (West Palm Beach: Palabra Publications, 2006), с. 123–24.
50. Шоги Ефенди, *God Passes By* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1974, 2010), с. 4-6.
51. Из писмо от 1 юли 2013 г., написано от Световния дом на справедливостта до участниците в 114-те младежки конференции по света, публикувано в *Framework for Action*, н. 27.1, с. 175 .
52. Из писмо от 10 юни 1966 г. от Световния дом на справедливостта до бахайските младежи по целия свят, публикувано в *Messages from the Universal House of Justice, 1963–1986*, н. 37.1, с. 92.
53. Из писмо от 3 януари 1984 г. от Световния дом на справедливостта до бахайските младежи по целия свят, публикувано в *Messages from the Universal House of Justice, 1963–1986*, н. 386.6, с. 616.
54. *The Call of the Divine Beloved: Selected Mystical Works of Bahá 'u'lláh* (Haifa: Bahá 'í World Centre, 2018), н. 2.76, с. 46.
55. *Съкровениите слова*, Персийски (Издателство „Кармел“, 2002), н. 14, с. 57.
56. *Послания на Бахаулла, разкрити след Кетаб-е-Акдас* (Бахайска общност – България, 1995), с. 209-10.
57. *Избрано от Писанията на Абдул Баха*, н. 35.7, с. 71.
58. *Tablets of Abdul-Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1909, 1930 printing), т. 1, с. 182.
59. Абдул Баха, *Бахайски молитви* (Бахайска общност – България, 2018), с. 86.

Многообещаваща възраст

Цел

Да се изследват огромните заложи, които младите хора на възраст от дванадесет до петнадесет години притежават и да се оцени колко важно е осигуряването на благоприятна среда за освобождаване и разгръщане на техните духовни сили и способности

РАЗДЕЛ 1

В предишната част обсъдихме някои от характеристиките, с които трябва да се отличават младежите. Целта на тази част е да помислим задълбочено върху огромните заложи и възможности на юношите, както и върху силите, които оформят техния живот. Концепциите, които ще изследвате тук, са се утвърдили постепенно от натрупания в продължение на десетилетия опит. Специалните нужди на младите хора на възраст между дванадесет и петнадесет години са отдавна разпознати от Бахайската общност. В резултат от първоначалните опити за образование на членове на тази възрастова група и последващи усилия за усвояване на знания как да се отключи и разкрие техния капацитет и да се насочва прииждащата и бушуваща в тях енергия, постепенно се появи и оформи разглежданата в тази книга програма за разгръщане и укрепване на духовните сили и способности на юношите. Може вече да сте запознати с програмата от участието си в нея, когато сте били по-млади, или да сте работили заедно с някой ваш приятел с група юноши по нея, или заедно с други сте посещавали родители във вашето село или квартал, за да обсъждате нейните подходи и темите, които разглежда. Материалът, който изучавате сега, цели да ви помогне да посветите първоначално три години, а може и повече, в тази похвална сфера на служене, давайки ви възможност да помагате на няколко членове от тази толкова обещаваща възрастова група да направляват един критично важен етап от своя живот.

Относно програмата за освобождаване и разгръщане на духовните способности и сили на юношите Световният дом на справедливостта пише:

Бързото разпространяване на програмите за освобождаването на духовните сили на юношите е още един израз на културното развитие на Бахайската общност. Докато световните тенденции представят образа на младите хора от тази възрастова група като проблематични, погълнати във вихъра на физически и емоционални промени, неотзивчиви и резервирани, Бахайската общност – чрез речника, който използва и подходите, които предприема – решително се насочва в друга посока, виждайки вместо това в юношите алтруизъм, изключително силно чувство за справедливост, жажда за разбиране на вселената и желание да допринесат за изграждането на един подобър свят. Много разкази, в които юношите от различни страни по цялата земя изразяват своите мисли като участници в тази програма, доказват валидността на тази визия. Всичко сочи, че програмата ангажира тяхното нарастващо съзнание в изследване на реалността, което им помага да анализират градивните и разрушителните сили, действащи в обществото, и да оценят влиянието, което тези сили упражняват върху техните мисли и действия. Тя изостря духовното им възприятие, повишава способността им да се изразяват и укрепва нравствените им устои, което ще им служи през целия живот. Във възрастта, когато за тях вече стават достъпни бързо разрастващите се интелектуални, духовни и физически способности, те получават средствата, с чиято помощ да се преборят със силите, които биха ги ограбили от тяхната истинска идентичност като благородни същества, и да могат да работят за общото благо.¹

Много от понятията и идеите, споменати от Световния дом на справедливостта в горния откъс, са в центъра на вниманието на тази част и като напредвате в изучаването ѝ, те ще стават все по-ясни за вас. А засега можете да отговорите на следните въпроси:

1. Какъв образ за възрастовата група на юношите представят световните тенденции?

2. Какво вижда вместо това Бахайската общност в младежите от тази възрастова група?

3. Програмата за разгръщане на духовните сили и способности на юношите какво им помага да направят, като ангажира тяхната нарастваща осъзнатост и мислене в изследването на действителността,?

4. Инструментите, които юношите усвояват чрез програмата, какво им дават възможност да направят?

5. Защо мислите, че младите хора на възраст между дванадесет и петнадесет години представляват такава специална група?

6. В светлината на казаното по-горе и като имате предвид няколко юноши, които вече познавате, можете ли да посочете някои от отличителните нужди на това по-младо поколение?

7. Какво ви мотивира да се включите точно в тази сфера на служене?

РАЗДЕЛ 2

Бахаулла ни казва, че човек достига началото на зрелостта на 15-годишна възраст, когато вече стават обвързващи такива закони като задължителната молитва и

постите. Разглеждани от тази гледна точка, годините непосредствено преди това придобиват особена важност. По време на тези няколко години настъпва преходът от детството към периода на младостта. Свързаните обикновено с този преход внезапни и много бързи промени – физически, интелектуални и емоционални – влияят на поведението по много начини.

До 12-годишна възраст вече са започнали да се проявяват някои признаци на промяна. Много от подрастващите израстват повече през следващите три-четири години, отколкото в който и да било друг етап от живота си. Те порастват на височина, натрупват мускулна маса и преживяват хормонални промени. При момчетата гласът става дълбок, по-плътен, а момичетата започват да се оформят с физиката на млада жена. И момчетата, и момичетата преминават през пубертета, придобивайки физическата способност да създават деца.

Физическите и емоционалните промени, които човек преживява през този период, са взаимно свързани. Въодушевлянето от появата на нови способности и сили и желанието те да бъдат овладени са съпътствани от усещането за неловкост и несръчност, за чувствителност и безпокойство. Тези емоции могат да породят противоречиво поведение. Човек може да изглежда срамежлив, но на моменти да е доста общителен; може да изразява желание да бъде оставен насаме и същевременно да иска да му се обърне внимание; може да е невероятно смел в някои ситуации и да е твърде боязлив в други. Постепенно започва все повече да се замисля за своите дарби и способности, както и все по-дълбоко да осъзнава своята роля и място в света, особено в контекста на взаимоотношенията си и с връстници, и с възрастни. Това как другите възприемат външността му и как реагират на неговите идеи придобива особена важност.

Освен това, през тези няколко години преди да достигнем 15-годишна възраст, в съзнанието ни се оформят основните понятия за личен и обществен живот. Способността ни да анализираме става по-силна и може да започнем да поставяме под съмнение много от това, на което ни учат, да виждаме противоречия в света около нас, незабелязани дотогава. Не сме толкова склонни, както преди, автоматично да следваме стандартите, установени от възрастните. По време на този преходен период търсим отговори на въпроси, които често са философски по своята същност и много бързо започваме да проявяваме една нова осъзнатост.

Изключително важно е, ако искаме да помагаме на младите хора плодотворно да прилагат в действие своите новозараждащи се сили и способности, да избягваме да се отнасяме с тях по начин, който има тенденцията от една страна да удължава детството, а от друга да насърчава имитирането на версия на пълнолетието, която е повърхностна в множество свои аспекти – тенденция, която за съжаление пуска корени във все повече и повече общества. Абдул Баха посочва:

След време той навлиза в периода на младостта, през който неговото предишно състояние и нужди биват заменени от нови потребности, съответстващи на напредъка в неговото развитие. Способностите му за наблюдение се разрастват и задълбочават; интелектуалните му възможности се пробуждат и овладяват; ограниченията и средата на детството вече не поставят граници за неговата енергия, сили и постижения.²

За да разберете по-добре разликите между периодите на детството и младостта, обсъдете в групата следните въпроси:

1. Какво означава способностите за наблюдение да са се разраснали и задълбочили? Можете ли да онагледите коментарите си с няколко примера?

2. По какво се различават интелектуалните възможности на юношата от тези на едно дете?

3. Кои са някои от ограниченията на детството, които вече не ограничават енергията и силите на юношите?

РАЗДЕЛ 3

Всеки човек в годините непосредствено преди 15-годишна възраст трябва да получи такъв вид образование и възпитание, които да позволят на присъщите на периода на младостта ценни качества да се проявят. Необходимостта от подобно образование става особено очевидна, когато се признае, че до 15-годишна възраст много от моделите на мислене и поведение на човека вече са установени. Както обяснява Абдул Баха:

Изключително трудно е да се обучава човек и да се усъвършенства характерът му след периода на пубертета. Тогава, както показва опитът, дори и да се положат огромни усилия, за да се промени някоя негова наклонност, всичко ще е безполезно. Той може би ще отбележи известен напредък днес, но само след няколко дни би забравил и би се върнал към обичайното си състояние и към своите привички.³

Познато ви е понятието „непълнолетие“, което често се използва за млади хора на възраст някъде от дванадесет до към осемнадесет години. Понякога с израза „ранно непълнолетие“ се отъждествяват тези, чиято възрастова група ние обикновено наричаме „юношество“. Тук не сме прекомерно взискателни в това отношение и използваме тези термини взаимно заменяемо, говорейки за млади хора на възраст между дванадесет и петнадесет години. За да помислите върху важноста на образованието в периода на юношеството, преценете дали следните изречения са верни:

_____ Дори ако в детството не е получено правилно образование, подходящото отглеждане и възпитание през юношеството може да помогне да се коригират всякакви нежелателни модели на поведение, придобити преди това.

_____ Само тези, които са получили духовно и морално образование в детството си, са способни да развият пълния си потенциал.

_____ Без подходящо внимание и грижи през юношеството, човек може да се отклони от правия път, дори и ако през цялото си детство е получавал морално и духовно образование.

_____ Юношеството е периодът, през който човек започва да свързва живота си с онези сили, които водят до напредъка на обществото или позволяват да бъдат увлечени от силите на социалното разпадане.

РАЗДЕЛ 4

Зараждащата се осъзнатост в периода на юношеството може да бъде насочена към постигането на един от следните два резултата: приемане на Божията воля и самоотвержено служене на човечеството или пленничество в затвора на себичността и страстта. Абдул Баха дава обяснява:

Индивидуалността на всичко сътворено се основава на божествената мъдрост, защото в Божието творение няма недостатъци. Но личностният характер не е постоянен. Той е леко променящо се качество у човека, което може да бъде насочвано в една или в друга посока. Защото, ако човек придобие похвални качества, те укрепват индивидуалността му и проявяват скритите му сили и енергия; но ако усвои пороци и недостатъци, той ще загуби красотата и непринудеността на индивидуалността и дадените ѝ от Бога качества ще бъдат задушени в противния задух на егоизма.⁴

Ние живеем в епоха, когато агресивната материалистична култура завладява всички аспекти от живота. Прекомерната загриженост за собственото „аз“, което е вътъкано в самата същност на тази доминираща култура, ни изправя пред многобройни предизвикателства, когато се опитваме да съдействаме на младите хора да развият своите способности, защото дори усилията, искрено целящи да помогнат на младежите да осъзнаят своите заложи и да насочат силите и енергията си за постигането на всеобщо благо, могат да бъдат възпрепятствани от негативното влияние на мироглед, който е индивидуалистичен в своята същност. Проблемът е сложен. Сегашната световна система лишава огромно множество хора от силата на духа, който им е необходим, за да имат съдържателен и целенасочен живот; поради това едно от нещата, на които трябва да се обърне внимание, е вратата в собствените морални сили. Тази система дава невярна представа за възвишеното призвание на човека; затова осъзнаването на благородните му стремежи е основателна загриженост. Тя кара много хора да забравят или нехаят за живота на душата; ето защо е важно човек да открие истинския си потенциал. Въпреки това програмите, които наблягат на собственото „аз“, не подобряват ситуацията. Онова, което най-често се случва, е, че в името на самоосъществяването, самооткриването и самоуважението, подобни програми придават романтичен облик на човека и засилват егото. Предизвикателството пред нас е да подхранваме у младите развиването на истинска духовна чувствителност и възприемчивост, така че нежните им сърца да бъдат привлечени към Най-великата Красота и да се обърнат към високите идеали на безкористното служене на човечеството. Усилията ни да се грижим за образователните им потребности през този формиращ период от техния живот, трябва да попречат на настойчивото его да се наложи. За да изследвате по-задълбочено същността на това предизвикателство, ви каним в следващите няколко раздела да помислите върху някои откъси от писанията, отнасящи се до егото. Но преди това, ще ви бъде полезно да обсъдите в групата си

значението на израза "настойчивото е го да се наложи". Какво може да направи човек, та служенето да не се превърне в арена, където егото постига надмощие?

РАЗДЕЛ 5

Първият набор от цитати по-долу се отнася до тези аспекти на нашата индивидуалност, които са добри според Бога и трябва да бъдат развивани.

О, слуги Мои! Ако можехте да разберете с какви чудеса на щедростта Си искам да удостоя душите ви, щяхте наистина да се очистите от всяка земна привързаност и да получите истинско познание за собственото ви аз – познание, което е също като разбирането на Моята собствена Същност. Вие щяхте да се почувствате независими от всичко, което е извън Мен и щяхте да видите с духовните и с физическите си очи и то така ясно, както е ясно проявлението на Моето сияйно Име, как във вас бушува морето на любящата Ми доброжелателност и щедрост.⁵

Далече, далече от Твоето великолепие е онова, което простосмъртният може да твърди за Теб или да Ти припише, както и думите, с които може да Те възхвалява! Каквото и задължение да си постановил на Твоите слуги да прославят с най-силни думи Твоето величие и красота, то е само знак на благоволенieto Ти към тях, за да могат те да се извисят до състоянието, с което е била удостоена най-съкровената им същност – състоянието на самопознание.⁶

Първият Тараз и първото излияние, което изгря на небосклона на Книгата майка, е, че човек трябва да познава себе си и да разпознава онова, което води до възвишеност или падение, слава или унижение, богатство или бедност.⁷

О, сине на Духа! Създадох те богат, защо сам се превърна в беден? Направих те благороден, защо сам се унижаваш? От същността на познанието Си ти дадох живот, защо търсиш просвета от друго освен от Мен? Изваях те от глината на любовта, как можеш да се занимаваш с друго? Обърни поглед към душата си, за да можеш да Ме намериш в себе си мощен, властен и самотворен.⁸

Довършете следните изречения на базата на дадените по-горе цитати:

- a. Когато разберем с какви чудеса на Неговата щедрост Бог е пожелал да удостои душите ни, ние ще

_____, и ще

- b. Ние ще се почувстваме _____ и ще видим с духовните и с физическите си очи

- c. Каквото и задължение да ни е било постановено да прославяме Божието величие и слава, то е само знак на Неговото благоволение към нас, за да можем ние да се _____.
- d. Ние трябва да познаваме себе си и да разпознаваме това, което води до _____ или _____, _____ или _____, _____ или _____.
- e. Ние сме създадени _____ и сме направени _____. От същността на _____ Си, Бог ни е дал живот, и от глината на _____ Той ни е _____. Той ни приканва да обърнем поглед към душите си, за да можем да _____.

Всички цитати по-горе насочват вниманието ни към нашата истинска същност и важноста да разберем нейната природа. Трябва да разберем естествено, че осъзнаването на благородството на нашата същност не води до самовъзвеличаване, а по-скоро до смиреност пред Бога и Неговите слуги. Обсъдете в групата си как разбирането на нашата истинска същност ни помага в битката срещу егото.

РАЗДЕЛ 6

Вторият набор от цитати ни предупреждават за последствията от това, да се отдадем на егото си.

Всяка несъвършена душа е егоцентрична и мисли само за собственото си благо.⁹

Но ако той прояви и най-малкото себелюбие и егоизъм, усилията му няма да доведат до нищо и ще стигне до състояние на разруха и пълна безнадеждност.¹⁰

Ти искаш по-конкретно да се освободиш от високата самонадеяност и суета. Това качество, което всъщност е гордост, е довело до падението и гибелта на мнозина важни хора в света. Ако човек притежава всичките добри качества, но е егоистичен, тогава всички тези достойнства и добри черти ще бъдат заличени и в крайна сметка ще се превърнат в най-лошите недостатъци.¹¹

Отчаяние, както в този, така и в бъдните светове, е всичко, което ще спечелите от самоугаждането; отвращение и злочестина е всичко, което ще пожънете от фанатизма, от вярването на глупците и безумците.¹²

Днес всички хора по света дават воля на егоизма си и полагат върховни усилия, за да защитят собствените си материални интереси. Те се прекланят пред самите себе си, а не пред божествената реалност или пред общността на човешкия род.¹³

Тези изпитания, точно както пишеш ти, пречистват петната на егото от огледалото на сърцето, така че Слънцето на Истината да може да го озари с лъчите си; защото няма по-плътнo було от себичността и колкото и тънко и неуловимо да е то, най-накрая ще обгърне изцяло човека и ще го лиши от неговия дял от предвечната благодат.¹⁴

Вижте как слънцето сияе над цялото творение, но само чисти и полирани повърхности могат да отразяват неговото великоление и светлина. Помрачената душа не получава нито частица от разкриването на великолепния блясък на истинската същност; а почвата на егото, неспособна да се възползва от тази светлина, не дава плод.¹⁵

Колко долна и дребнава е душата, която може да намери наслада в този мрак, заета единствено със себе си, робуваща на егото и на страстта, тънеща в тресавището на материалния свят!¹⁶

„Егоцентризмът“, „себелюбието“, „боготворенето на егото“, „високата самонадеяност и суета“, „самоугаждането“ и „робуването на егото и на страстта“ водят до създаването на такава атмосфера, която задушaва дадените от Бога присъщи качества на нашата индивидуалност. В светлината на по-горните откъси опишете с няколко изречения как когато егото се превърне в наша първа грижа, това спира духовния ни растеж и нравственото ни развитие и намалява ефективността на служенето:

РАЗДЕЛ 7

Третият набор от цитати са малък пример на множеството съвети, които могат да се намерят в Писанията за това, как да се отнасяме към настойчивото, упоритo егo:

Днес потвърдението и подкрепата на Царството Абха е с тези, които се отказват от себичното аз, пренебрегват собственото си мнение, отгърсват се от своята известност и слава и мислят за благополучието на другите. Който се е освободил от себе си, той е открил вселената и нейните обитатели. Който е обзет със себе си, той скита из пустинята на безразличието, безпътието и разкаянието. „Главният ключ“ към самоконтрола, овладяването на собствената същност, е безкористността – да забравиш егото и личната изгода. Пътят към двореца на живота е по пътеката на себеотрицанието.¹⁷

Той ни е надарил със способността да разбираме истинската същност на нещата; но ние трябва да бъдем самопожертвователни, трябва да имаме

чист дух и непорочни намерения и да се стремим от сърце и душа докато сме в човешкия свят да постигнем вековечно великолепие.¹⁸

Затова трябва воалите на сатанинското аз да изгорят в огъня на любовта, та духът да се пречисти и усъвършенства, за да може да познае ранга на Този, Който сътвори света.¹⁹

Изоставете всяка мисъл за собственото аз и се стремете единствено да бъдете покорни и да се вслушвате в Божията воля. Само така ще можем да станем обитатели на Божието царство и ще постигнем вечен живот.²⁰

Дано всички вие се отегчите напълно от своето его и се привържете към този Образ на Великолепието; а когато достигнете тази най-висша степен на служене и покорство, ще видите, събрали се под вашата закрила, всички божии създания. Това е безграничната благодат, това е най-възвишената върховна власт, това е животът, който не умира. И всичко извън него в крайна сметка е само явна гибел и огромна загуба.²¹

Затова, о, приятелю, откажи се от собственото си аз, за да откриеш Несравнимия; извиси се над тази тленна земя, за да намериш дом в небесното гнездо. Бъди като самата нищожност, ако искаш да запалиш огъня на живота и да бъдеш достоен за пътеката на любовта.²²

Нека отхвърлим всяка егоистична мисъл и затворим очи за всичко на земята, и нека не говорим нито за страданията, нито за грешките си. Нека по-добре забравим себе си и, изпивайки на един дъх виното на небесната благодат, извикаме от радост и потънем в красотата на Преславния.²³

О, хора по света! Не следвайте подбудите на егото, защото то настоятелно ви тласка към поквара и сладострастие; по-скоро следвайте Този, Който е Притежателят на всичко сътворено, Който ви заповядва да проявявате благочестивост и страхопочитание към Бога.²⁴

Начинът на мислене, който горните откъси внушават, остро контрастира на издигането в култ на собственото аз и манията за задоволяване на егото, които са толкова типични за много общества в днешно време. Посочете от тези пасажии някои начини на мислене, които трябва да развиваме по отношение на егото. Представяме два примера, които да ви помогнат:

Трябва да се научим да отхвърлим себичното аз, да пренебрегнем собственото мнение, да се отърсим от своята известност и слава и да мислим за благополучието на другите.

Трябва да се научим да сме самопожертвувателни. _____

Трябва да се научим _____

Трябва да се научим _____

Трябва да се научим _____

Трябва да се научим _____

Трябва да се научим _____

Трябва да се научим _____

Обсъдете в групата си как начините на мислене, които сте посочили, допринасят за развитието ни като благородни същества и изпълват нашите дела на служене със сила и въздействие.

РАЗДЕЛ 8

И в заключение следващите думи на Абдул Баха ни напомнят за взаимовръзката между саможертвата (себеотрицанието) и способността да допринасяме за трансформирането на обществото:

Огромното мнозинство от хора са заети със своето его и със земните си желания, затънали са в бездната на ада и са пленници на материалния свят – изключение правят само онези, които са се освободили от оковите и робството на материалното и като бързолетящите птици се стрелкат в тези безкрайни селения. Те са бодри и бдителни, и стоят далеч от мрака на земния свят. Най-голямото им желание е да видят хората освободени от принудата на борбата за съществуване, да засияе духовността и любовта към царството във висините, народите да общуват в дух на най-голямо доброжелателство помежду си, да се осъществи най-задушерна и искрена близост между различните религии и идеала за самопожертвувателност да се превърне в дело. Тогава светът човешки ще се превърне в Божие Царство.²⁵

О, Божие войнство! Днес в този свят всеки народ се скита заблуден из собствената си пустини, лутайки се насам-натам според повелята на своите фантазии и прищевки, следвайки собствените си капризи. Сред всички тези гъмжащи по земята маси от хора единствено общността на Най-великото име е свободна и неподвластна на човешките интриги и не преследва егоистични цели. Само тези хора измежду всички тях се надигнаха с помисли, пречистени от себичност, следвайки Божието учение, работейки с неукротима жар и стремейки се към една единствена цел - да превърнат тази низша пръст във възвишено небе, да направят от тази земя огледало за Царството, да променят този свят в различен свят и да накарат цялото човечество да тръгне по пътя на праведността и да възприеме нов начин на живот.²⁶

О, Божии възлюбени! В бахайското изповедание Божието дело е най-чист дух. То не принадлежи към материалния свят и не подтиква нито към раздори и войни, нито към разрушителни и срамни дела; не търси спор с другите религии и не влиза в конфликт с националните интереси. Неговата единствена армия е любовта към Бога; едничката му радост – бистротото вино на Неговото познание; единствената битка, която води –излагането и разясняването на Истината; единственият му кръстоносен поход е срещу закоравелия егоизъм, срещу пагубните тежнения на човешкото сърце. Неговата победа е в това да се подчини и да отстъпи, а да бъде безкористно е неговата неувяхваща слава.²⁷

Горните откъси описват някои от отличителните качества на тези, които Абдул Баха смята, че са сред „Божие войнство“, наричайки ги „обичните на Бога“, тези, които са „се освободили от оковите и робството на материалното.“ Размислете върху тях, докато довършвате дадените по-долу изречения:

- a. Огромното мнозинство от хора са заети със _____, загънали са в _____ и са пленници _____.
- b. Тези души, които са се освободили от оковите и робството на материалното и като бързолетящите птици се стрелкат в безкрайните селения, _____ и _____, и стоят далеч от _____ . Най-голямото им желание е _____, _____, народите _____ да се осъществи _____ и _____ да се превърне в дело.
- c. Днес в този свят всеки народ се _____, лутайки се _____, следвайки _____.
- d. Единствено общността на Най-великото Име е _____ и не _____ . Само тези хора измежду всички тях се надигнаха с _____, следвайки _____ с неукротима жар и стремейки се _____ : да превърнат _____ във _____, да направят _____, да променят _____ и да накарат цялото човечество _____.
- e. Божието Дело е _____ дух. То не принадлежи към _____ . Неговата единствена армия е _____.

_____, едничката му радост _____
_____, а единствената битка _____
_____, единственият му кръстоносен
поход е срещу _____. Неговата победа
е в това да се _____ и да _____,
а да бъде _____
_____.

РАЗДЕЛ 9

Можете да научите наизуст следните откъси от молитви, разкрити от Бахаулла:

Вдъхни им, о Господи мой, усета за собственото им безсилие пред Този, който е Проявлението на Теб Самия, и ги научи да разберат нищетата на своята същност пред разнородните знаци на Твоята независимост и богатства, та да се съберат ведно около Твоето Дело, да се притискат здраво към крайчеца на Твоята милост и да се придържат към въжето на Твоето благоразположение.²⁸

И сними от Твоите слуги, о, Боже мой, одеждите на себичността и страстта или позволи на хората Ти да насочат поглед към такива висоти, че в желанията си да не забелязват нищо друго освен полъха на нежните дихания на Твоето безкрайно великолепие и да открият в себе си единствено проявлението на Твоята милосърдна Същност, та земята и всичко, което е на нея да се пречисти от онова, което Ти е чуждо или е израз на каквото и да било друго, освен на Твоята Същност.²⁹

РАЗДЕЛ 10

Със задълбочаването на вашия интерес да насърчавате и подкрепяте юношите в тяхното развитие, ще се запознаете с множество теории, които се опитват да опишат юношеството. Една от думите, която многократно ще срещате, е „криза“ – използвана във връзка с идентичността, емоциите, отношенията с родителите, общуването с онези, които имат власт и авторитет и т.н. Трябва да се отнасяте критично към тези теории, за да не започнете да гледате на състоянието на криза като неизбежно за всеки юноша. Наистина ли е наложително животът на всеки юноша да се характеризира най-вече с катаклизми от един или друг вид? Страдали ли са юношите от подобна обърканост и смут през цялата човешка история и дали в днешно време те преминават през подобни кризи във всяка култура и общество?

Когато се опитвате да отговорите на тези въпроси, трябва да имате предвид, че преобладаващите проучвания сред млади хора са провеждани в рамки на мислене, при които се набляга прекомерно на егото, на задоволеността, на биологичните промени, на сексуалната осъзнатост и на материалните постижения – кариера, доходи и социален статус. Те често се съсредоточават конкретно върху класата, расата и пола, пренебрегвайки дадените ни от Бога, присъщи на всяка човешка душа качества. Някои от познанията, които ще придобиете от тези проучвания, разбира се ще са от полза в опитите ви да разберете особеностите, характеризиращи тази възрастова група. Но е съмнително, че вдъхновените от подобни проучвания усилия биха постигнали нещо повече от това, да накарат младежите да възприемат и привикнат към нормите на едно

материалистично общество – общество, чиито възгледи, както знаем, разрушават духовната възприемчивост. В противовес на това, възприетата от вас представа за юношите няма ли да изисква развиването на духовната самоличност на хората, които ще „продължават вечно развиващата се цивилизация“ и ще станат „съзидатели на единството“ и „поборници за справедливостта“?

Онова, което е важно да се помни в това отношение, е, че начинът, по който другите гледат на младите хора, оказва огромно въздействие върху тях. Ето защо толкова широко разпространената в обществото мрачна представа за юношеството допринася за създаването на предпоставки за разпространението на нежелателни модели на поведение. Вземете например твърдението, приписвано на Зигмунд Фройд, че юношеството е временно психическо заболяване, или идеята на Ана Фройд, че да бъдеш нормален през периода на юношеството е само по себе си ненормално. Подобни твърдения не са ли като воали, които пречат на хората да видят истинския потенциал на юношите? Какви са доказателствата, убедили тези учени да стигнат до такива радикални заключения? Разбира се има и педагози, които описват юношеството в по-позитивна светлина, но техните идеи не са доминиращи в дискусиите по тази тема. Образите, заседнали в умовете и на родители, и на учители, са за бунтарство, безразсъдство и лекомислие. И ние питаме, как би могло едно общество, чиято същност е пропита от подобни идеи, да помогне на подрастващите да станат като младежите, описвани в първата част на тази книга?

РАЗДЕЛ 11

В контекста на представените по-горе разисквания бихме искали да предложим да възприемете следната позиция: винаги, когато сред група юноши започне да се проявява нежелателно поведение, освен това, което е естествен резултат от последователните етапи на кризи и победи, характерни за процеса на нормалното израстване, причините за това трябва да се търсят в социалното обкръжение – може би в крещящите противоречия, които младите пробуждащи се умове откриват в живота на възрастните, на които преди това изцяло са вярвали, или в неспособността на възрастните да оценят разумността на младия човек, който се опитва да изостави навиците на детството.

Тази позиция естествено не твърди, че изобщо няма необмисленост и бунтарство в юношеското поведение. Онова, което се има предвид е, че социалната среда, и по-специално държането на възрастните, е до голяма степен отговорна за много от негативните характеристики, свързани с тази възраст. За да разгледате по-подробно какво заключават в себе си направеното от нас твърдение, можете да обсъдите във вашата група валидността на следните изказвания и да съчините други, които да доразвият тази идея:

- Юношите се бунтуват срещу възрастните, които им казват да следват стандарти, неспазвани от самите тях.
- Юношите изглеждат непокорни и бунтарски настроени, когато им се дава съвет с почителен тон.
- Те стават лекомислени, когато светът им предлага само повърхностни и безсъдържателни занимания, спъващи развитието на интелектуалните им възможности.
- Отнасят се с презрение към дисциплината, когато възрастните им налагат сурови правила, особено ако са имали неограничена свобода като деца.

богатство и удоволствия; отдаването на лукса и задоволеността; израждането на изкуството и музиката; упадъкът в стандартите на литературата и пресата; расовата ненавист и патриотичното високомерие. Въпреки че никой не е защитен от въздействието на тези злини, те влияят на юношите по особен начин. Помислете например за някои последици от развода. Малките деца несъмнено изпитват изключително дълбока мъка, когато родителите им се развеждат, и копнеят за безопасността и сигурността на задружния дом. Но във възрастта на юношеството младите хора се чувстват съкрушени и завладени от чувства като вина, гняв, срам и унижение, когато бракът на техните родители се разпадне. Въпреки че смятат родителите си отговорни за случилото се, те не могат да не се обвиняват за нещастията, сполетяло тяхното семейство. В съзнанието им покълват семената на скептицизма към брака и семейния живот, а песимизмът им се засилва, виждайки широкото разпространение на разводи в обществото около тях.

1. Може да ви е от полза да помислите върху това, как някои от споменатите по-горе социални обстоятелства могат да оформят разбирането на юношите за реалността, за начина, по който те възприемат самите себе си, за гледищата им за живота, за техните чувства и емоции, за способността им да разграничават правилното от неправилното, за поведението им спрямо другите и за доверието им към институциите на обществото. Споменатите различни обстоятелства са дадени по-долу и е оставено пространство, за да запишете своите идеи:

- a. Безнравствеността/разпуснатостта и покварата на обществото, в което всичко е позволено:

- b. Отслабването на семейната сплотеност и непрекъснатото намаляване на родителския контрол:

- c. Трескавият стремеж към светска суета и тщеславие, богатство и удоволствия и отдаването на лукса и задоволеността:

- d. Израждането на изкуството и музиката, упадъкът в стандартите на литературата и пресата:

- e. Расовата ненавист и патриотичното високомерие:

2. Какви чувства изпълват сърцата и умовете ви, когато размишлявате върху това как влошаващите се социални условия влияят върху живота на юношите? По какъв начин това разбиране подсилва стремежа и усилията ви да им помогнете да развият присъщите на тяхната истинска същност възможности?

РАЗДЕЛ 13

Насочването на вниманието към симптомите на разпадащия се свят не отрича важноста на градивните сили, които също действат в днешното общество. Това, което трябва да се направи, е да се предложи на юношите среда, в която да се подхранват и развиват техните духовни възможности, като по този начин се прави необходимото те да се влияят от подходящи социални сили. Опитите да ги изолираме изцяло от вредните социални условия на живот, ще са естествено напразни. Вместо това трябва да им се помогне да анализират и преценяват как света около тях въздейства на мислите и чувствата им. В тази връзка трябва да се отдели особено внимание на различните видове пропаганда, защото в повечето общества пропагандата все повече и повече моделира ценностите, отношението, начина на мислене и възгледите на юношите. Един кратък преглед на някои от чертите на рекламната дейност ще е достатъчен, за да се илюстрира тази идея.

Материалистичните влияния и интереси, които определят и дават насока на пропагандата, изкривяват реалността. Представяните в рекламните образи на перфектна и все пак недостижима външност например, атакуват емоциите на младежите в период, когато нараства тяхната себеосъзнатост. Множество послания обрисуват младите жени сякаш тяхното основно занимание е да привличат мъжете. Освен това тенденцията мъжествеността да се дефинира само от гледна точка на физическата сила е силно преувеличена и излишно се подчертава, като често се стига до там, че да се намира извинение за гневните избухвания и актове на насилие, за поемането на рискове, както и да се насърчават сексуални авантюри и завоевания. Всичко, което се определя като слабост, се отхвърля безсърдечно, а агресивното поведение се пропагандира системно. Интересното е, че се представя един особен вид грубост като нещо привлекателно и целта е да се убедят момичетата да я възприемат.

Несъмнено една от основните цели на по-голямата част от рекламите, насочени към младите хора, е да се създаде глобална култура, към която те да копнеят да принадлежат. В тази култура младежите ще се научат да говорят общ език, да се държат по един и същи начин и преди всичко – да консумират неизчерпаем асортимент от продукти. Но по-критичното е, че те ще възприемат и ще се посветят на една натруфена ценностна система, която ще определя тенденциите и закономерностите на тяхното потребление до края на живота им. За отбелязване е, че самият термин „тийнейджър“ е измислен преди няколко десетилетия, за да се използва максимално обещаващият пазар, който тази възрастова група представлява като сегмент от обществото.

За да експлоатира напълно пробуждащите се желания, създаваната от рекламите култура поставя сексуалността в центъра на живота на младия човек. Продукти като безалкохолни напитки, които нямат никаква връзка със сексуалността, се използват, за да се извикват в съзнанието на младите илюзии за романтични взаимоотношения. Поощряват се чувствата за лична непълноценност и опасението, че ще бъдеш отблъснат заради миризмата на тялото, несъвършената кожа или дрехите, които не са в крак с модата, за да се въвеждат нови козметични продукти и нови стилове, обещаващи сексапил и премахващи чувството за неловкост и срам. Дори колите се описват с думи като „възбуждаща/сексапилна“, „красива“, „сладурана! Само да ти падне в ръцете“ – всички натоварени със сексуален подтекст. Тъй като моралните стандарти са западнали през последните няколко десетилетия, морално осъдителното съдържание на рекламите е станало много по-явно и изрично. Сякаш постепенно някои аспекти на потребителското поведение сами по себе си се превръщат във форми на сексуална дейност.

Ролята на търговските марки в разширяващия се глобален тийнейджърски пазар заслужава специално внимание. Проучвания, които изследват как да бъде експлоатиран потенциалът на този пазар, безсрамно внушават, че боготворенето на марковите икони е мощен елемент на потребителството. Както изглежда, марките осигуряват една стабилност, опора в несигурния свят на юношеството. Нещо повече, те често са смятани за паспорти към глобалната младежка култура, представяна от рекламната индустрия за изключително привлекателна. Културата, която тези пазарни похвати популяризират, разбира се е напълно неведома за растящата бедност сред народите; тя представя образи на изобилието, на което се наслаждава една малка част от населението на земята, за да убеди младите хора от всякакъв произход, че потребителските стоки са източници на безгранична радост.

В някои проучвания на тийнейджърския пазар младите хора са категоризирани според характерни особености, които подсказват, че те са предразположени да купуват определени видове продукти – категории, които дават възможност на рекламната индустрия да се фокусира върху тях по-ефективно. В едно конкретно изследване например, те са разделени в шест групи: „Примирените“ (Resigned), които възприемат съдбата си за вече решена и се опитват да преживяват някак си с минимални усилия; „Търсачите на силни усещания“ (Thrills-and-Chills), които търсят удоволствие и развлечение и чиито умове, неангажирани със социални и политически тревоги и грижи, са готови да започнат да боготворят марковите икони; „Самонадеяните/Разчитащите само на себе си“ (Bootstrappers), които макар и да приличат много на предходната група, притежават също предприемчивост, динамизъм и способност да работят усърдно, и за тях стоките и различните услуги са средство за напредък и поддържането на предимство пред конкуренцията; „Тихите реализатори“ (Quiet Achievers), които са конформисти, избягват политическото и социалното бунтарство, остават тясно свързани със семействата си и са проникателни, вещи купувачи, които внимават за качеството и полезността на продукта; „Поддръжниците“ (Upholders),

които са също конформисти, но не са с академична насоченост и запълват умовете си със спортна статистика и имената на отбори и играчи, като почти не оставят място за политически и икономически проблеми; и накрая „Спасителите на света” (World Savers), които искат да направят положителна промяна в света и тяхната значимост е в това, че дават възможност на маркетинговите агенти да превърнат социалните каузи в стоки за продажба.

Както изглежда, всичко се поддава на брандиране, пласирани и потребление. Особено в бързо променящото се поприще на социалните медии всеки аспект от човешкия живот може да се превърне в материал за потребление. Платформи, привидно създадени да направят света по-добро място чрез „споделяне“, „приятелство“ и „нетуъркинг“, всъщност служат като канали за огромно множество обръкващи реклами, които стигат все по-надалеч и проникват все по-надълбоко. Въпреки това, колкото и да е смущаващ, представеният тук анализ няма предвид осъждането на рекламната дейност сама по себе си. Неговата цел е да усъвършенства способността ви критично и внимателно да анализирате пропагандата – търговска, политическа, етническа, културна – за да можете да помогнете на юношите да определят въздействието ѝ върху техните мисли и поведение. Следните упражнения ще ви помогнат да поразмислите още по този сложен въпрос:

1. Рекламната индустрия използва образи и езиков речник, за да превърне обикновени изделия в източници на въодушевление. Използват се символи, за да придадат на различните предмети и събития далеч по-голямо значение, отколкото те всъщност заслужават. Една напитка например, не може да бъде описана просто като това, което е – нещо, което утолява жаждата – а се изобразява, все едно предвещава наслада и задоволство. Символите, използвани от модната индустрия представят в ефектна обаятелна светлина дрехите и козметиката. Чрез символите на младежката жизнерадост и настроение се продават десертни блокчета и сладкиши. Символите на приключенията, авантюризма и спортните умения помагат да се популяризират цигарите и алкохола. Можете ли да се сетите за няколко конкретни реклами и за изразите и образите, които те използват, за да превърнат дадено нещо в нещо, което то в никакъв случай не може да бъде?

2. Илюзията за щастие, породено от покупката на дадено изделие, определено трябва да е краткотрайна, иначе щяхме да си бъдем доволни от това, което притежаваме. Затова рекламите трябва постоянно да пораждат желание за нещо повече и да ни карат никога да не се чувстваме заситени и доволни от това, което имаме. Как се постига това?

3. Споменахме, че дори социални каузи понякога биват превръщани в стоки за широко потребление. Можете ли да дадете няколко примера за това?

-
-
4. В настоящата медийна среда за съжаление се използват възвишените стремежи за комерсиални цели. Думи и фрази, които пораждат у нас благородни чувства се използват, за да се рекламират продукти, а на различни страни на човешкото духовно наследство се гледа като на стоки за широко потребление, които да се купуват. Можете ли да дадете някои примери?

5. Помислете за платформите на социалните медии, които юношите във вашия район използват. Как участието им в подобни платформи влияе върху естеството на приятелствата, които те създават, върху начина по който гледат на себе си и върху техните надежди и стремежи? В тази светлина разгледайте валидността на следното изказване: Чрез участието си в социалните медии, юношите могат несъзнателно да започнат да гледат на себе си и да се представят като продукти.

РАЗДЕЛ 14

Но трябва да се внимава. Колкото и да е вредно въздействието на днешното общество върху младите, би било погрешно да наблягате прекомерно на него във вашите начинания. Много е лесно да придобиете навика да гледате на юношите като на деликатни същества, които трябва непрестанно да бъдат пазени от лошите неща в тяхната среда. Подобен подход няма да им помогне да разгърнат своите духовни сили и способности. Вашите усилия трябва да са насочени към това, те да осъзнаят своя потенциал да бъдат непоколебими деятели за социална промяна и да допринасят за изграждането на едно по-добро общество. Дори и в днешния изпълнен с проблеми свят, във всяка култура има многобройни примери на юноши, които са се извисили над плачевните условия на средата, в която живеят, и постоянно демонстрират качества като ентузиазъм за служене, жажда за учене, остро чувство за справедливост и силна склонност към алтруизъм.

Доста педагози са описали някои от присъщите интелектуални и духовни сили и способности, които се проявяват през преходната възраст на юношеството. Например няколко от тях подчертават интереса, който юношите показват към теоретични проблеми. Един педагог набляга на ролята, която те могат да играят в процеса на социална промяна, наричайки всяко поколение от юноши „жизненоважен регенератор в процеса на развитие“, което може да „предложи своята преданост и енергия както за запазването на това, което продължава да се смята за истинско, така и за революционното коригиране на онова, което е изгубило възраждащата си значимост“. А пък друг мислител оприличава юношите на „органични съдове, напълно оформени, но все още развиващи се“, способни да приемат с цялото си „същество“. Той обръща

внимание на потенциала им да доведат до трансформация и заявява, че образователният процес трябва да се възползва от различните методи на възприятие, както и от интензивността, с която юношите могат да изпълнят всяко събитие и преживяване, отбелязвайки, че тази интензивност, „заедно с почтения начин на живот“ могат да превърнат човешкото общество в един „жив, процъфтяващ, истински любящ, бликащ от енергия и изпълнен с радост организъм, вместо едно студено, механично, празно теоретично понятие“. „Това е магията на трансформацията и това е потенциалът на юношеството“, са неговите думи.

Тези няколко мнения и анализът в последните няколко раздела, показват колко внимателни трябва да сте, когато изразявате някаква концепция за юношеството. Макар че несъмнено ще разглеждате издълбоко и критично най-различни възгледи по тази тема през бъдещите години, вашето собствено разбиране за значимостта на този особено важен период в човешкия живот ще се формира до голяма степен от откъси от писанията, като цитираните в тази и в предишната част. И няма никакво съмнение, че вашите убеждения ще се потвърдят от собствения ви опит от работата с юноши.

РАЗДЕЛ 15

Комплектът от книги, които Рухи институтът е разработил за изучаване в юношеските групи, до голяма степен подобно на тези от неговата основна поредица, може да изглеждат измамно прости на пръв поглед, особено първите няколко. Простотата е най-вече в езика, който е използван и в предложените упражнения. Но разглежданите идеи са сложни и дълбоки. Развитието на мислите и идеите в материалите, които съвсем не са детински и наивни, ще предизвикат юношите, които ги изучават, да се замислят по-задълбочено върху различни въпроси. За да ви помогнем да оцените тези техни възможности, ви предлагаме в този и в следващите два раздела няколко идеи, споделени от юноши, които по един или друг начин са били засегнати от насилие. В медиите се представят толкова много образи за брутално поведение на подобни юноши, че е подобаващо да се вслушаме в някои от техните несподелени разкази за загуба и надежда.

Първият разказ е на едно тринадесетгодишно момче – да го наречем Питър, за да скрием истинската му самоличност – което още на осемгодишна възраст е видяло последиците от войната и насилието. Когато станал на тринадесет, той започнал да говори в училища и младежки организации за постигането на мир и спокойствие, понасяйки всички последици, включително грубите подигравки на някои негови връстници:

Това изобщо не ме притесняваше. Моето семейство вярваше, че е важно да сме загрижени за общността и да правим каквото можем, за да помагаме. Въпреки че бях само на тринадесет, аз виждах, че най-големите ни проблеми са насилието и войната. Нуждаехме се от мир повече от всичко друго. Разбира се трудно е за едно дете да се опитва да гради мир, но единственият начин да постигнем нещо, е като се опитваме...

Толкова много лъжи са изричани в моята страна в продължение на толкова много години, че хората вече не знаят на какво или на кого да вярват. Не могат винаги да имат доверие на вестниците, на радиото или на телевизията, на политиците, на въоръжените групировки, но когато чуят деца да говорят за насилието и как то ни засяга и че искаме мир, те някак си знаят, че чуват истината...

Някои хора казват, че се сражават за бедните, но бедните страдат повече от когото и да било по време на война. Мисля, че някои хора се бият и за отмъщение или за власт, или защото си мислят, че нямат друг избор. Някои млади хора се присъединяват към въоръжените групировки, защото семействата им са бедни и те не виждат друг изход.

Питър и семейството му, застрашени по време на нарастващ граждански конфликт, напуснали дома си. Баща му пътувал от новия град, където се преместили да живеят, до своя офис и обратно, но относителното спокойствие не продължило дълго. Това, че баща му дейно подкрепял идеята за постигането на мир, в крайна сметка довело до убийството му.

Мислех си, че познавам войната, защото живеях в самия водовъртеж на конфликта. Нощем се водеха битки по улиците. Често се будех от изстрели. Когато отивах сутрин на училище, виждах доказателствата – кръвта по тротоарите, надупчените от куришуми сгради. Бях видял и жертвите в моргата, недалеч от офиса на баща ми.

Говорех за това уверено, все едно че знаех какво представлява войната, но когато убиха баща ми, бях съкрушен не просто от скръб, а защото тогава разбрах какво е войната. Познах какво е усещането да искаш да се биеш. Осъзнах, че независимо колко много искаш мир, пристъпваш към насилието, когато войната те засегне лично. Това е същият капан, сграбчил толкова много хора в моята страна...

След това вече нищо не беше същото. Къщата беше като мъртва, празна черупка. Улиците, които познавах толкова добре, ми изглеждаха чужди. Нищо и никъде не беше безопасно. Мислех си, че цялата ми дейност в името на мира не струва нищо, защото не спаси баща ми. Ужасното насилие, погълнало града ни, накрая уцели право в сърцето моето семейство, а аз не можах да го спра. Обвинявах себе си. Питах се, „Какво съм направил, че баща ми да умре по такъв жесток начин?“

Семейството продължило да получава заплахи и Питър си купил пистолет, за да защитава своите обични. Една вечер, близо десет дни след убийството на баща му, всички от семейството се били събрали в една стая на горния етаж на къщата. Когато Питър слязъл до кухнята, той видял в градината някакъв човек с пистолет да гледа към прозорците на втория етаж:

Знаех, че мога да извадя оръжието си и да убия този мъж...Това щеше да е отмъщение за смъртта на баща ми. Щях да защитя семейството си. И почти никой в страната ми нямаше да ме упрекне, че съм го застрелял...Но въпреки че това беше истина, аз не направих нищо... Баща ми искаше да работя за постигането на мир. Как можех да използвам насилие сега? Единственият начин да проявя уважение и обич към баща ми, единственият начин да помогна за спасяването на семейството ми, беше да се опитам да има мир. Убийството на този човек нямаше да донесе мир и спокойствие нито на мен, нито на семейството ми, нито на страната ми. Всъщност убивайки го, аз щях да загубя всичко. Нямаше да бъда по-добър от него.

Питър тихо наблюдавал натрапника, който след малко и без очевидна причина се обърнал и си тръгнал. Скоро след това Питър се отървал от оръжието си и се заклел никога повече да не си купува друго.

Преди да прочетете следващата история, можете да посочите някои от качествата, с които се отличава Питър и да кажете няколко думи за способността му да разсъждава върху дълбоки и значими въпроси.

РАЗДЕЛ 16

Мери – също друго име, за да не се разкрива самоличността на момичето – е израснала в среда на непрестанна заплаха от конфликти и стълкновения. Тя още в ранна възраст установила цената на това, да си в разрез с мнението на група приятели:

Когато бях на единадесет и аз минах през мълчаливото наказание, защото отказах да взема страна в един спор. Група мои приятели бяха обвинили едно момиче от класа ни, че е откраднала нещо и избухна голям конфликт. Трябваше да бъдеш или с това момиче, или срещу нея, а всичките ми приятели бяха срещу нея. Всички смятаха, че аз ще ги подкрепя, но нямаше доказателства, че момичето е откраднала. Не бях сигурна, но тъй като не исках да се противопоставям на приятелите си, аз просто нищо не казах. Всички се ядосаха и цяла година никой не ми проговори.

Мери се сприятелила с едно момче и въпреки че другите момичета я закачали и дразнели, тя изпитвала топли чувства към него. Те често ходели заедно на дълги разходки и говорели за бъдещето си. Но един ден тя го заварила да почиства пистолет, а не знаела, че има оръжие.

Когато влязох, той ми се усмихна, сякаш не правеше нищо необичайно. Винаги съм мразела насилието, мразех пистолетите и мразех войната. Той се опита да се оправдае, както обикновено хората като него правят, но аз веднага му казах, че между нас всичко е свършило. „Не искам такъв живот нито за себе си, нито за децата ми“ – му казах аз. Бях толкова млада! Сега всичко изглежда като шега, но тогава ми се струваше, че целият ми свят рухна.

След този инцидент оценките на Мери в училище започнали да се влошават и майка ѝ се разтревожила. Тогава Мери разговаряла с един неин учител:

Аз му разказах цялата история за приятеля ми, за пистолета, за мълчанието на моите другари, за закачките на момичетата, за объркването и притеснението ми, за разбитото ми сърце. Той не ми се присмя, нито ме накара да се чувствам млада и смешна...

„Трябва да разбереш, – ми каза той – че държиш бъдещето си в собствените си ръце. Твоето бъдеще не принадлежи на никой друг – не на родителите ти, а още по-малко на това момче. То си е твое и ти можеш да направиш от него това, което пожелаеш.“

На четиринадесет години Мери вече станала лидер на учениците в нейното училище, помагайки на връстниците си и на по-малките ученици да постигат мир и сговор помежду си. Ето какви мисли ангажирали съзнанието ѝ през онези дни:

Ние знаехме, че прекратяването на бедността може да помогне да се спре войната, но не можехме да направим нищо за това. Знаехме, че като се намали безработицата, това ще помогне, но не можехме да направим нищо и за това. Не можехме да спрем куршумите и мачететата. Не можехме да сложим край на насилието. Но вярвахме, че можем да започнем да градим мир и сговор помежду си...

Знаех, че като се боря за мир, това може да е опасно и обръщам внимание на всичко необичайно. Понякога просто страхът, че нещо лошо може да се случи, особено на семейството ми, ме караше да плача и ми се искаше да избягам надалеч. Но другите деца се уповаваха на мен и в известен смисъл смятах, че собствените ми неродени деца разчитаха на мен. Не можех да обърна гръб, колкото и да бях изплашена. Можех само да съм предпазлива и да се опитвам да се пазя.

Кои са някои от изключителните качества на Мери?

РАЗДЕЛ 17

Ето няколко разказа на други трима младежи. Всеки от тях дава израз на най-благородни мисли и най-нежни чувства. Първият разказ е от едно шестнадесетгодишно момиче. Тя загубила близък приятел, когато била на дванадесет – той попаднал в бой между улични банди и бил убит с нож. Тя никога не забравила приятеля си и решила да се посвети на постигането на мир и спокойствие. По-късно започнала да помага на деца, жертви на насилие:

Деца само на по осем или девет години ставаха членове на банди, защото си мислеха, че е страшно или че бандите ще им осигурят закрила на улицата. В повечето случаи те просто се опитваха да избягат от насилието у дома, но се сблъскаха с нещо още по-лошо на улицата.

Трябва да пътувам с автобус до..., но повечето от шофьорите знаят какво се опитвам да правя. Те ме таксуват само колкото мога да платя и често ме оставят да се возя безплатно. Пътят към ... се вие нагоре покрай грубо сковани колиби, накацали в опасна близост до стръмни урви. Хълмовете са дълбоко

прорязани на местата, където са изваждани скали, за да се използват в строителни проекти. Тази работа е тежка, изтощителна и ниско платена, но много деца на изселени семейства работят по тези обекти. Семействата им са изпаднали в такава огромна мизерия, че децата напускат училище и правят каквото могат, за да припечелят пари.

От пътя нагазвам до глезените в хлъзгава тиня, след това преминавам през импровизиран тесен мост над воняща, замърсена река. Училището има половин дузина порутени класни стаи, скупчени под ламаринен покрив. Дървените чинове са очукани и счупени. В ъглите на класните стаи има боклук. Няма ток. Една от класните стаи няма никакви прозорци освен малка капандура. Подът е от пръст. Дъждът бумти толкова силно по покрива, че човек трябва да крещи, за да го чуят и отвсякъде капе вода. Една от стените е украсена с направени от децата рисунки на красиви къщи, които контрастират рязко с обкръжаващата ги реалност. Може би така изглеждат домовете, които те някога са имали или които копнеят да имат в бъдеще...

По лицата на много от родителите е изписана тъга. Те говорят грубо на децата си и ги наричат с обидни думи. Но по време на занятията понякога се променят. Някои от тях си мислят, че трябва да бият децата си, за да ги накарат да се държат добре, но после осъзнават, че боят може и да прогони детето на улицата.

Следващият параграф предава мислите на едно момиче, което избягало от дома си на единадесет години, пристрастило се към дрога, спасило се благодарение на упоритата подкрепа и помощ на приятел и накрая се присъединило към младежко движение, посветено на мира:

Беше много трудно да обясним какъв бе в действителност животът ни. Беше ме страх да призная, че независимо колко се опитвах да си миролюбив, пак можеш да бъдеш въвлечен в насилие... Винаги съм копнеела да избягам от този живот. Трудно ми е да си призная, но в момента пак се изплъзвам от движението за мир. Самозалъгах се и се преструвах пред приятелите ми, че всичко е наред. Това не е вярно. Понякога се надрусвам. Всяка вечер у дома има скандали и побоища. Ако не викат на мен, майка ми и доведеният ми баща си крещят един на друг. Не мога да го понасям и бягам на улицата, а там има много неща, които могат да навредят на един млад човек...Вървя по два пътя едновременно, но ми се искам да можех през цялото време да вървя по пътя на мира. Мисля си, че моята битка и това как оцелях, си струват нещо...Вярвам, че младите хора ще могат да направят много повече за постигането на мир и спокойствие, ако повече възрастни са склонни да сътрудничат, да се вслушват в това, което сме научили и да работят заедно с нас. Ако имаме мир и спокойствие у дома, това ще е едно чудесно начало.

А този последен откъс описва преживяното от едно петнадесетгодишно момче, чийто брат е бил отвлечен от революционна групировка. След известно време семейството получило новини от него, докато бил в плен, и им позволили да си пишат:

Изпращам му стихотворения, за да го окуража, да му вдъхна вяра и надежда. Казвам му, че се вслушвам в съветите му и уча усърдно. Бях много щастлив, когато наскоро той ми писа обратно и каза, „Радвам се, че се справиш толкова добре в училище... това беше моята грешка. Съжалявам, че не положих

максимални усилия в учението... Хич не обичах да чета, например...а тук съм прочел повече от тридесет най-различни книги и има още много да чета. Дори взимам речника, за да потърся значението на някои особени думи, които не знам...Преди никога нямаше да направя това по свое желание...“

Въпреки че изглежда здрав и читав, аз се тревожа за него. Ако можех да говоря с хората, които държат брат ми в плен, бих ги помолил да проявят милост и разбиране за страданието, което причиняват.

Мисля, че прощаването е изключително важно, ако искаме да постигнем мир. Войната не може да приключи, без да се прости. Особено важно е за хора като нас, които са страдали, да простят.

Мисля, че това е нещото, за което работя – работя за прощаването.

Обсъдете във вашата група качествата, които споменатите в този раздел младежи илюстрират и запишете някои свои мисли.

РАЗДЕЛ 18

И накрая, не можем да изучаваме дори и накратко природата и същността на юношеството, без да обърнем внимание на живота на Рухолла – младият герой на Вярата, който на дванадесетгодишна възраст изпи с радост чашата на мъченичеството. Още седемгодишен Рухолла бил удостоен с честта да придружи баща си – Ръката на Божието дело, Варга, и по-големия си брат на поклонение в Светата земя. Рухолла укрепнал и процъфтявал духовно в това пресвято обкръжение и се наслаждавал на щастието да бъде в присъствието на Бахаулла. Разказва се, че един ден Бахаулла попитал Рухолла: „Какво прави днес?“.

Той отвърнал: „Бях на уроци при...[един учител].“

Бахаулла продължил да го разпитва: „Каква тема изучавахте?“

„За завръщането [на пророците]“ – отговорил Рухолла.

„Ще обясниш ли какво означава това?“ – попитал Бахаулла.

Рухолла отговорил: „Под „завръщане“ се разбира завръщането на истинската същност и качества.“

„Това са точно думите на твоя учител и ти ги повтаряш – отбелязал Бахаулла. – Разкажи ми със собствени думи твоето разбиране.“

„То е като да отрежеш цвят от едно растение тази година – отговорил Рухолла. – На следващата година цветът ще изглежда точно като този, но няма да е същият.“

РАЗДЕЛ 19

След като посветихме повечето от тази част на анализирането на потенциала на юношите, сега трябва да кажем няколко думи за вашето участие в програмата за разгръщане на техните духовни сили. Едно от нещата, за които младежите от тази възраст най-силно жадуват, е да принадлежат към някаква група от техни връстници. Младите хора се чувстват по-сигурни и уверени, когато се обръщат за съвет към приятели, които ги разбират и им съчувстват. Ето защо, като съвсем естествен отговор на тази основателна потребност, програмата е организирана около идеята за „юношеска група“, членовете на която се събират редовно и биват системно напътствани да вършат нещо и да учат. Атмосферата по време на тези срещи, макар и радостна, приятелска и задушевна, не трябва да е несериозна и повърхностна. А по-скоро да допринася за усъвършенстването и укрепването на такива качества и отношение, които са необходими, за да се живее в служба на човечеството и Делото. При подобна обстановка членовете на групата без страх от неодобрение или подигравки могат свободно да изразяват мислите си и да търсят отговори на проникателните въпроси, които ангажират умовете им. Те се учат да изслушват, да се изказват, да размишляват, да анализират, да взимат решения и да предприемат действия, за да ги изпълнят.

Всяка група има нужда от по-възрастен човек, който като истински приятел на младежите да им помага в развиването на техните способности. Тези, които изпълняват тази функция, наричаме „аниматори“. Присъствието на аниматора помага на членовете на група да вярват и да са убедени, че могат не само да се опазят от влиянието на силите на морален упадък, действащи в обществото около тях, но и да допринасят за неговото подобряване. Въпреки че служенето като аниматори не е изключително право или привилегия на която и да било възрастова група, младежите на 17 години и повече обикновено са отлични аниматори, тъй като за тях е лесно да се отнасят с юношите като с равни, а не като с деца, насърчавайки ги да задават въпроси, да търсят яснота и разбиране и да се впускат в изследване на реалността. В откъса по-долу Абдул Баха изразява Своята надежда, че младите души ще бъдат отглеждани по следния начин:

Надеждата на Абдул Баха е, че за тези млади души в класната стая на най-дълбокото познание ще се грижи човек, който ще ги възпитава да обичат. Дано те, овладявайки безграничните простори на духа, узнаят всичко за скритите тайнства толкова добре, че да могат в Царството на Преславния, подобно на славен, надарени с дар слово, да провъзгласяват тайните на Небесните селения и като изпълнения с копнеж влюбен да изливат дълбоката си нужда и безкрайно желание по Многообичания.³²

Юношеската група не е детски клас. Тя притежава някои от чертите на учебния кръг, но главната ѝ функция е да служи като среда за взаимна подкрепа на членовете си – среда, в която те да могат да развият своето духовно възприятие и модели на мислене и поведение, които да ги отличават през целия им живот. Тъй като сте участвали в различни курсове на института, вие лично имате опит като участник в учебен кръг и най-вероятно сте преподавали няколко урока в детските класове, след като сте изучили третия курс. Разгледайте списъка с характеристики по-долу. Обсъдете с участниците в този курс какви прилики и разлики очаквате да откриете между юношеска група и детски клас, както и между юношеска група и учебен кръг.

- Естеството на дейността
- Взаимоотношенията между участниците

- Атмосферата по време на събиранията
- Ролята на този, който координира дейността, т.е. на учителя, на аниматора или на модератора на учебен кръг

РАЗДЕЛ 20

Като се посветите на тази област на служене, скоро ще осъзнаете, че успехът на вашите усилия зависи до голяма степен от качеството на взаимоотношенията, които установявате с членовете на юношеската група, която ще помогнете да се сформира. Вие разбира се ще сте готови да ги изслушвате, да им предлагате съвети и да ги утешавате, когато е необходимо. Силната ви вяра в тяхната почтеност и уважението и истинската обич, които изпитвате към всеки един от тях, ще ги мотивират да се стремят към отлични постижения. Ще трябва да покажете на дело, че сте взели присърце тяхното благополучие и израстване без никаква следа от покровителствено отношение, превъзходство или самоувереност в собствените морални принципи и без следа от авторитарен контрол – начини на поведение, които не позволяват на юношите да процъфтяват. И ще трябва да използвате всяка възможност да затвърждавате устоите на истинската вяра в техните сърца и умове и да им вдъхвате надежда за светло бъдеще. Абдул Баха ни призовава:

Преди всичко бъдете готови да пожертвате живота си един за друг, да предпочитате всеобщото благополучие пред своето лично благополучие. Създавайте взаимоотношения, които нищо да не може да разклати; изградете съюз, който нищо да не може да разбие; притежавайте ум, който непрестанно да трупа богатства, които нищо да не може да унищожи и ограби. Ако не съществуваше любовта, какво би останало от реалността? Огънят на любовта към Бог е това, което прави човека по-висш от животното. Укрепвайте тази по-висша сила, чрез която е постигнат целият прогрес в света.³³

Обсъдете как следните начини на мислене и отношение биха сковали и блокирали способностите на членовете на юношеската група и какви мисли, чувства и поведение биха помогнали на аниматора да не се поддава на подобни тенденции:

Покровителствено отношение: _____

Превъзходство и самоувереност в собствените морални принципи:

Авторитарен контрол: _____

РАЗДЕЛ 21

Взаимоотношенията ви с членовете на всяка юношеска група ще бъдат силно повлияни и от личния пример, който давате. Въздействието на примера върху живота на младия човек изобщо не може да се надцени. И затова собствените ни усилия да пречистим сърцата си придобиват допълнителна важност в тази връзка. „Грубият материализъм“, „привързаността към светски неща, която обвива с було душите на хората“, „страховете и тревогите, които объркват и разсейват умовете им“, „удоволствията и развлеченията, които запълват времето им; предразсъдъците и ненавистта, които помрачават възгледите им; апатията и летаргията, които парализират духовните им способности“ са „сред огромните препятствия, които“, както казва Пазителят, „се изпречват по пътя на всеки бъдещ поборник в служба на Бахаулла“. Освен това той ни напомня, че способността ни да устояваме и да се противопоставяме на тези влияния, ще зависи от това, доколко ние самите сме се пречистили от „тези нечистотии“, доколко сме се освободили от „тези дребнави занимания и разяждащи ни опасения и грижи“, доколко сме се отървали от „тези предразсъдъци и антагонизъм“, доколко сме „изхвърлили от себе си егото“ и сме се „изпълнили с лечебната и подкрепяща Божия сила“.

Как тези призиви на Пазителя ще повлияят върху усилията ви да допринесете за разгръщането на духовните сили у юношите?

РАЗДЕЛ 22

Като истински приятел на юношите и техен мъдър съветник ще е изключително важно вие да бъдете с тях в моменти на радост и в периоди на трудности и неприятности. Те винаги ще се нуждаят от насърчение, за да могат да постигат все по-големи и по-големи висоти на съвършенство. Вие ще можете да им помагате, ако се съсредоточавате върху техните постижения вместо върху грешките и недостатъците им. Ще ги насърчавате, но естествено по такъв начин, че да не подхранвате и засилвате тяхното его. Ще се съсредоточавате върху уменията и вещината им, но няма да се страхувате да ги съветвате, ако забележите, че изпадат в ситуации, в които биха компрометирали своята почтеност.

За да помислите върху естеството на вашето приятелство с членовете на групата, прочетете следния откъс от писмо, писано от името на Пазителя. Въпреки че то обяснява взаимоотношенията между институциите на Вярата и отделния вярващ, то е уместно и по отношение на вашите усилия като аниматор на юношеска група.

По-голямата част от вярващите са незрели и неопитни в Делото и ако допускат грешки, това не е и наполовина толкова важно, колкото ако духът им бъде смазан от непрекъснатото повтаряне „прави това, а не онова!“³⁴

Обсъдете защо духът на младия човек може да бъде смазан, ако непрекъснато му се напомня за неговите или нейните грешки и му се казва какво да прави или какво да не прави. Запишете по-долу някои от вашите мисли.

Насърчаването не е безразборно хвалене – то трябва да е искрено и без лицемерие, иначе би довело или до възгордяване, или до загуба на доверие. По-долу са дадени няколко примера за това, как Абдул Баха е насърчавал вярващите да служат на Делото:

Наистина аз благодаря на Бога, че те подкрепи и помогна да служиш на Неговото дело в Неговото възвишено лозе.³⁵

Наистина, аз отправям възхвала към моя върховен Господар, че те избра да призоваваш хората в Неговото име, че Той те привлече към красотата на Всеславния и ти даде сили да направиш Неговото дело победоносно.³⁶

Наистина, Бог те пречисти от грехове, когато те потопи в океана на Неговото милосърдие и ти даде да пиеш от чашата на вярата и чистото вино на разпознаването. Много добре! Много добре! Защото ти жадуваше да подчиниш твоята воля на Божиата воля и копнеше обичта ти към Бога да стане още по-силна, да е по-обширно познанието ти за Него и да останеш непоколебим по Неговата пътека.³⁷

О, мои одухотворени любими! Хвала на Бога, че премахнахте всички воали и разпознахте състрадателния Възлюбен, и се устремихте от тук към царството на неограничеността. Вие издигнахте палатките си в света Божи и извисихте сладкозвучни гласове във възхвала на Него, Самосъществуващия, и запяхте песни, които проникнаха до дъното на сърцето. Много добре! Хиляди пъти много добре! Защото видяхте проявилата се Светлина и в новородената си същност се провикнахте: „Благословен да е Господ Бог, най-добрият от всички създатели!“³⁸

О, вие искрени и предани души, привлечени от Бога като от магнит, вие, които се вдигнахте да служите на Божието дело, да възхвалявате Словото Му и да разпръсквате надлъж и шир сладкото Му благоухание! Прочетох вашето чудесно писмо – изискано като стил, красноречиво като съдържание

и мъдро като смисъл – и славя Бога и Му благодаря, че ви се е притекъл на помощ и ви е дал възможност да Му служите в Неговото необятно лозе.³⁹

Твоето писмо беше като благоуханен букет от цветя, който разпръсква навред аромата на вярата и увереността. Много добре! Много добре! Ти си обърнала лице към невидимото Царство. Прекрасно! Прекрасно! Ти си привлечена към Красотата на Всемогъщия! Чудесно! Чудено! Колко си благословена, че си получила този най-висш дар!⁴⁰

Вдъхновени от начина, по който Абдул Баха е възхвалявал приятелите, опишете с няколко изречения как вие бихте насърчили членовете на групата, на които скоро ще помагате:

РАЗДЕЛ 23

И в заключение, трябва да помните, че вашите усилия да установите дълбоки връзки на вярно приятелство с членовете на юношеската група и да ги насърчавате да се стремят към отлични постижения, ще са плодотворни, ако успеете да създадете изпълнена с радост обстановка.

Радостта ни дава криле! Когато сме радостни, силата ни е по-голяма, умът ни – по-остър, а разбирането ни – по-ясно. Сякаш по-добре се справяме със света и откриваме нашата сфера на полезност.⁴¹

За да можете да създадете радостна обстановка за групата, вие трябва да изпитвате радост. Помислете за някои юноши, които вече познавате и могат да станат част от групата, с която се надявате скоро да започнете да работите. Какви мисли за тях ви носят радост?

Какви практични стъпки можете да предприемете, за да изпълните с радост срещите на групата, без да ги правите лекомислени и повърхностни?

С тези мисли в съзнанието, прочетете дадения по-долу откъс от писмо от името на Световния дом на справедливостта:

Духовната радост, която всеки търси, за разлика от мимолетното чувство не зависи от външни влияния. Тя е състояние, породено от увереност и осъзнато знание, подхранвано от чисто сърце, способно да прави разлика между това, което е трайно, и онова, което е повърхностно.⁴²

Нека приключим изучаването на тази част, като помислим върху следните думи на Абдул Баха:

Най-големият дар за хората е вселенската обич – този магнит, който прави съществуването безконечно. Тя привлича всичко съществуващо и изпълва живота с безкрайна радост. Ако тази обич проникне в човешкото сърце, в него ще се излявят всички сили на вселената, защото тя е божествена сила, която го докарва до божествено състояние и той няма да постигне напредък, докато не бъде озарен от нея. Полагайте огромни усилия та силата на обичта на истинската същност да нараства, да превърнете сърцата си в още по-големи привличащи ядра и да създавате нови приятелства и идеали.⁴³

СПРАВКА

1. Из Посланието Резван 2010 на Световния дом на справедливостта до бахаите по света, публикувано във *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006-2016* (West Palm Beach: Palabra Publications, 2017), н. 14.16, с. 82.
2. Из беседа, изнесена на 17 ноември 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust 2012), с. 617
3. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 111.7, с. 137.
4. *'Abdu'l-Bahá on Divine Philosophy* (Boston: The Tudor Press, 1918), с. 131-32.
5. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла* (Бахайска общност – България, 1995), CLIII, с. 255.
6. Пам там., I, с. 2.
7. *Послания на Бахаулла; разкрити след Кетаб-е-Акдас* (Бахайска общност – България, 1995), с. 32.
8. Бахаулла, *Съкровените слова* (Изд. „Кармел“ 2002), арабски н. 13, с. 18.
9. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 34.2, с. 68.
10. Пак там., н. 35, с. 71.
11. *Tablets of Abdul Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1930), т. I, с. 136. (оторизиран превод)
12. *'Abdu'l-Bahá, The Secret of Divine Civilization* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2007, 2017), пар. 186, с. 136.
13. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 68.3, с. 102.
14. Пак там., н. 155, с. 182.
15. Из беседа на Абдул Баха от 26 май 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, пар. 3, с. 205
16. Из беседа на Абдул Баха от 11 юни 1912, Пак там., пар. 4, с. 258.
17. *'Abdu'l-Bahá, in Bahai Scriptures: Selections from the Utterances of Baha'u'llah and Abdul Baha* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1928), н. 992, с. 548.
18. Из беседа на Абдул Баха от 11 юни 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, пар. 6, с. 261.
19. *The Call of the Divine Beloved: Selected Mystical Works of Bahá'u'lláh* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2018), н. 2.22, с. 21.
20. Из беседа на Абдул Баха от 28 октомври 1911, публикувана в *Парижки беседи* (Бахайска общност – България, 1993), с. 53.
21. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“ 1998), н. 36.5, с. 76.
22. *The Call of the Divine Beloved*, н. 2.19, с. 19.
23. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 195.5, с. 231.

24. Бахаулла, *Кетаб-е-Акдас: Най-святата книга* (Бахайска общност – България, 1995), с. 41.
25. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 223.1, с. 276.
26. Пак там., н. 35.4, с. 70.
27. Пак там., н. 206.9, с. 251.
28. *Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1987, 2008), н. XXXVI, пар. 4, с. 47.
29. Пак там., н. CLXXXIV, пар. 2, с. 324.
30. Из писмо от 23 ноември 1983, написано от името на Световния дом на справедливостта до един вярващ, публикувано в *Lights of Guidance: A Bahá'í Reference File*, (New Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1999, 2010 printing), н. 1206, с. 359-60.
31. Из писмо от 8 декември 1935, написано от името на Шоги Ефенди до един вярващ, публикувано в *Prayer and Devotional Life: A Compilation of Extracts from the Writings of Bahá'u'lláh, the Bá b, and 'Abdu'l-Bahá and the Letters of Shoghi Effendi and the Universal House of Justice*, compiled by the Research Department of the Universal House of Justice (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2019), н. 71, с. 30
32. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 107.1, с. 132.
33. *'Abdu'l-Bahá on Divine Philosophy*, с. 112.
34. Из писмо от 30 юни 1957, написано от името на Шоги Ефенди до един Национален духовен съвет, публикувано в “The National Spiritual Assembly”, *Compilation of Compilations* Maryborough: Bahá'í Publications Australia, 1991), т. 2, , н. 1502, с. 128.
35. *Tablets of Abdul Baha Abbas*, т. I, с. 11. (оторизиран превод)
36. Пак там., с. 18.
37. *Tablets of Abdul Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1915, 1940 printing), т. II, с. 266-67. (оторизиран превод)
38. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Изд. „Кармел“ 1998), н. 236.4, с. 311.
39. Пак там., н. 199.1, с. 235.
40. *Tablets of Abdul Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1916, 1930 printing), т. III, с. 530. (оторизиран превод)
41. Из беседа на Абдул Баха от 22 ноември 1911, публикувана в *Парижки беседи* (Бахайска общност – България, София 1993), с. 101.
42. Из писмо, написано от името на Световния дом на справедливостта на 19 април 2013 до малка група вярващи, публикувано в *Framework for Action*, н. 51.7, с. 292.
43. *'Abdu'l-Bahá on Divine Philosophy*, с. 111-12.

на техните духовни сили и способности

Цел

Да се помисли върху основни идеи и понятия,
които дават облика на програмата за освобождаване
и разгръщане на духовните сили и способности на юношите

РАЗДЕЛ 1

Във втората част на тази книга обсъждахме значението на социалната среда за живота на младите хора в периода на юношеството. Съобразно с това програмата за разгръщане на духовните сили и способности на юношите е организирана около идеята за „юношеска група“. Както казахме, юношеската група не е детски клас. Тя притежава някои от чертите на учебния кръг, но главната ѝ функция е да служи като среда за взаимна подкрепа на нейните членове – среда, в която те да могат да развиват такова духовно възприятие и модели на мислене и поведение, които да ги отличават през целия им живот.

Юношеската група се събира редовно поне веднъж седмично и участва в няколко ежегодно провеждани лагери в продължение на период от 3 години. Времето, което членовете на групата прекарват заедно, е съсредоточено върху изучаването на материали, които са специално разработени за възраст от 12 до 15 години. Младежите също така обсъждат, планират и изпълняват социални проекти на служене в общността, спортуват и се включват в културни дейности като драма и приложни изкуства, подходящи за тяхното непосредствено обкръжение. На лагерите, които обикновено продължават няколко дни, те се занимават с интензивно учене като обособена група и участват в колективни събития и дейности с другите групи от техния квартал или село, следвайки програмата. В тази част на книгата ще разгледаме различните аспекти на програмата за освобождаване и разгръщане на духовните сили и способности, които трябва добре да познавате.

РАЗДЕЛ 2

Нека първо поговорим за участниците в групата. Когато юношите в една общност проявят интерес към програмата, обикновено е възможно да се сформира група от 10 до 15 участници. Макар че възрастта на повечето от тях най-вероятно ще варира между дванадесет и тринадесет години, някои юноши може да са малко по-млади от дванадесет, а други да са дори на четиринадесет години. Опитът показва, че програмата е най-ефективна, когато членовете на групата, независимо от възрастта им, остават заедно за целия тригодишен период и завършат програмата като група. След това онези, които желаят, могат да преминат към следващия етап в образователния процес – изучаването на основната поредица курсове на института и следването на пътеките на служене, които тя разкрива пред тях.

В някои случаи младите хора, които се включват в дадена група, може да са участвали преди това в бахайски детски класове, но трябва да се помни, че в повечето случаи младежите, които се запознават с програмата, не са имали контакт с Вярата. Поради това, освен възрастовата разлика може често да съществува и многообразие по отношение на техния произход и среда, както и житейски опит. Никоя група не е хомогенна и аниматорите постоянно се изправят пред предизвикателството да откликват на разнообразните интереси на младите хора. Изискват се много гъвкавост и творчество в това отношение и вие трябва да сте готови за това предизвикателство всеки път, когато се срещате с групата. Как например бихте се справили със следните ситуации?

- Някои от членовете на юношеската група, на която помагате, се затрудняват да разбират, когато се чете.
- По-младите членове на групата се чувстват неудобно, когато се опитват да работите с тях отделно.

във втората част на Книга 2, „Възвисяващи разговори“, сте изучавали откъси, основани на беседите и посланията на Абдул Баха, за да можете да развиете уменията да включвате тези духовни прозрения и знание във вашите ежедневни разговори с хората.

Както знаете от личен опит, когато обсъждате с други хора разглежданите в тази част теми, в някои случаи може да споменете по естествен начин източника на вашето вдъхновение, а в други – да прецените, че е по-добре да не го правите. Това зависи от нуждите на всяка конкретна ситуация. Същият принцип важи и при вдъхновените от Бахайската вяра материали. В писмо от името на Световния дом на справедливостта се отбелязва следното:

Един от основните принципи, ръководещи бахайското социално-икономическо развитие, е приятелите щедро и безусловно да предават Ученията на Бахаулла на човечеството, та хората навред по света да могат да ги прилагат за разрешаването на належащи социални проблеми и да подобряват личния си и колективен живот както в материално, така и в духовно отношение. Достъпът до Божието слово не трябва да зависи от приемането на Бахаулла като Божие Проявление за днешното време. Нещо повече, няма да е неуместно да се въздържите да споменете конкретно Източника на вдъхновение, заложен в образователна програма, разработена въз основа на Неговите учения, когато конкретните условия го налагат. В тази връзка има редица възможности, които приятелите могат да обмислят, когато създават образователни материали, черпещи от ученията и принципите на Вярата.¹

А в едно друго писмо от името на Дома на справедливостта се казва:

Бяхме помолени да ви предадем, че не се изисква да се цитира авторът, когато се използва цитат от Бахайските писания в материали за учебни програми и курсове, вдъхновени от Бахайската вяра, ако се прецени, че е по-мъдро това да не се прави.²

Ето защо, въпреки че всичките вдъхновени от Бахайската вяра материали са разработени под прякото влияние на Откровението на Бахаулла, естеството на всеки комплект книги и това, къде ще се използват, определят до каква степен да се споменава ясно и недвусмислено Вярата. В някои случаи е напълно подходящо да се включват откъси от Свещените текстове, в други – бахайските учения могат да бъдат обяснени, без да се използват цитати. И в двата случая могат да се посочват или да не се посочват оригиналните източници. Важно е да се разбере обаче, че дори в случаите, когато не се споменава изрично Вярата, контекстът на преподаването-ученето дава ясно да се разбере, че материалът действително е вдъхновен от Откровението на Бахаулла.

Вдъхновените от Бахайската вяра книги, които ще разгледаме тук, черпят много от силата на Божието слово, както като се цитира директно от Писанията, така и като се вплитат ученията на Вярата в представянето на интелектуални, нравствени и духовни теми. Самите текстове не дават справка за източника и обикновено се предоставя на аниматора да прецени в зависимост от обстоятелствата на групата и нейните наклонности и интереси дали да споменава източниците на цитатите и ако е подходящо, кога да го направи. По-долу е представен откъс от един урок от *Повеите на потвърждението и подкрепата* – това обикновено е първата книга, която се изучава от юношеската група. Прочетете го и обсъдете дадените след него въпроси.

Годуин има съученик и близък приятел, който се казва Чишимба. Той често посещава семейство Муленга, а днес остава с тях за вечеря. Разговорът на масата скача от една тема на друга. Мусонда иска да повдигне темата за потвърждението и подкрепата и е нетърпелива. Най-накрая за малко настъпва тишина.

„Роуз и аз си говорехме за потвърждението и подкрепата“ – казва Мусонда.

„Ето, малката ми сестричка пак започва“ – казва Годуин, прокашляйки се. Но за негова изненада Чишимба изглежда заинтригуван.

„Какво означават за теб тези думи?“ – пита той Мусонда.

Мусонда, също изненадана, поглежда към Роуз, надявайки се тя да отговори.

„Потвърждението и подкрепата... Бог одобрява, утвърждава и ни подкрепя в това, което правим“ – казва Роуз.

За известно време Чишимба не казва нищо. В очите му има тъга.

„Преди няколко месеца – бавно започва той – баща ми изгуби работата си. Той е честен и отговорен. Това всеки го знае. Осемнадесет години работи като охранител на една фирма, но сега неочаквано го уволниха и е ясно защо. Ако го бяха оставили да работи още две години, той щеше да се пенсионира и фирмата трябваше да му плаща пенсията. Ние нямаме много спестявания. Въпреки че по-големият ми брат ни помага, сигурно догодина няма да мога да се върна в училище, защото не мога да плащам за квартирата и за храната. А аз много обичам да ходя на училище. Чудя се защо Бог не ми помага“.

Всички поглеждат към господин Муленга, очаквайки той да отговори на въпроса.

Господин Муленга се усмихва и казва:

„Това, че Бог ни подкрепя, когато полагаме усилия, не означава, че животът е лесен. Животът ви ще е пълен с трудности и за съжаление много от тях ще бъдат причинени от несправедливост. Но вие ще трябва да се трудите упорито и дори ако понякога нещата не се развиват така, както желаете, трябва да сте уверени в Божието потвърждение и подкрепа. Бъдете сигурни, че Той ще ви подкрепя особено в усилията ви да премахнете несправедливостта.“

Той се обръща към Чишимба и казва:

„Твоето семейство е задружно и трудолюбиво. Сърцето ми подсказва, че нещата ще се променят. Ти ще завършиш учението си. Вярвай ми.“

В Раздели 20 и 21 ще разгледаме по-подробно книгата *Повеите на потвърждението и подкрепата*, но сега можете да дискутирате във вашата група следните въпроси:

1. Коя е главната духовна идея, обсъждана в дадения по-горе разговор?
2. Представена ли е тази идея така, че юношите да я разберат?
3. Във втората част на тази книга обсъждахме опасностите от голямото наблягане върху „егото“. По какво един образователен процес, подчертаващ важността да се полагат усилия и да се привличат божествените потвърждения и подкрепа, се различава от този, който е организиран около представите за самоосъществяване, самооткриване, самоуважение и самомнение, описани в тази част?
4. Дали всички юноши независимо от техния произход, включително тези от бахайски семейства, биха извлекли полза от изучаването на разглеждания тук материал, вдъхновен от Бахайската вяра? Защо?

РАЗДЕЛ 4

Съдържанието на книгите от втората категория включва основни идеи, които са продължение на духовното образование, получено от бахайските детски класове. Те ясно формулират основните бахайски вярвания и разискват начина, по който тези вярвания трябва да се привеждат в действие в контекста на живота на общността. Сред убежденията, на базата на които са разглеждани темите в тези книги са: положението, което Бахаулла заема като Божието Проявление за тази епоха; абсолютната вяра, че в края на краищата Неговата цел за човечеството ще бъде реализирана; уверението, че ще постигнем безгранична свобода и радост като приемаме и се подчиняваме на Неговите закони; и убедеността в силата и могъществото на Неговия Завет.

Следният откъс от писмо от името на Пазителя може да ви е от полза, когато разсъждавате върху тази категория от материали:

...Опасностите, пред които е изправена съвременната младеж, стават все по-сериозни и изискват незабавно разрешаване. Но както опитът ясно показва, лекарството за тази наистина тъжна и сложна ситуация не може да се намери в традиционната и свещеническа религия. Догматизмът на църквата е отхвърлен веднъж завинаги. Това, което може да ръководи младежта и да я предпазва от клопките на дълбокия и безграничен материализъм на съвремието, е силата на искрена и истинска, градивна и жизнена Вяра, като тази, разкрита на света от Бахаулла. Религията, също както в миналото, е все още единствената надежда на света, но не тази форма на религия, която църковните ни водачи напразно се опитват да проповядват. Откъсната от истинската религия, нравствеността губи своята сила на въздействие и престава да ръководи и напътства личния и социалния живот на човека. Но когато истинската религия е съчетана с истинска етика, тогава нравственият прогрес става възможност, а не просто един идеал.³

Този цитат дава ясно да се разбере, че за разлика от намаляващото влияние на традиционната религия, силата на жизнената Вяра може да предпази младежите от „клопките на дълбокия и безграничен материализъм“, който се е загнездил дълбоко в днешното общество. Тази сила трябва да намери отражение както в съдържанието на това, което младите хора учат, така и в начина, по който им се помага да развият своите духовни възможности. За да разгледаме по-задълбочено тези идеи, нека се спрем върху един откъс от *Духът на вярата (Spirit of Faith)* – един от материалите от категорията, която разглеждаме тук.

Духът на вярата третира теми от философско естество, тъй като младите хора от тази възрастова група винаги се мъчат да се справят с фундаменталните въпроси за съществуването и се опитват да ги разгадаят – въпроси, на които трябва да се дадат правилни отговори, за да не се почувстват те по-късно в живота объркани и дори обезверени. Ученията на Бахайската вяра са тези, в които могат да се открият отговорите на множество трудни въпроси, объркващи човешкия ум: истинската природа на човека, доброто и злото, свободната воля и съдбата, еволюцията и появата на човешкия дух, човешкият интелект и духът на вярата. За да хвърли светлина по тези теми, книгата се позовава на прозрения, извлечени от писанията, особено от проникателните обяснения на Абдул Баха в *Отговори на някои въпроси*. Всяка тема се обяснява чрез разговорите на група юноши по време на ежеседмичните им срещи и по-късно, когато те прекарват заедно един уикенд на лагер. Следващата част е от урок, по

време на който юношите обсъждат със своя аниматор Наталия Петровна въпроса за съдбата:

„Да видим какво сме разбрали досега” – казва Наталия Петровна. „Имаме свободната воля да вършим добро или зло и трябва да проявяваме воля, за да живеем достоен и благороден живот. Но да имаме свобода на волята, не означава, че можем да контролираме всичко. Има неща, които със сигурност ще ни се случат и върху които нямаме много контрол. Сега искам да ви предложа да помислим върху една друга идея. Какво разбирате под думата *съдба*?”

„Аз мисля, че съдбата е нещо, което не можем да променим в живота си, независимо от всичко” – казва Игор.

„Това звучи добре. Може ли някой да даде няколко примера?” – пита Наталия.

„Ние не избираме родителите си” – казва Надя.

„Не можем да изберем къде да се родим” – казва Антон.

„Моите родители непрекъснато повтарят, че съдбата ми е да стана велик пианист” – казва Вадик.

„Но ти не си длъжен да го направиш. Можеш да избереш да станеш нещо друго” – казва Марина.

„Така е. Съдбата не е толкова просто нещо – казва Наталия. – Има една хубава аналогия, която обяснява съдбата. Някой от вас виждал ли е как се тъче килим?”

Всички я гледат озадачено и затова Наталия продължава: „Ами, имаме една рамка (стан). На тази рамка се опъват стегнато успоредни нишки прежда от единия до другия край. Тъкачът използва многообразие от прежди с различни цветове, които преплита през тези нишки и създава някакъв мотив. Един от първите вярващи чул Абдул Баха да казва, че ние всички сме като тъкачи. Дадени са ни рамката и нишките. Дадена ни е също и преждата, с която да тъчем и може да се каже, че тя представлява всичките таланти и способности, с които сме родени. Това е нашата съдба. Но ние сами избираме дизайна на мотива, който да бъде изтъкан на стана. Имаме свобода на действията си. Всяко действие създава една частица от мотива. Завършената творба е това, в което израстваме. Чрез свободата и упражняването на волята си ние развиваме способностите и талантите, с които Бог ни е надарил.”

Размисли:

Бог ни е дал различни способности. Някой може да е добър по биология, докато друг да има талант за музика. Но на всички ни е дадено това, което ни е необходимо, за да се развием и станем благородни същества. Ето защо не е правилно да обвиняваме съдбата за нашите недостатъци. Когато правим това, ние преставаме да се опитваме да ставаме по-добри. Във всеки от дадените по-долу случаи изберете тази мисъл, която помага на човек да промени своите обстоятелства:

- а. Някой често се разболява, защото обикновено яде нездравословна храна. Той си мисли:

_____ Съдено ми е да съм слаб и да боледувам.

_____ Трябва да престана да си търся извинения и да променя навиците си на хранене.

b. Някое момиче не учи и затова не се справя добре с изпитите си. Тя си мисли:

_____ Може и да не съм отличничка, но като се старая, ще ставам по-добра.

_____ Не ми е съдено да постигна успехи в училище.

c. Някой се напива винаги, когато се сблъсква с трудности. Когато е трезвен, си мисли:

_____ Животът ме принуждава да се напивам.

_____ Мога да се науча да се справям с житейските си проблеми. Не ми трябва алкохол.

d. Някое момиче има навика да критикува приятелите си. Затова те я отбягват. Тя си мисли:

_____ Никой не ме харесва.

_____ Трябва да спра да критикувам приятелите си и да търся доброто в хората.

e. Някой преписва на изпит и го хващат. Той си мисли:

_____ Такъв ми е късметът! Другите преписват и никога не ги хващат.

_____ Как можах да направя подобно нещо? Би трябвало да нося робата на честността.

„Да не би да искаме да кажем, че на никой не е съдено да стане престъпник?“ – пита Иван.

„Разбира се – отговаря Наталия Петровна. – В аналогията, която току-що използвах, всеки може да изтъче красиви фигури със стана и преждата, които са му дадени. Макар и да сме различни, всички имаме капацитета да израснем добри.“

Иван се съгласява с казаното. И въпреки това нещо го безпокои, но той не знае точно какво. Тогава изведнъж се чува да казва: „Но всичко това е прекалено трудно.“

Никой не разбира съвсем ясно какво иска да каже Иван.

„Кое е толкова трудно?“ – пита Наталия.

„През цялото време да полагаш толкова много усилия да бъдеш силен, да бъдеш добър“ – отговаря Иван.

„Прав си Иване – казва Наталия Петровна, обмисляйки неговия отговор. – Но помни, че Бог ни помага през цялото време. Той никога не ни оставя сами. Представи си една платноходка – нужната сила и енергия тя да се движи идва от вятъра, а не от самата лодка. Но капитанът е този, който трябва да улови вятъра с платната и да насочва лодката към местоназначението ѝ. Цялата сила идва от Бог. Без Неговата помощ ние сме безсилни. Когато се вглеждаме само в себе си, всичко, което виждаме, е слабост. Но когато се обръщаме към Бог и Го молим за Неговата помощ и подкрепа, ние намираме силата да вършим онова, което е добро според Него.“

След това групата се разделя по двойки, за да научи наизуст следните откъси:

Несравнимият Създател е сътворил всички хора от една и съща субстанция и ги е поставил по-високо от останалите Свои създания. Затова успехът или неуспехът, печалбата или загубата зависят от усилията на самия човек. Колкото повече се старая той, толкова повече ще напредва.

О, Боже мой! О, Боже мой! Ти ме виждаш – нищожен и слаб, но заел се с най-великото начинание, решен да извисявам Твоето слово сред хората и да разпространявам Твоите учения сред Твоите народи. Как бих успял, ако не ме подкрепяш с дъха на Светия Дух, не ми помагаш чрез войнството на Твоето славно царство да възтържествувам и не изливаш над мен Твоето потвърждение, което единствено може да превърне мушицата в орел, капчицата вода — в реки и морета, а атома – в светлина и слънца? О, Господи мой! Подкрепяй ме чрез Твоята победна и всепокоряваща мощ, та езикът ми да може да възхвалява Теб и Твоите качества сред хората, а душата ми да прелива от виното на Твоята любов и познание. Ти си Всевишният и Ти правиш всичко, което пожелаеш.

Въпреки че ще имате възможност да изучите целия текст на *Духът на вярата* в раздел 22, сега ще е добре да поспрем за малко и да разгледаме внимателно съдържанието на горния откъс, обсъждайки следните идеи:

1. Как този материал представя концепцията за съдбата? Догматичен ли е използваният подход?
2. Как би изглеждало едно догматично представяне на концепцията?
3. Материалът поставя ли необходимото ударение върху необходимостта да се помага на юношите да изследват задълбочено духовни концепции или идеите са представени сковано, по един закостенял начин?
4. По какъв начин материалът им помага да разберат какво заключават в себе си писанията, касаещи съдбата и свободната воля, по отношение на собствения им живот?
5. В разказа проявява ли се толерантност към различните възгледи и чувства на юношите, които се опитват да разберат идеите? Ако да, как е показана тя?
6. Какво би се случило, ако на юношите не се позволи да изразяват свободно своите мисли по тези теми?
7. Как Наталия Петровна помага на юношите да развият яснота на мисленето ?
8. Обсъжданите от членовете на групата въпроси валидни ли са за всички юноши, независимо от техния произход?

РАЗДЕЛ 5

Ранното юношество е период от живота, през който способността ни да не съдим за нещата по външния им вид много се засилва. Опитваме се да постигнем по-дълбоко разбиране на онова, което виждаме и което преживяваме. Това означава, че юношите се нуждаят от духовно възприятие; трябва да им се помогне да разпознават духовните сили, да виждат духовната същност на всяка ситуация и да откриват приложимите за нея духовни принципи. В писанията се говори за подобни способности като „духовно зрение”, „духовен поглед” и да гледаме с „очите на душата”. Така например в дадения по-долу откъс Абдул Баха съветва училището Тербият в Техеран:

Нека те постигнат най-голям напредък за възможно най-кратко време. Нека отворят широко очите си и да открият духовната същност на всички неща, да станат вещи във всяко изкуство и занаят и да се научат да улавят и разбират тайните на всички неща такива, каквито са – тази способност е един от очевидните последици от служенето на Свещения праг.⁴

Абдул Баха определя духовното възприятие като една от способностите, които отличават човешките същества от животните:

Очевидно е, че макар и да притежава способности като у животните, човек се отличава от тях с интелектуалните си постижения, духовното си възприятие, придобиването на добродетели, способността да приема Божиите дарове, благата Господни и небесната милост. Това е украсата за човека, неговата чест и величие. Човечеството трябва да се стреми да достигне този най-висш ранг.⁵

И Той говори за нашето духовно зрение и слух като духовна милост и благодат:

Той ни е дал материални дарове и духовна милост и благодат, физическо зрение да виждаме слънчевата светлина и духовно зрение, с което да възприемаме и разбираме Божието величие и слава. Той е създал физическото ухо да се наслаждава на мелодиите на звука и духовния слух, с който да чуваме гласа на нашия Създател.⁶

При друг повод Абдул Баха ни напомня колко е важно и крайно необходимо да отворим духовното си зрение:

Духовното ни възприятие, духовното ни зрение трябва да бъде отворено, за да можем да видим знаците и следите от Божия дух във всичко. Всяко нещо може да отразява за нас светлината на Духа.⁷

А в следния откъс Той ни дава пример, в който духовното възприятие обогатява и засилва нашето разбиране:

Схващането за пълното унищожаване или заличаване след смъртта е фактор за деградацията на човека, причина за човешкия упадък и нищета, източник на човешките страхове и падение. Това е довело до разпиляване и отслабване на човешката мисъл, докато разбирането на идеята за съществуването и непрекъснатостта е извисила човека до величие на идеалите, положила е основите на човешкия прогрес и е стимулирала развитието на божествени добродетели. Затова човек трябва да изостави мислите за небитие и смърт, които са напълно въображаеми и да гледа на себе си като вечно живеещ, пребъдващ в божествения замисъл на неговото сътворяване. Той трябва да загърби идеите, които унижават човешката душа, за да може ден след ден и час след час да се придвижва все по-напред и по-нагоре към духовното възприемане и осъзнаване на продължаването и целостта на човешката същност.⁸

Можете ли да опишете с няколко думи как духовното възприятие внася в човешкото разбиране нови измерения, които не могат да се постигнат само чрез използването на нашите умствени способности?

РАЗДЕЛ 6

След като обсъдихме необходимостта да притежаваме духовно възприятие, сега трябва да се запитаме как можем да го постигнем. На този въпрос разбира се не може да се даде прост отговор и тук ще разгледаме само няколко идеи от практическо значение.

Ясно е, че духовното възприятие е присъщо на чистите сърца. Абдул Баха ни казва:

Колкото по-чисто и свято става сърцето на човек, толкова повече се приближава то до Бога и светлината на Слънцето на Реалността се проявява в него. Тази светлина разпалва сърцата с огъня на обичта към Бога, отваря в тях вратите на знанието и разкрива божествените тайни, та да могат да се правят духовни открития.⁹

Също така е очевидно, че знанието за Бог е от изключително голямо значение за развиването на духовно възприятие:

Защото разбирането на същността на нещата води до материална полза и добро в света на битието и напредък на материалната цивилизация. Но знанието за Бога води до духовен прогрес и обич, до истинско разбиране и проникновение, до извисяване на човечеството, до изграждане на божествена цивилизация, до коригиране на нравите и просвещение.¹⁰

А обичта към Бога, е несъмнено крайно необходима, за да укрепне духовното ни прозрение:

О, приятелю мой!

Благодари на Бога, че е озарил твоя взор със сияйните лъчи на Слънцето на Истината, съживил те е и те е кръстил с водите на живота и огъня на обичта към Бога.¹¹

За обичта към Бога се говори като огън, защото тя изгаря воалите, и като вода, защото е източник на живот. Накратко, обичта към Бога е най-съкровената същност на всички добродетели в човешкия свят. Чрез нея човешката природа се пречиства. Чрез обичта към Бога се освобождаваме от недостатъците на човешкия свят. Чрез обичта към Бога човек се развива в царството на добродетелите. Обичта към Бога е тази, която озарява и просвещава света.¹²

Следните упражнения ще ви помогнат, докато размишлявате върху значението на дадените по-горе съвети.

1. Опишете с няколко изречения как всяко от дадените състояния подобрява и задълбочава духовното възприятие:

а. Чистота на сърцето:

б. Знание за Бога:

в. Обич към Бога:

2. Преценете дали следните твърдения са верни:

- _____ Само като разсъждаваме, без помощта на Божиите учения, можем да разграничим правилното от грешното.
- _____ Разпознаването на Божиите проявления и подчиняването на техните учения е това, което ни дава възможност да разберем истината.
- _____ Чистотата на сърцето прави човека наивен.
- _____ Колкото по-чисто е сърцето, толкова по-истински то отразява божествените качества, чиято светлина му позволява да долови и разбере духовната същност на нещата.
- _____ Огънят на обичта към Бога изгаря булото на себичността и дава възможност на духовния взор да съзре истината.
- _____ Силата на обичта към Бога ни помага, когато се опитваме с ясно разбиране и проникновение да живеем според Неговата воля и да осъществим Неговата цел.
- _____ Страхът от смъртта отслабва нашите духовни и интелектуални способности и затова духовното ни възприятие се изостря, когато сме убедени в продължаването на нашето съществуване.
- _____ Безкористното служене на Божествения праг ще ни помогне да видим духовната същност на нещата.
- _____ Чрез духовния взор можем да видим божествените потвърждения.

РАЗДЕЛ 7

Последният цитат от предишния раздел насочва вниманието ни към една идея с особена важност и приложимост по изучаваната от нас тема и по-специално, че има множество воали, които пречат на духовното ни зрение да прозре същността на

нещата. За да се развива духовното възприятие, е необходимо тези воали да се премахнат. Абдул Баха посочва:

Божните дарове, които са проявени в целия осезаем живот, в цялата природа, понякога са скрити от обгръщащите ни воали на мисловното и тленното зрение, което прави човека духовно сляп и невещ. Но когато той прогледне и воалите бъдат разкъсани, тогава великите Божии знаци ще станат зрими и човек ще види как вечната светлина изпълва света. Божните дарове са винаги явни. Обещанията за рай са постоянно с нас. Божията благосклонност обгръща всичко, но ако съзнаващото око на душата на човека си остане забулено и помрачено, той ще отрече тези всестранни знамения и ще се лиши от проявленията на божествената щедрост. Затова трябва да се стремим от все сърце и душа да премахнем булото, покриващо окото на духовния ни взор, за да видим проявленията на Божните знамения, да разпознаем тайнственото Му благоволение и да осъзнаем, че материалните блага са нищо в сравнение с духовните дарове.¹³

Всеки човек трябва да положи усилия булото, покриващо очите на хората, да бъде разкъсано и слънцето да блесне пред тях и да озари взора и сърцата им.¹⁴

Буквалното тълкуване, празните и безплодни фантазии, сляпото подражаване, егоизмът, следването и задоволяването на страстите и желанията, алчността, завистта и предразсъдъците са едни от воалите, за които се говори в писанията. По подобен начин и нашите физически сетива могат да действат като було.

Моята молитва за вас е духовните ви способности и стремления да нарастват с всеки изминал ден и никога да не позволявате на физическите ви сетива да скриват от погледа ви великолепието на Небесното просвещение.¹⁵

Един от воалите е буквалното тълкуване. За да се стигне до духовното значение и да се вникне в него, е нужно изключително голямо усилие.¹⁶

Отдавай възхвала на Бога заради това, че ти намери своя път към Царството на Великолепието, разкъса булото на безплодните си фантазии и опозна същината на скритата тайна.¹⁷

Аз горещо умолявам Бог да премахне булото от духовния ти взор, да ти разкрие най-важните Си знамения и да те превърне в пътеводен флаг, откъснал се изцяло от всичко друго освен от Него, разпален с огъня на Неговата любов, отдал се на Неговото споменуване и осъзнал същността на всички неща, та да можеш да виждаш със собствените си очи, да чуваш със собствените си уши и да не подражаваш на никого от твоите отци и предци. Вникни с духовния си взор в Делото на Господа, защото хората са обгърнати от мрачните воали на неведението.¹⁸

... защото няма по-плътнo було от себичността и колкото и тънко и неуловимо да е то, най-накрая ще обгърне изцяло човека и ще го лиши от неговия дял от предвечната благодат.¹⁹

Но следването и задоволяването на страстите и желанията обвива очите в хиляди воали, пораждащи се в сърцето, за да заслепят взора, а също и проникновението.²⁰

О, чада разумни! Ако клепачът, колкото и деликатен да е той, може да отнеме на окото възможността да вижда света и всичко в него, помислете само какво би се случило, ако булото на лакомията се спуснеше над духовното око. Кажете: О, хора! Мракът на алчността и завистта замъглява и скрива сиянието на душата, както облаци засенчват светлината на слънцето.²¹

Надявам се, че ще се обърнете с непомрачени от облаци очи към Слънцето на Истината и няма да гледате към земните неща...; нека това Слънце ви даде от Своята сила и тогава облаци на предразсъдъците няма да скриват от очите ви Неговия блясък! И Слънцето ще бъде безоблачно за вас.²²

В първия от цитираните по-горе откъси Абдул Баха казва, че „Божии дарове са винаги явни“, „Обещанията за рай са постоянно с нас“ и „Божията благосклонност обгръща всичко“. Той обяснява след това, че ако „съзнаващото око на душата на човека си остане забулено и помрачено“, той ще отрече тези велики Божии знамения и ще бъде лишен от разкритите блага.

1. Помислете и избройте някои от даровете и благата, за които говори Абдул Баха.

2. Сега обяснете как споменатите по-долу „воали“ ни пречат да видим тези дарове и блага.

- a. Буквалното тълкуване на свещените текстове:

- b. Безполезните фантазии и измислици:

- c. Сляпото подражаване:

d. Егоизмът:

e. Следването и задоволяването на страстите и желанията:

f. Алчността и завистта:

g. Предразсъдъците:

3. Преценете дали следващите твърдения са верни:

_____ Духовното ни зрение възприема и разбира дори и без помощта на умствените ни способности и физическо зрение.

_____ Физическите ни сетива и умствените ни способности винаги ни пречат да възприемаме духовната реалност.

_____ Като пречистим нашите физически сетива от всичко, което не подобава на Бога, това помага на духовните ни способности да разберат истината.

4. И накрая, помислете върху следните думи от Писанията на Абдул Баха, за да разберете по-добре естеството на воалите, които могат да възпират и потискат духовната възприемчивост. Ако желаете, научете ги наизуст.

Знай наистина, че има много воали, които обгръщат Истината: и мрачни воали; и деликатни и прозрачни воали; и покривалото на Светилника, чиято гледка поражява очите, както слънцето, което е обвито единствено в собствената си светлина и щом го погледнем, загубване зрението си и очите ни ослепяват.

Умолявам Бога да премахне всички воали и всички очи да свикнат със светлината, та никакво було да не попречи на човека да види Слънцето на Истината.²³

РАЗДЕЛ 8

По-долу е даден един урок от *Проблясъци на надеждата*, друг вдъхновен от бахайските учения текст, изучаван от юношите. В него се разказва историята на Кибоми, дванадесетгодишно момче, което след загубата на родителите си се отправя в търсене на сестра си. Кибоми е от племето Адумбу. Родителите му са били застреляни от племето Кунгу в разгара на гражданска война. В урока преди този е описана неговата среща с възрастен човек от племето Кунгу, който се отнася към Кибоми с голяма доброта. Тук той среща група войници от своето племе:

Като хапва малко, Кибоми събира повече сили и вече може да върви по-бързо. Когато бягаше от селото си, той чувстваше най-вече страх и гняв. Сега започва да възстановява добрите чувства, които винаги изпитва към хората. Стариият мъж беше от Кунгу, но той беше добър и мъдър и сподели храната си с Кибоми. Думите, които каза, бяха прекрасни и пълни с надежда: „Ние трябва да правим избор“; „Ние сме създадени, за да обичаме, а не да мразим.“

Кибоми продължава да следва реката към Нангата. След известно време дочува гласове и бързо се скрива зад едно голямо дърво. Група млади мъже приближават. Те говорят езика на Адумбу. Кибоми се радва да чуе собствения си език и излиза от скривалището си. Мъжете носят униформи. Те са войници от бунтовническата армия на Адумбу. Някои от тях са доста млади, а едно от момчетата изглежда на същата възраст като Кибоми. Войниците спират веднага, щом го забелязват и насочват оръжията си към него. „Чакайте! – казва Кибоми. – Аз също съм от Адумбу!“

„Какво правиш тук сам?“ – нетърпеливо пита техният водач.

„Кунгу нападнаха селото ни и убиха родителите ми. Трябваше да избягам“ – отговаря Кибоми.

„Ела, присъедини се към нас тогава“ – казва водачът. – Трябва да дадем на Кунгу урок – да ги накараме да си платят за това, което са сторили на семейството ти.“

Кибоми се изкушава. Той се замисля за кратко и е почти готов да приеме. Момчето войник се приближава към него и му протяга ръката си. Кибоми го поглежда в очите и се обезпокоява от отчаянието, което вижда в тях. Той се разколебава. „Може да се присъединя към вас по-късно – им казва Кибоми с треперещ глас. – Сега обаче трябва да отида и да намеря сестра ми.“

Докато войниците се отдалечават, един от тях се обръща и казва: „Помни, че единственият начин е да им отвърнем с борба“. Кибоми не отговаря нищо.

Въпроси

1. Какво чувства Кибоми, когато напуска селото си?
2. Защо чувствата му се променят, след като среща възрастния човек?
3. Защо Кибоми се скрива зад дървото?
4. Кой са младите хора в униформи, които той среща?
5. Каква покана отправя към Кибоми водачът?

6. Какво вижда Кибоми в очите на момчето войник?

Занимания

1. Кибоми вижда отчаяние в очите на младия войник, който, изплашен и гневен като самия него, е направил избора да се бие и да убива. Ние всички преживяваме времена на тъга и отчаяние. В такива моменти не бива да избираме мрачните и безрадостни пътеки, а да търсим светлината, която възвръща надеждата. Прочетете следната молитва и помислете върху думите ѝ.

Той е Състрадателният, Всещедрият! О, Боже, Боже мой! Ти ме виждаш, Ти ме познаваш; Ти си моето Пристанище и моят Подслон. Никой друг освен Теб не съм търсил, нито ще търся; по друг път освен по пътя на Твоята любов не съм вървял, нито ще вървя. В тъмната нощ на отчаянието очите ми се обръщат очакващи и изпълнени с надежда към утрото на Твоята безгранична благосклонност и в часа на зазоряване моята унила душа се ободрява и укрепва при спомена за Твоята красота и Твоето съвършенство.

Ако искате, може да я научите наизуст.

2. В следващите ситуации преценете кои действия ще доведат до отчаяние и кои ще възвърнат надеждата:

	Надежда	Отчаяние
а)		
Справяш се лошо на тест по някой предмет.	☐	☐
Отказваш се да учиш и прекарваш повече от времето си в игра.	☐	☐
Казваш си, че си глупав.	☐	☐
Молиш съученик да ти помогне.	☐	☐
Търпелив си към себе си и полагаш повече усилия да разбереш предмета.	☐	☐
Обвиняваш учителя си, че не ти е помогнал достатъчно.	☐	☐
б)	Надежда	Отчаяние
Чувстваш се самотен и ти се струва, че нямаш никакви приятели		
Усамотяваш се и често си тъжен.	☐	☐
Прекарваш по-малко време в мисли за себе си и се грижиш повече за другите.	☐	☐
Постоянно си мислиш за недостатъците на другите.	☐	☐
Търсиш да видиш доброто у хората.	☐	☐

Ти си този, който прави първата крачка да заговори другите и да е дружелюбен с тях.	☐	☐
в) Забелязваш завист, спор и вражда сред някои от роднините си.	Надежда	Отчаяние
Ти също изпитваш завист и враждуваш с тях.	☐	☐
Опитваш се да бъдеш по-щедър към тях.	☐	☐
Молиш се за разбирателство и единство в семейството си.	☐	☐
Учиш децата в семейството си на обич и щедрост.	☐	☐
Казваш си, че не можеш да направиш нищо, за да промениш роднините си.	☐	☐
г) Твой приятел прави нещо, за да те нарани.	Надежда	Отчаяние
Решаваш да си отмъстиш и да го нараниш и ти.	☐	☐
Прощаваш му.	☐	☐
Решаваш никога да не нараняваш така човек.	☐	☐
Казваш на другите хора какъв лош човек е приятелят ти.	☐	☐
Прекратяваш приятелството ви.	☐	☐

Посочете някои духовни истини, които юношите биха открили в този урок. Как са разяснени темите за надеждата и отчаянието, които са сравнени със светлината и мрака? Как според вас този разказ и придружаващите го дейности допринасят за изострянето на духовното възприятие у юношите?

РАЗДЕЛ 9

„Надеждата“ и „потвърждението“ са две от многото теми, които е нужно да се разглеждат във всяка програма за разгръщане на духовните сили и способности на юношите. Внимателното и обстойно обсъждане на подобни теми може да засили духовното възприятие и да допринесе за една по-голяма осъзнатост. Абдул Баха казва:

Има стожери, които са установени като непоклатимите основи на Вярата в Бога. Най-здравият от тях е учението и използването на разума, развиването на съзнанието и мисленето, вникването в същността на вселената и скритите тайнства на Всемогъщия Бог.²⁴

Има различни нива на осъзнатост, на които човек може да се намира в живота си. Да осъзнаваме божествената воля и цел, да разпознаваме силите, които влияят и на нас, и на нашите общности и да полагаме усилия да посвещаваме своите умствени и духовни способности на изграждането на един нов свят – всичко това изисква по-високо ниво на осъзнатост, отколкото да живеем, фокусирани върху материални грижи и интереси. Едно от основните предизвикателства за аниматора на юношеска група е да помага на младите хора да достигат все по-високи и по-високи нива на осъзнатост. За да успеят, юношите трябва да разберат тези идеи, които са тясно свързани с най-важните теми на духовния живот, и да повишат способността си да размишляват върху тях, да ги анализират и да ги прилагат в своя живот. Освен надеждата и божественото потвърждение и подкрепа, върху кои други теми и свързаните с тях основни идеи трябва да разсъждават юношите?

РАЗДЕЛ 10

В последните няколко раздела разгледахме въпроса за духовното възприятие и някои от качествата, които са свързани с него – чистота на сърцето, знанието за Бог и обичта към Бога. Размишлявахме също и върху „воалите“, които могат да ни попречат да виждаме с „духовното си зрение“ и се спряхме на въпроса как разбирането на определени основни идеи може да помогне да се засили духовното ни възприятие и да нарасне нашата осъзнатост.

В периода на юношеството присъщите на човешката душа способности и сили започват все повече да се проявяват. От особена важност сред тях са способностите за мислене и изразяване. Тяхната развитие и обучение са от първостепенно значение за широтата на съзнанието. Съществува тясна връзка между езика и мисълта. Способността за мислене се разкрива чрез речта, а усъвършенстването на способността за изразяване е задължително, за да се насърчава и развива разбирането. Развиването на способността на човека да се изразява и задълбочаването на неговото разбиране на действителността вървят ръка за ръка. В крайна сметка разбирането изисква задълбочено мислене и разсъждаване – дейности, които са неразделно свързани с езика. Бахаулла казва:

О, хора на Баха! Източникът на занаятите, науките и изкуствата е способността за размисъл. Положете всички усилия от този съвършен залеж да заблестят такива бисери на мъдростта и речта, каквито ще допринесат за благоденствието и хармонията на всички родове по света.²⁵

Естествено, както човешкото разбиране, така и способността за изразяване, трябва да бъдат озарение от Божественото слово. Бахаулла ни казва:

Той дойде за вашето спасение и понесе огромни изпитания и страдания, та посредством словото вие да се издигнете до предела на разбирането.²⁶

Развиването на способността за изразяване е свързано с много повече от обикновеното придобиване на механични знания за четене, писане и говорене. То изисква няколко умения: да се чете с добро разбиране, идеите да се представят ясно и красноречиво, а концепциите да се изразяват с приемлива прецизност. Практикувайки тези способности, юношите се научават да прилагат подходящи научни, нравствени и духовни концепции, когато анализират обкръжаващия ги свят и формулират своите лични убеждения, на базата на които могат да градят бъдеща социална идеология.

Абдул Баха обяснява, че „мнозинството от населението е неведомо за тези жизненоважни фактори, които биха довели до незабавното изцеление на хроничните беди и страдания на обществото“, и посочва че „понастоящем, заради незадоволителното им образование, повечето хора нямат дори речниковия запас от думи, за да обяснят какво искат“. И затова, какви щастливци са онези, които са имали възможността да развият по време на ранната си младост способността за изразяване и, знаейки за божественото лекарство за хроничните беди и страдания на човечеството, изпълват ума си с божествени мисли, като по този начин задълбочават своето разбиране и разширяват пределите на своето съзнание.

В дадения по-долу урок от *Да черпим от силата на словото (Drawing on the Power of the Word)*, който е вдъхновен от бахайските учения материал, често изучаван от юноши, след като вече са работили върху няколко книги, група младежи обсъждат концепцията за „думата/словото“. Разучете го и след това се опитайте да обясните как този урок допринася за задълбочаване на разбирането и води до осъзнатост на младите хора.

Една от най-интересните и вълнуващи дейности, които групата в Алегриас проведе през първите месеци, откакто тя бе създадена, бе проектът за засаждане на дръвчета. След като засадиха петдесет овощни дръвчета около тяхното училище, юношите поканиха своите родители, приятели и съседи на церемония, на която Елиза изнесе кратка беседа за това колко е важно да се подобрява околната среда. Общността оцени високо този проект, защото засадените дръвчета ще дават плодове и ще красят селото.

На другия ден след церемонията, преди да напусне Алегриас, Елиза помоли юношите да дойдат на специална среща. „Днес искам да поговорим по една тема, която ще бъде в центъра на нашите дискусии през идните месеци – започна тя много ентузиазизирано. – За да ви запозная с нея, нека първо ви попитам нещо: Според вас, защо Бог ни е създал?“

Мариела веднага отговори: „Бог ни е създал, защото ни обича: „Аз възлюбих твоето сътворение и затова те създадох.“ Научих този цитат, още като дете и никога няма да го забравя.“

„Прекрасно – откликна Елиза. – Бог ни е създал поради безкрайната си обич към нас. И заради тази обич Той е надарил всеки от нас с най-прекрасни дарове. Един от големите Му дарове е способността да използваме „словото“. На никое друго живо същество не е дадена способността да изказва думи, да чете думи, да пише думи и да ги разбира. Чрез думите ние общуваме помежду си и казваме един на друг какво

мислим и чувстваме. Но най-важното е, че божествените учения са изразени с думи. Ние ги разбираме, като слушаме и четем Божието слово, разкрито от Неговите Проявления. И затова темата, която имам предвид за нашите дискусии, е силата на думите (словото).”

„Чула съм да се казва, че словото е по-силно от сабята.” – каза Карлота.

„Това е вярно –добави Антонио. – Но, за да имат сила и въздействие, думите трябва да бъдат съпътствани от дела. Иначе те са без съдържание и лесно изчезват, без да оставят следа. В един от любимите ми цитати се казва, че трябва да внимаваме да не бъдем като онези, чиито думи се различават от делата им.”

„Да – допълни Ана Мария. – Може да кажеш на някое момиче, че тя е най-добрата ти приятелка, но ако не ѝ помогнеш, когато има нужда от теб, тогава всъщност може би ти не си ѝ чак толкова добра приятелка”.

Думите на Ана Мария възбудиха въображението на всички и те започнаха да дават примери както на празни думи, така и на думи, придружени от дела.

Накрая Елиза каза: „Добре. Всички сте убедени, че думи, които са придружени от дела, са много силни. Думите имат изключителна сила – те могат да променят света. Затова вие, които искате да изградите един по-добър свят, трябва да се научите да ги използвате добре. Това означава да обмисляте думите, да разбирате думите, да изказвате думите, да разпространявате думите и да ги прилагате на дело”.

За известно време юношите се умълчаха, замислени върху това, което Елиза каза. И неочаквано Диего се сети за нещо. Въодушевен, той скочи пред групата и каза: „Сега знам как ще можем да постигнем материален и духовен напредък: чрез силата на думите, които са придружени от чисти дела.”

Настъпи тишина. Никой не каза нищо. Диего стоеше пред тях и започна да се чувства неловко. Не знаеше дали да си седне или да остане прав. Погледна към Елиза за помощ. Елиза бавно се изправи, тръгна към него и хвана ръката му. „Ти откри една изключително мъдра истина – каза тя. – След време ще разбереш колко важна е тя”.

УПРАЖНЕНИЯ:

1. Използвайте следните думи, за да попълните празните места в изреченията по-долу:

придружавам; въображение; изразявам; дела; общувам; подобрявам;
надарявам; пораждам; околна среда; наоколо; дар; разкри; убеждавам; дълбок

- a) Чрез силата на словото ние можем да _____ себе си.
- b) Джулия не искаше по-малкият ѝ брат да отиде сам до магазина и реши да _____.
- c) Докторът се зарадва, като видя, че здравето на малкото момиченце започваше да се _____.
- d) Само след като я помоли няколко пъти, Луиз Енрике успя да я _____ да говори на срещата.
- e) Бог ни е дал _____ на живота и ние не трябва да го прахосваме.
- f) Винаги когато Хуан Карлос обещава нещо, той прави всичко по силите си да го изпълни. Неговите думи винаги са последвани от _____.
- g) Поради обичта Си към нас Бог ни е дал много дарби. Способността да използваме думите е една от най-големите дарби, с които Той ни е _____.
- h) Краткият разказ бе изцяло авторско _____.
- i) За да можем да _____ с другите хора, ние трябва да се научим да слушаме.

- j) Сецилия бе загрижена за _____ и реши да проведе курс по хигиена в нейния квартален културен център.
- к) Винаги, когато трябва да се осъществи някакъв проект, Диего успява да въодушеви всички. Той може да _____ ентузиазъм.
- л) Роберто беше толкова изморен след тежката работа през целия ден, че си легна и никой не можа да го събуди. Той беше потънал в _____ сън.
- м) Баба ми не обичаше да казва на никой на колко години е, но когато стана на 100, тя накрая _____ възрастта си.
- п) Ана посади градина край къщата си и _____ имаше прекрасни цветя с най-различни цветове и форми.

2. Напишете по едно изречение, като използвате всеки израз, даден по-долу:

чисти дела: _____

подобряване на околната среда: _____

с голям ентузиазъм: _____

да прилагаш думите на дело: _____

да размишляваш върху казаното: _____

3. Думите имат силата да водят до нещо добро или лошо и в зависимост от думите, които използваме, можем да дадем добър или лош съвет на другите. Поставете „Д” пред изразите, които са добър съвет, и „Л” пред тези, които са лош съвет.

- _____ Трябва да сме задружни и никога да не се бием.
- _____ Ако ти трябва, вземи го. Какво от това, че на собственика няма да му хареса.
- _____ Недей да злословиш.
- _____ Всички ни домързява от време на време; ако имаш такъв ден, по-добре нищо не прави.
- _____ Не отлагай за утре това, което можеш да свършиш днес.
- _____ Няма значение, ако малко закъсняваш за срещи.
- _____ Независимо колко дребна и незначителна е работата, тя трябва да се свърши отлично.
- _____ Няма нищо лошо в това, понякога да казваш някоя дребна невинна лъжа.
- _____ Не прави нищо за никого; не си струва.
- _____ Животът е предназначен единствено, за да се забавляваме.
- _____ Трябва да полагаме ежедневни усилия да се усъвършенстваме.
- _____ Работата е наказание.
- _____ Защо трябва да спазваме законите; всички знаем кое е най-добро за нас.
- _____ Целта ни в този живот е да познаем Бог и да Го почитаме.
- _____ Ние почитаме Бог, когато изпълняваме работата си в дух на служене.
- _____ Всеки трябва да се грижи за собствения си живот и да не се тревожи за проблемите на другите хора.
- _____ Родителите ти са възрастни, какво знаят те за живота днес!
- _____ Една малка чашка алкохол от време на време не вреди на никого.
- _____ Животът е кратък. Защо да се убиваш от работа!

1. Урокът цели да разшири мисленето и осъзнатостта на юношите, като им помага да се замислят върху концепцията за словото/думата. Как успява да го постигне?

2. След като разучихте дадения по-горе урок, каква връзка забелязвате между способността за мислене и способността за изразяване?

РАЗДЕЛ 11

Юношите трябва да развият способността да четат с лекота и да разбират добре смисъла на това, което четат. В повечето краища на света има най-разнообразна литература за тази възрастова група – от академични учебници до списания с комикси. Макар че много елементи на това огромно количество книги допринасят за правилното и здравословно развитие на юношите, тяхното въздействие не може да се сравни с ефекта върху душите на подрастващите на истините, които откриваме в писанията. Знаем, че в това религиозно откровение Бахаулла е надарил всяка дума със свежа сила и въздействие. Той казва:

Чрез движението на Нашето славно Перо и по заповед на всемогъщия Повелител Ние вдъхнахме нов живот във всяко човешко създание и вляхме свежа сила във всяко слово. Всичко сътворено оповестява доказателствата за това всемирно възраждане.²⁷

Независимо от темите и основните идеи, които се третира в използваните материали, за да се помага на юношите да развият своята способност да се изразяват, те трябва да предават такова съдържание и смисъл, които да отразяват добросъвестно писанията на Вярата. Например нашето разбиране за справедливостта като концепция, ако е озарено от ученията на Бахаулла, ще стига до такива дълбини на значението и смисъла ѝ, каквито не са така лесно достъпни в един свят, загубил допир с духовната реалност. Когато юношите откриват възплетените в писанията перли на мъдростта с помощта на създадени с въображение и творчество образователни материали, това озарява и просвещава техните умове и носи радост на сърцата им. Абдул Баха обяснява:

Дано душите ви бъдат озарени от светлината на Божието слово и дано да станете хранилища на Божиите загадки, защото няма по-голямо доволство и по-сладко щастие от духовното разбиране на божествените учения. Ако човек схване истинския смисъл на стиховете на поета, като тези на Шекспир, той се радва и е удовлетворен. Колко много по-голяма е неговата радост и удоволствие, когато долови истинската същност на Светите писания и узнае за тайнствата на Царството!²⁸

Представените по-долу откъси са от книгата *Да черпим от силата на Словото*. Темата за прогреса се разгръща в целия текст. Материалът се опитва да помогне на младите умове да постигнат разбиране за понятието прогрес, което е в съзвучие с ученията на Вярата. Каним ви да се опитате да откриете разликите между смисъла на понятието „прогрес“, предаван например от масмедииите днес и неговото значение, изразено в следните откъси:

Преди известно време при хората от селото беше дошъл един уважаван учител, който им каза: „Алегриас може да стане образцова общност, в която можем да постигнем както материален, така и духовен прогрес.“ Отначало Диего не разбира какво точно означава „материален и духовен прогрес“, но и той беше въодушевен, както цялата общност. От тогава научи много по този въпрос. Разбра, че макар и физически малък, той вече не е дете и е способен да помага на своето село да постигне желания материален и духовен прогрес.

По време на един от тези разговори Диего реши да попита всички какво разбират под „материален и духовен прогрес“. Мариела, която винаги има нещо интересно да каже, веднага отговори: „Знам точно какво означава материален прогрес. Това означава, че ние сме бедни и ни трябва повече пари, за да можем да си купим нещата, които ще ни направят щастливи.“

Коментарът на Мариела развълнува всички и те започнаха да споделят мненията си. Ето горе-долу какво казаха:

Антонио: „Аз не смятам, че трябва да си богат, за да бъдеш щастлив. Познавам много бедни хора, които са щастливи.“

Карлота: „Брат ми е във ваканция от университета и той казва, че богатите са измислили идеята за „щастливите бедни“, за да сме доволни, че работим за тях.“

Ана Мария: „Това може и да е вярно, но аз знам, че щастието идва отвътре и не зависи от това, колко неща човек притежава.“

Диего: „И все пак, определено не е много забавно да си беден. Ние трябва да дадем всичко от себе си, за да подобрим живота си.“

Антонио: „Но трябва да сме щастливи, докато се опитваме да го направим. Аз искам да работя много усърдно за себе си и за общността си, но искам и да съм щастлив, като го правя. Преди обичах да прекарвам време с брата на Карлота, но откакто той започна да говори за богатите и бедните, не искам да го слушам. Той е изпълнен с гняв.“

Роберто: „Знам, че истинското щастие идва от това, да си близо до Бога и да се подчиняваш на Неговите закони.“

Диего: „Това е вярно, но не трябва да забравяме, че за да обичаме Бог, ние трябва да обичаме хората и да им помагаме.”

Карлота: „И трябва да помним, че да се подчиняваме на Божиите закони означава също така да работим заедно, за да изградим един по-добър свят, където хората повече няма да са бедни.”

Тогава Диего внезапно осъзна, че досега те говореха главно за материалния прогрес. „Какво стана с духовния прогрес” – попита той. Но вече всички бяха изморени и решиха да продължат дискусиата следващия път.

Младежите посветиха няколко срещи на дискусиата за материалния и духовния прогрес. След един месец, точно преди посещението на Елиза, те организираха специална среща, за да разгледат отново изводите, до които бяха стигнали. Когато представиха идеите си на Елиза, тя беше възхитена и им помогна да структурират ясно заключенията си и да напишат следната декларация:

Младежка Декларация

Ние вече не сме деца и трябва сериозно да се замислим за бъдещето си. Светът, в който живеем, е изпълнен със страдания и е разкъсан от раздори. Искаме да изградим един нов свят, в който хората да живеят в хармония и да няма вече война и бедност. За да построим нов свят, ние трябва да започнем от нашата собствена общност. Ето защо сега говорим за материален и духовен прогрес в Алегриас, нашето малко село. За да постигнем материален напредък, трябва да подобрим земеделието си, да се грижим по-добре за здравето си, да имаме повече училища и да станем дейни в бизнеса и промишлеността. С плодовете на нашия труд трябва да превърнем домовете си, нашето село и околностите в прекрасни места, където всички да можем да се наслаждаваме на чиста и хигиенична, здравословна среда.

Материалният прогрес за всички хора е недостижим, ако не постигнем духовен напредък. Без духовност неколцина забогатяват, докато останалите продължават да живеят в мизерия. За да постигнем нашите цели като общност, трябва да сме единни, да постъпваме справедливо, да си сътрудничим и да бъдем приятели, да сме щедри, честни, отговорни и надеждни. Справедливостта, великодушието, обичта и добротата, честността и благонадеждността са духовни качества, чрез които можем да постигнем и материален, и духовен напредък.

Духовните качества са ни нужни не само за да изградим един по-добър свят. Ние се нуждаем от тях също и заради живота на душата си, който не свършва на тази земя. Материален и духовен прогрес означава всеки ден да полагаме усилия да усъвършенстваме материалните и духовните аспекти от живота си, да работим усилено за изграждането на един справедлив и мирен свят и да се подготвим за вечен живот, изпълнен с радост и щастие.

Диего беше прекарал дълги часове в размисъл, за да подготви речта си. Естествено темата, по която искаше да говори, беше „Материалният и духовният прогрес на Алегриас“. Но не желаше да изнесе тежка, сериозна лекция и още по-малко да поучава приятелите си. И ето как той изрази идеите си:

Това, че участвам в младежката група на Алегриас, означава много за мен. Нейните членове са най-добрите ми приятели, които някога съм имал, и едни от най-щастливите ми мигове са, когато съм с тях. Мисля, че всички ние се променихме, откакто започнахме да се събираме и да правим различни неща заедно. Когато започнахме, бяхме горе-долу деца и като се събирахме, това ни помогна да навлезем в следващия етап от живота си по един пълноценен начин. Благодарение на нашите дейности и дискусии, ние не навлизаме в младостта объркани и обезверени. Знаем, че имаме насока в живота и ще си помагаме взаимно, за да постигнем нашите цели. Мисля, че ще бъдем приятели завинаги.

Една от идеите, за която сме говорили често, откакто основахме групата, е духовният и материалният напредък на Алегриас. Мисля, че отначало просто бяхме любопитни да разберем какво означава това. Но сега за повечето от нас напредъкът на нашата общност е нещо, на което желаем да посветим силите и енергията си. Надяваме се, че ентузиазмът ни е заразителен и ще разпали всички в селото.

Благодарение на Елиза, която ни напътства с много обич, ние научихме някои важни неща за прогреса. Знаем, че винаги трябва да сме единни, иначе всичките ни усилия ще бъдат напразни. Знаем, че трябва да се стремим към отлични постижения; всеки ден трябва да е по-добър от предишния. Знаем също, че мъдрите думи и чистите дела имат силата да доведат до промяна. Но защо думите имат такава сила? Една от най-важните причини е, че чрез тях откриваме, получаваме и споделяме знание. Знанието е същността на прогреса.

Онзи ден гледах как няколко крави пасат в пасището край моята къща. Мислех си, „Тези крави имат всичко, от което се нуждаят. Всичката трева, която си искат е там, за да ядат. Има рекичка, която тече през пасището и от нея могат да пият, когато поискат. Могат да си лежат на слънце или на сянка, когато пожелаят. Какво повече им трябва? Но тогава осъзнах, че това е всичко, което имат. Те не знаят и не разбират какво правят. Те са роби на природата. Аз реших, че определено не искам да живея като крава. И тогава си казах, „Ами ако стана много богат и имам власт, но остана невеж? Какво добро ще излезе от това? С цялото си богатство и власт аз не бих бил нищо повече от роб – роб на собствените си страсти, които ще ме карат да правя неща, които дори не разбирам; роб на алчността; роб на тези, които са по-богати и имат повече власт от мен“. Ето защо знанието е същността на прогреса. Знанието ни дава свобода.

Опишете в няколко параграфа какво според вас трябва да разберат юношите по отношение на темата за прогреса:

-
-
-
2. Как според вас разглеждането на идеите в изучаваните от юношите материали в програмата за разгръщане на духовните им сили и способности може да им помогне да развият тези качества?
-
-
-
-

РАЗДЕЛ 13

В Писанията се казва, че силата на речта трябва да бъде насочена към постигането на възвишени цели:

Сега е моментът да се пречистиш с водите на безпристрастието и откъснатостта, които са се излели от Върховното перо, и дълбоко да се замислиш в името на Бога върху тези неща, които многократно са изпращани или проявявани, а след това с всички сили да се стремиш да потушиш чрез могъществото на мъдростта и силата на твоето слово огъня на враждата и омразата, тлеещ в сърцата на хората по света.³³

Този раб призовава всяка прилежна и предприемчива душа да положи върховни усилия и да се вдигне да подобри живота по всички краища на света, и да съживи мъртвите с животворните води на мъдростта и словото поради обичта, която храни към Бога, Единственият, Безподобният, Всемогъщият, Благодетелният.³⁴

Всяка дума е надарена с дух. Затова говорещият или разяснителят трябва внимателно да изрича думите си в подходящото време и място, защото следата, която всяка дума оставя, е несъмнено очевидна и доловима. Великото същество казва: Една дума може да бъде оприличена на огън, друга на светлина, а въздействието, което и двете оказват, се проявява в света. Затова просветленият мъдър човек трябва да говори предимно с думи, меки като мляко, та така човешките чеда да бъдат отглеждани и поучавани и да постигнат крайната цел на човешкото съществуване, което е състоянието на истинско проникновение и великолепие. И също така Той казва: Една дума е като пролетта, която прави крехките млади фиданки в розовата градина на знанието да се раззеленят и да цъфнат, докато друга дума е като смъртоносна отрова. Благоразумният и мъдър човек трябва да говори с изключителна мекота и въздържаност, та сладостта на неговите слова да може да накара всеки да постигне онова, което подобава на ранга на човека.³⁵

1. Преценете дали следните твърдения са верни. Силата на изразяването трябва да е насочена към/за:

- _____ печелене на спорове.
- _____ разясняване на истината, като се представят ясни доводи.
- _____ потушаване на огъня на враждебността и омразата в сърцата на хората.
- _____ манипулиране на другите.
- _____ прикриване на истината.
- _____ обясняване на загадките на вселената.
- _____ поясняване и илюстриране на сложни въпроси.
- _____ изясняване на недоразумения и постигането на единство в погледа върху нещата.
- _____ доказване на превъзходството на собственото мнение.
- _____ получаване на похвала и възхищение.
- _____ проучване на действителността.
- _____ подобряване на условията на живот на хората.
- _____ защитаване на правата на потиснатите.

2. Кажете няколко думи за това, как развиването на способността за изразяване помага на юношите по пътя им към лична трансформация, както и в усилията им да допринасят за трансформацията на обществото.

РАЗДЕЛ 14

Като помагаме на юношите да развиват способността си да се изразяват, трябва никога да не забравяме, че Божието слово е това, което изпълва човешката реч със сила и надарява човешкия ум и сърце с истинско разбиране. Сега ви каним да поспрете за малко и да помислите върху дадените по-долу откъси:

Слънцето на речта, греещо сияйно от местоизгрева на божественото Откровение, така озари Свитъците и Посланията, че царството на речта и възвишените владения на проникновението трептят от радост и възторг и сияят с великолепието на Неговата светлина...³⁶

Кажи: Ние накарахме реките на Божественото слово да потекат от Нашия престол, за да могат нежните и крехки билки на разума и на мъдростта да избуят от почвата на вашите сърца.³⁷

Раят на проникновението се украси от диханията на Твоето слово и всяка тленна кост се съживи от излиянията на Твоето перо.³⁸

Ето защо е ясно и очевидно, че първият Божи дар е Словото, а способността за разбиране го открива и получава. Това Слово е първият и най-важен учител в училището на съществуването и то разкрива Този, Който е Всемогъщият. Всичко, което се вижда, е видимо единствено чрез светлината на неговата мъдрост. Всичко, което е проявено, е само частица от неговото

познание. Всички имена са само негово име и началото и краят на всички неща зависят от него.³⁹

Ако искате, можете да научите наизуст колкото можете от горните цитати.

РАЗДЕЛ 15

Ние живеем във време, когато човечеството е изправено пред пълен морален крах. Стандартите, ръководили хората векове наред, неотклонно губят влиянието си и постепенно се заменят от ценностите на неистовия материализъм и на една идеология, основана върху краен релативизъм и необуздан индивидуализъм. Нека разгледаме по-подробно това явление, преди да обсъдим влиянието му върху младежите.

В исторически аспект може да се забележи през последните няколко столетия как човечеството постепенно се е освободило от толкова много окови, които дълго време са го измъчвали – догматизма, тиранията, суеверието и т.н. Макар, че има още много, което трябва да се направи, бяха преодолени дълбоко вкоренени предубеждения, създадени бяха закони, според които да се раздава правосъдие, и бяха признати правата на личността и на малцинствените групи. За съжаление това ценно историческо развитие сега е поразено от крайности и положението става все по-зле. Най-важно място вече заемат крайният релативизъм и необузданият индивидуализъм, а това, че съществуват абсолютни истини и авторитет, се пренебрегва. Да можеш свободно да следваш личните си предпочитания, се смята за най-висш идеал и така границата между правилното и погрешното или редното и нередното започва да се замъглява и губи. По все повече места по света моделите на поведение, основани на напълно различни ценностни системи се смятат за равностойни и онези връзки, които по традиция сплотяваха в едно общността, вече напълно са загубили своята сила.

При този климат младежите често остават без морални напътствия и им е трудно да разграничават истината от лъжата. Нищо друго освен Божието слово не е в състояние да съживи духовния усет и преценка, които позволяват на човека да прави тази разлика. Абдул Баха ни казва, че Божието слово озарява царството на мисълта и нравите:

...в духовното царство на интелекта и идеализма трябва да има център на просветление и този център е вечното, непрестанно греещо Слънце, Божието слово. Неговите лъчи са лъчите на истинската същност, които огряват човечеството, озарявайки царството на мисълта и нравите и удостоверявайки човека с даровете на божествения свят.⁴⁰

За да може да прави морални избори, човек се нуждае от нещо повече от прост набор от правила. В съзнанието и душата на младия човек със силна социална позиция трябва да се изгради една цялостна етично-нравствена структура – структура, която да обединява духовните понятия, моделите на поведение и осъзнаването на последиците, и която се поддържа стабилна чрез силите на личната воля и решителност. Този вид морална структура изглежда е тясно свързана с езиковата структура, изградена в ума на човека. Този език, както бе казано в предишните няколко раздела, трябва да е достатъчно богат, за да могат младите хора да разпознават и преценяват социалните, културните и идеологическите сили, моделиращи ценностите на хората в този разпадащ се свят, както и да разбират природата на духовните сили, които са необходими, за да ги променят.

Тясната връзка между постройката на езика, с който човек изразява своите мисли, и етично-нравствената структура, която управлява неговите мисли и поведение, играе важна роля за това, как трябва да се преподават и нравствеността, и езика. Съдържанието на материалите, използвани за езиково обучение, естествено ще се различава в зависимост от ценностната система на тези, които ги подготвят. То може да предава ясно морално послание, да бъде противоречиво в морално отношение или дори да вреди духовно. Съдържанието на нравственото образование също може да се различава в зависимост от схващането за морал и етика, които се насърчават. Могат да се посочат например множество образователни материали, в които нравствените концепции се представят като поредица от добродетели, задължения, правила и факти, целящи да се подобри поведението на човека, без да се отдава подобаващо внимание на елементите на езика и мисленето, които усъвършенстват духовното възприятие и насърчават ангажирането с трансформацията на обществото. Има и програми за нравствено образование, които просто изискват от учащите се да обсъждат своите влечения и предпочитания, приемайки че, след като ги уточнят, те ще разберат по-добре себе си като личности и ще реализират своя потенциал. Свеждането на нравственото образование до който и да е от тези два подхода, е неразумно. Програмата, която е посветена на разгръщането на духовните сили и способности на юношите естествено не може да бъде резервирана спрямо високите морални стандарти, нито пък да пренебрегва това, което подобни стандарти недвусмислено изискват от човек. В същото време е необходимо, както споменахме по-рано, да дава възможност за достатъчно обсъждане и изясняване на духовни концепции. Нужно е даже да нещо повече – тя трябва по-конкретно да обръща внимание на ролята на езика за изграждането на морално-етична структура и в следващите два раздела ще обсъдим тази роля.

РАЗДЕЛ 16

Материалите, които се използват в дадена образователна програма, ангажираща се с разгръщането на духовните сили и способности, трябва да бъдат написани на език, който е общодостъпен, проучвателен и анализиращ, и при все това да избягва този релативизъм, заразил като напаст нравственото образование през последните десетилетия.

Да вървим по правия път (Walking the Straight Path) е друга книга, вдъхновена от Бахайските учения, която се изучава в програмата за юноши. Тя включва двадесет истории, всяка свързана с някаква нравствена тема. В повечето културни традиции разказите се използват като средство за предаване на мъдрост от едно поколение на следващото. В тази книга няколко добре известни истории са пренаписани по такъв начин, че да се избегнат двусмислените и неясни послания, които те традиционно предават. Освен това всеки урок включва упражнения, за да се подобрят лингвистичните умения и способности, които са изключително важни за стабилното развиване на нравствена система. Даденият по-долу урок започва с една басня, която може да ви е позната. Тя е пренаписана, с цел да се насърчи такъв начин на мислене и поведение, който да е в съзвучие с ясно изразено нравствено послание. Прочетете я и обсъдете как посланието, което тя предава, избягва прославянето и увековечаването на погрешни културни стандарти:

Умните не се подвеждат от ласкателство. Разбира се, всеки се чувства насърчен от възхвалата, но нека да помним, че силното ни желание да бъдем похвалени отслабва преценката и разумността ни.

Веднъж една лисица видяла да прелита врана със сирене в човката си. „Трябва да взема това сиренце” – си казала лисицата и последвала птицата по сянката ѝ, докато враната кацнала на клона на едно дърво.

„Добър ден, скъпа приятелко – казала лисицата най-любезно. – Днес изглеждаш толкова красива. Перата ти лъщят и очите ти блестят като скъпоценни камъни. Сигурна съм, че имаш и прекрасен глас. Ох, само да можех да чуя как пееш!”

За враната тези думи били като прясна чиста вода, утоляваща жаждата ѝ за похвала. Тя вдигнала гордо глава и запяла песен в чест на очарователната си приятелка.

Разбира се в момента, в който враната отворила човката си, парченцето сирене паднало. Лисицата го грабнала, преди то да тупне на земята и хукнала да бяга, а не много приятният глас на враната оглушил всичко наоколо.

РАЗБИРАНЕ

Отговорете на дадените по-долу въпроси с пълни изречения.

1. Какво видяла лисицата? _____

2. Какво имала враната в човката си? _____

3. Какво направила лисицата, за да вземе сиренцето? _____

4. Гласа на враната наистина ли е приятен? _____

5. Лисицата искрена ли е в похвалите си към враната? _____

6. Къде се случва тази случка – в града, на село или в гората? _____

РЕЧНИК

Попълнете всяко от дадените по-долу изречения, като използвате следните думи:

насърчи; копнееше; очарователен;
сянка; хвалеше; доволен; гордост;
приятен; разум; отслабнал

1. Учителката смяташе своите ученици за много трудолюбиви и винаги ги _____.

2. Армандо и брат му прекараха един _____ ден заедно, като работиха на полето и разговаряха за своите бъдещи планове.
3. Хонг Мей обичаше да пътува и _____ да види нови места.
4. Тя имаше прекрасен глас и учителят ѝ я _____ да учи музика.
5. Фермерът прояви добър _____ и пося своите семена веднага след първите дъждове.
6. Чанду не беше _____ от оценката, която получи на изпита и реши да учи по-сериозно.
7. Зонг Дзянг имаше неприятности, но поради голямата си _____ не позволяваше на никой да му помогне.
8. В края на деня дългата _____ на дървото пада над градината.
9. Това беше една _____ история и децата искаха да я слушат отново и отново.
10. Той беше много _____ поради заболяването, но скоро започна отново да работи, защото знаеше, че с времето ще укрепне.

ДИСКУСИЯ

Какво трябва да направим, за да не се подлъгваме по ласкателството?

НАУЧАВАНЕ НАИЗУСТ

Бъдете изключително бдителни и се пазете да не попаднете в клопката на заблудата и лъжата.

Обсъдете следните въпроси в своята група:

1. Ако не се внимава, тази история може да се разкаже така, че да изразява възхищение от явната интелигентност на лисицата – и тя наистина е разказвана по този начин. Как представената по-горе версия избягва подобно нещо?

2. Какво е нравственото послание на тази история? _____

3. Посочете някои основни идеи, свързани с това послание. _____

4. Колко ефективна е баснята като средство, чрез което да се помогне на юношите да разберат основни морални идеи? _____

5. Какви способности развиват у юношите използваните упражнения?

6. По какъв начин дискуссионното упражнение, когато не се изпълнява изолирано, а в контекста на нравственото послание, представено в историята, допринася за развиването на силата на мисленето и разсъждаването? Как то подобрява способността за изразяване?

7. По какъв начин заучаването наизуст на цитата в края на урока укрепва тези способности? _____

РАЗДЕЛ 17

За да се помогне на юношите да разберат моралните принципи, които определят техните избори, е много важно да им се дават за пример ситуации, близки до тяхната реалност. Това обаче не означава, че в името на реалистичността трябва да насочваме вниманието им към проявленията на низшата природа на човека. Разглежданите случаи, макар и достъпни и разбираеми за тях, не е нужно да бъдат най-обичайните за разлагащото се общество, а да представят такива стандарти на мислене и поведение, които да ги вдъхновяват да се стремят към отлични постижения и съвършенство. За да се постигне това, материалите на програмата за разгръщане на техните духовни сили и способности трябва да избягват от една страна покровителственото отношение и детинското бърборене, а от друга – речника на поучителните проповеди за добро поведение. Разгледайте следния урок от един друг вдъхновен от Бахайските учения материал, *Какво е съвършенство (Learning About Excellence)*. В този урок г-жа Чен обяснява на своите внуци идеята за чистота и непорочност и им помага с няколко примера да придобият по-пълна представа за нейната важност.

Госпожа Чен споменава, че второто условие за съвършенство е да се съблюдава целомъдрен и благочестив живот, което заключава в себе си скромност, чистота и непорочност, въздържаност и трезвеност, благоприличие и почтеност на намеренията и помислите. Тя започва с обясняването на чистотата и непорочността – основата, на която се гради целомъдреният живот:

„Представете си едно огледало. Ако го изчистите изцяло от праха, то отразява светлината. По същия начин, когато сърцето е пречистено от несъвършенства като завист, омраза и гордост, то става чисто и може да отразява небесната светлина. Менсий е казал, че благородният, възвишеният човек никога не загубва детското

сърце в себе си. Това разбира се е вярно, но трябва да помним, че детското сърце е чисто поради неговата невинност и слабост и че детската непорочност все още не е подлагана на изпитание. Вие сега сте на възраст, когато вече не можете да бъдете смятани за деца. Като растете, ще ставате все по-мъдри и по-силни. И въпреки това ще трябва да сте бдителни и много да внимавате да не загубите чистотата на своите сърца. Трябва да не позволявате огледалата на вашите сърца да се зацапат с мръсотии на този свят. А това трябва да постигнете чрез силата на разума и вярата. Можете да останете чисти и непоковарени единствено, като полагате усилия и воля.“

След това г-жа Чен обяснява, че концепцията за чистотата и непорочността често се разбира погрешно и предлага на младежите да посочат от дадения по-долу списък тези качества, които предполагат чистота и непорочност, както и тези, които се свързват по погрешка с това качество:

- Да бъдеш истински, автентичен
- Да бъдеш искрен
- Да бъдеш наивен
- Да не си лицемерен
- Да имаш чисти помисли
- Да имаш чисто тяло
- Да си глупав
- Да не си горделив
- Да си фанатик
- Да си лековерен
- Да не мамиш и да не хитруваш
- Да си самоотвержен, безкористен
- Да си слаб
- Да си емоционален
- Да си интелигентен, умен
- Да си добър, сърдечен
- Да не си претенциозен.

Младежите заучават наизуст цитатите по-долу и обсъждат заедно с баба си и дядо си въпросите след тях:

Първият ми съвет е този: Притежавай чисто, добро и лъчезарно сърце, за да бъде властта ти крепка, нетленна и непреходна.

На първо място в човешкия живот трябва да стои непорочността, а след нея идват ведростта, чистотата и независимостта на духа. Първо трябва да се измие коритото на потока и едва след това да се отведат в него сладките и свежи речни води.

1. Лицемер е този, който претендира че е почтен, а не е. Кое е най-лошото – да имаш много слабости, или да си лицемер?
2. Посочете различни пороци, от които трябва да изчистим мислите си.
3. Кой всъщност има по-големи постижения в този свят – чистосърдечният или неискреният?

Обсъдете в групата си следните въпроси:

1. Как този урок помага да се разсеят обичайните погрешни тълкувания на идеята за чистота и непорочност?

2. Посочете някои характеристики на езика, използван от госпожа Чен.

3. По какъв начин този урок помага на юношите в стремежа им да постигнат духовно съвършенство?

РАЗДЕЛ 18

В последните два раздела говорихме макар и накратко за ролята на езика в изграждането на нравствено-етична система. Разучихме два урока – един от *Да вървим по правия път (Walking the Straight Path)* и друг от *Какво е съвършенство (Learning About Excellence)*, което ни помогна да видим как обсъждането на определени теми и основни идеи, съчетано с упражнения, замислени така че да усъвършенстват езиковите умения и вещина, могат да затвърдят моделите на мислене, водещи до добри и благоразумни морални избори. Но колкото и да е важно да повишаваме езиковата култура и знания по този начин, трябва да помним, че личната нравствено-етична структура зависи от много фактори, които си взаимодействат. По-точно казано, много е трудно да отделим моделите на мислене, за които говорим тук, от научното мислене. Младите хора трябва да са подготвени да имат научен подход към изследването на действителността. И затова някои от книгите, които ще учат, ще засягат области от математиката и от науката – не за да ги изучават като предмети, а за да засилят това логическо, рационално мислене, което те поражда. Тези текстове ще се дискутират по-обстойно в курсовете, които ще се разклоняват от тази книга, предназначени за хората, решили да се посветят на работа с юношите за период от няколко години. За вас сега е достатъчно само да знаете за този елемент на образователния процес, в който юношите ще се включат.

РАЗДЕЛ 19

Развиването на духовно възприятие и разбиране, подобряването на способността за изразяване и изграждането на солидна нравствено-етична система – всички тези неща са изключително важни за разгръщането на духовните сили и способности. За съжаление притежаването на сила и власт често се свързва с ценности, които са в противоречие с духовната същност на хората. Образите, които обикновено се появяват в съзнанието, когато стане дума за това, са за контрол, манипулиране, доминиране,

властване, превъзходство и подчинение. Вашата цел обаче е да помогнете на юношите да черпят от друг вид сили. Нравствената сила извира от обичта, справедливостта, знанието, разбирането, изострения усет, служенето и преди всичко от човечността. Нещо повече, човечността е необходимо условие за процеса на развиване на силите и способностите, които имаме предвид тук, защото единствено чрез подкрепата Свише мушицата може да стане орел, капката вода да се превърне в реки и морета, а атомът – в светлина и слънца. Като размишляваме задълбочено върху откъси от молитвите, разкрити от Бахаулла и Абдул Баха, в които умоляваме Бог да ни дари с определени качества, това ни помага да вникнем в същността на разгръщането на духовните и нравствени сили:

Моля Те, о, Ти, Който си Господарят на всички имена и Властелинът и на земята, и на небесата, да разрешиш на всеки един от тези, които са Ти свидни, да се превърне в потир на Твоята милост в Твоите дни, за да могат те да съживят сърцата на Твоите слуги. И разгърни техните сили и способности, о, Боже мой, за да бъдат като дъжда, който се излива от облаците на Твоето благоволение, и като ветровете, които разносят свежите благоухания на Твоята нежна грижовност, та чрез тях почвата на сърцата на Твоите създания да се покрие със зеленина и да даде такива плодове, които да разпръскват аромата си из цялото Ти владение, така че всеки да усети сладкото ухане на Робата на Твоето Откровение.⁴¹

И вдъхни ни сили, о, Боже мой, та да разгласяваме навред сред Твоите създания Твоите знамения и да пазим Твоята Вяра в Твоето Царство.⁴²

И вдъхни ми сили, о, Боже мой, да съм сред онези, които са се придържали здраво към Твоите закони и предписания единствено заради Теб, с очи, непрестанно вперени в Твоя лик.⁴³

И вдъхни ни сили, о, Боже мой, та да се отречем от себе си и да се придържаме непоколебимо към Този, Който е Проявлението на Теб самия, Най-възвишения, Най-върховния.⁴⁴

Умолявам Те, в името на Този, Който е Зората на Твоите имена и Местоизгрева на Твоите качества, да отредиш за мен това, което ще ми позволи да се надигна да Ти служа и да величая Твоите достойнства.⁴⁵

Дай ми възможност да бъда една от Твоите слугини, които са спечелили благосклонността Ти.⁴⁶

Пази тези деца, милостиво им помогни да се образуват и дай им възможност да служат на човечеството.⁴⁷

Изпрати ми, о, мой Възлюбени, онова, което ще ми позволи да съм непоколебим в Твоето Дело, така че съмненията на неверниците да не могат да ми попречат да се обърна към Теб.⁴⁸

И дай ми възможност да получа истинско място в Твоето присъствие, надари ме с частица от Твоята милост и позволи ми да се присъединя към онези Твои слуги, които не ще се страхуват, нито ще скърбят.⁴⁹

О, Боже мой, помагай на Твоя слуга да извисява Словото и да оборва празнословието и лъжата, да установява истината, да разпространява навред свещените стихове, да разкрива великолението и да кара утринната светлина да грее в сърцата на праведните.⁵⁰

Дай им възможност да се отличат сред Твоя народ, та да възвеличават Твоето слово и да допринасят за Твоето Дело. Помагай им, о, Боже мой, да изпълняват Твоята воля и желание.⁵¹

РАЗДЕЛ 20

Като имаме предвид дискусията ни от последните два раздела – изучаването на естеството на духовното възприятие, толкова необходимо за разбирането на реалността; задълбоченото разглеждане на способността за изразяване, толкова съществено за постигането на възвишени цели; анализирането на връзката между езика и нравствено-етичната система, толкова критична при правенето на избор; и размишленията върху процеса на разгръщане на нравствените сили и способности – сега нека да разгледаме по-подробно две от книгите, които Рухи институтът предлага да се изучават от юношите. В този и в следващия раздел ще прегледаме *Повеите на потвърждението и подкрепата*, а в раздели 22 и 23 ще разучим по-задълбочено *Духът на вярата (Spirit of Faith)*. И двете книги обикновено са сред текстове, които юношите изучават през първата година на програмата за разгръщане на духовните сили и способности.

Във вдъхновения от Бахайските учения текст на *Повеите на потвърждението и подкрепата* се разказва за Мусонда, едно младо момиче, току-що навършило 13 години, и нейната братовчедка Роуз, която ѝ е отишла на гости по време на ваканцията. Момичетата размишляват заедно с брата на Мусонда, Годуин, и неговия приятел Чишимба за своето бъдеще и обсъждат своите надежди и разкриващите се пред тях възможности. Има няколко идеи в тази книга, които ще трябва да обсъдите във вашата група. Преди това обаче ви препоръчвам да прочетете веднъж цялата книга, после пак да я прочетете внимателно, като изпълните упражнението. След това можете да продължите със следния преглед.

Както без съмнение вече сте забелязали, разглежданата през целия текст тема е „потвърждението и подкрепата“. По-долу са дадени тези откъси от книгата, които я представят или в разговор между главните герои, или чрез събития, които показват как действат божествените потвърждения. Всяка част е откъс от някой от уроците според реда на представянето им в книгата. Запишете в оставените пространства как е изяснена идеята за божественото потвърждение и подкрепа и как според вас се развива разбирането ѝ от юношите, докато разучават един по един уроците.

„Мисля си, че трябва да съм полезна на хората. Искам да правя нещо, което да им помага. Бих искала да стана медицинска сестра, но за това ще трябва да уча много сериозно. Освен това е много скъпо и не знам дали родителите ми ще имат достатъчно пари” – обяснява Мусонда.

„Да, но можеш да опиташ, Мусонда – казва Роуз. – Има едни думи „потвърждение и подкрепа“, които научих преди няколко седмици в един от часовете ми. Учителят ни каза, че Бог ни подкрепя и ни утвърждава в това, което правим. Сега много харесвам тези думи. Сигурна съм, че ти ще получиш Божията подкрепа и потвърждение, ако

си твърдо решена в сърцето си и положиш максимални усилия да станеш медицинска сестра.”

Късно вечерта, когато момичетата са вече в леглото, Мусонда прошепва на Роуз, „Роуз, ти спомена думите „потвърждение и подкрепа“. Това означава ли, че ако направя най-доброто, на което съм способна в училище, Бог ще ни прати пари, за да мога да уча за медицинска сестра?”

Роуз се обръща и поглежда към Мусонда. „Ами, не точно. Искам да кажа, че не знам. Трябва да опитаме различни неща, за да видим какви врати ще се отворят пред нас. Но знам, че Бог дарява всеки от нас с умения и талант. Ние трябва да разберем какви са те и да се научим да ги използваме” – отговаря Роуз.

Годуин има съученик и близък приятел, който се казва Чишимба. Той често посещава семейство Муленга, а днес остава с тях за вечеря. Разговорът на масата се прехвърля от една тема на друга. Мусонда иска да повдигне темата за потвърждението и подкрепата и е нетърпелива. Най-накрая за малко настъпва тишина.

„Роуз и аз си говорехме за потвърждението и подкрепата” – казва Мусонда.

„Ето, малката ми сестра пак започва” – казва Годуин, прокашляйки се. Но за негова изненада Чишимба изглежда заинтригуван.

„Какво означават за теб тези думи?” – пита той Мусонда.

Мусонда, също изненадана, поглежда към Роуз, надявайки се тя да отговори.

„Потвърждението и подкрепата... Бог одобрява, утвърждава и ни подкрепя в това, което правим” – казва Роуз.

За известно време Чишимба не казва нищо. В очите му има тъга. „Преди няколко месеца – бавно започва той – баща ми загуби работата си. Той е честен и отговорен. Това всеки го знае. Осемнадесет години работи като охранител на една фирма, но сега неочаквано го уволниха и е ясно защо. Ако го бяха оставили да работи още две години, той щеше да се пенсионира и фирмата трябваше да му плаща пенсията. Ние нямаме много спестявания. Въпреки че по-големият ми брат ни помага, сигурно

догодина няма да мога да се върна в училище, защото не мога да плащам за квартирата и за храната. А аз много обичам да ходя на училище. Чудя се защо Бог не ми помага.”

Всички поглеждат към господин Муленга, очаквайки той да отговори на въпроса.

Господин Муленга се усмихва и казва: „Това, че Бог ни подкрепя, когато полагаме усилия, не означава, че животът е лесен. Животът ви ще е пълен с трудности и за съжаление много от тях ще бъдат причинени от несправедливост. Но вие ще трябва да се трудите упорито и дори ако понякога нещата не се развиват така както желаете, трябва да сте уверени в Божието потвърждение и подкрепа. Бъдете сигурни, че Той ще ви подкрепя особено в усилията ви да премахнете несправедливостта.” Той се обръща към Чишимба и казва: „Твоето семейство е задружно и трудолюбиво. Сърцето ми подсказва, че нещата ще се променят. Ти ще завършиш учението си. Вярвай ми.”

Следващия понеделник двете момичета отиват при госпожа Пири в клиниката. Когато идва време майките да започнат урока си, Мусонда и Роуз извеждат децата навън и сядат с тях под сянката на едно дърво. Те пеят песни и играят различни игри заедно, а Роуз им разказва една приказка. Точно когато приказката е към своя край, майките идват да вземат децата си. Всички са щастливи. Госпожа Пири и другите здравни работници са доволни и молят момичетата да дойдат отново и следващия понеделник.

На път за вкъщи Мусонда е умислена. Накрая тя нарушава мълчанието и казва на Роуз: „Мислиш ли, че това, което се случи днес, има нещо общо с „потвърдението и подкрепата“? Ти искаш да станеш учителка, а аз – медицинска сестра, и ето ни в клиниката - учим децата и се грижим за тях.”

През седмиците, откакто Роуз дойде у тях, двете момичета разговарят за много неща и сега главата на Мусонда е пълна с идеи. Една сутрин тя решава да отиде на своето любимо място. Докато лежи на скалата, Мусонда си спомня за деня, прекаран в клиниката. „Беше толкова хубаво да свършим нещо полезно!” – мисли си тя.

Спомня си как баща ѝ често казва, че дърветата трябва да дават плодове. „Как да се уверя, че животът ми ще дава добри плодове?“ – пита се тя и веднага се сеща за думите „потвърждение и подкрепа“.

В този момент духва силен вятър. Той понася няколко листа във въздуха. Между листата Мусонда вижда една малка жълта птичка. След като вятърът утихва, листата падат във водата, но птичката продължава да лети. Докато гледа птичката, една мисъл идва в главата ѝ. Поривът на вятъра е дал тласък на птичката и сега тя лети все по-високо и по-високо. Може би „потвърждение и подкрепа“ означава точно това. Птичката е искала и се е опитала да полети, а вятърът е подкрепил нейното желание и ѝ е помогнал.

„Замислял ли си се за бъдещето си, Годуин? – пита Мусонда. – Какъв искаш да станеш?“

Годуин продължава да поправя колелото. „Не знам. Искам да изкарвам пари. Искам да помагам на родителите си и да си имам семейство някой ден“ – отговаря той.

„Но мислиш ли понякога за това какви умения и талант имаш и как би могъл да ги използваш? – пита Мусонда. – Роуз и аз много си говорим за това.“

„Знам, знам – казва той и взема гаечен ключ. – Ти винаги говориш за „потвърждението и подкрепата“... за това, че „Бог ни помага, когато полагаме усилия“.“

„Но, Годуин, това е вярно.“ И тя му разказва историята за жълтата птичка и вятъра. Разказва му също и за заниманията с децата в клиниката.

Точно тогава пристига Чишимба. „Здравейте – казва той. – Как е колелото? Откри ли проблема?“

„Проблемът е в скоростите. Все още работя по него“ – отговаря Годуин, докато затяга един болт.

„Знаех си, че можеш да го поправиш! – казва Чишимба и поглежда към Мусонда. – Знаеш ли, че брат ти е механик?“

Роуз излиза от къщата и дочува част от разговора.

„Годуин, – казва тя – това е един от твоите таланти! Ти си добър в поправянето на разни неща. Можеш да бъдеш добър механик.“

„Само защото мога да поправя едно колело – казва Годуин – не значи, че съм механик. Трябва ми обучение.“

Другите трима се усмихват и казват, „Ами тогава, постарай се!“. Всички се засмиват, дори и Годуин.

„Годуин, защо не говориш с господин Чийесу, механика, който има работилница до пазара? Може би той ще те научи“ – казва Чишимба с вълнение в гласа.

„Да, това би могло да бъде начин да започнеш отнякъде“ – добавя Роуз.

„Какво? – пита Годуин. – Не мога просто така да отида и да го попитам. Та аз дори не го познавам.“

„Аз го познавам и мога да те представя. Нека утре да отидем заедно – казва Чишимба.

По-късно, когато остават насаме, Роуз казва на Мусонда, „Утре Годуин ще разбере значението на думите „потвърждение и подкрепа“. И двете се засмиват, но решават да не казват нищо на момчетата.

Господин Чийесу, нисък възрастен мъж, седи пред работилницата си. Той почиства частите на малък двигател и си тананика, докато работи. Лицето му се озарява, когато вижда Чишимба и те си стискат ръце.

Чишимба представя Годуин и обяснява, че е добър в поправянето на различни неща. Годуин е смутен, но намира смелост да проговори. Той преодолява вълнението си, прокашля се и казва, „Господин Чийесу, аз искам да стана механик. И си мислех, че бих могъл да ви помагам в магазина и така да се уча от вас.“

„Ами, помощта ще ми е от полза – отговаря господин Чийесу, – но нямам пари, за да ти плащам.“

„Това няма значение. Аз само искам да се уча – казва Годуин. – Кога мога да започна?“

„Какъв по-хубав момент от сега! – отговаря господин Чийесу. – Можеш ли да останеш тази сутрин? Тези части първо трябва да се смажат, а след това ще сглобим двигателя.“

„Сега? Мога да започна още сега?“ – пита с изненада Годуин.

„Разбира се! – засмива се господин Чийесу. – Запретни си ръкавите и се хващай на работа!“

Годуин ентусиазирано започва новата си работа. След няколко минути Чишимба си тръгва. Той се сбoguва с господин Чийесу, навежда се и прошепва в ухото на Годуин „потвърждение и подкрепа“.

На път за вкъщи Чишимба минава покрай клиниката и вижда Роуз и Мусонда да занимават децата. Момичетата са любопитни да разберат какво е станало. „Как мина?“ – питат те.

„Годуин се постара и успя. В момента той е там. Мисля, че господин Чийесу иска да го изпита“ – отговаря Чишимба.

Една сутрин Чишимба отива на пазара да купи риба за майка си. Няколко дни вече той се чуди как да спечели пари за училище. Мислеше да засади нещо и да отгледа някаква реколта, която да продаде, но сезонът за посев вече бе свършил. Дойде му наум да продава въглища край пътя, но много хора правят това. Той си спомня думите на Роуз: “Опитай се да направиш нещо, което никой друг не прави.”

Когато се приближава до щанда на госпожа Мусол, той вижда, че нея я няма. „Тя отиде до града, за да донесе рибата – казва жената от съседния щанд. – Отива там два пъти седмично.” Чишимба знае, че господин Чийесу също понякога отива до града, за да купува автомобилни части.

Тогава в ума му се заражда една идея. „Бих могъл да предложа на хората аз да ходя до града вместо тях – си мисли той наум – и да им донасям нещата, от които се нуждаят. Така, като си стоят тук и работят, те няма да губят пари.”

Същата вечер вкъщи Чишимба се съветва с родителите си и те харесват идеята му. На другия ден той отива на пазара и разговаря с госпожа Мусол и господин Чийесу. „Ако вие и двамата ми платите парите, които бихте изхарчили за автобусните билети, аз ще използвам половината от тях, за да отида до града и да ви донеса онова, от което се нуждаете. Другата половина ще спестявам за училище.” Те решават, че си струва да опитат и му казват да дойде след два дни. „Ако идеята проработи добре – казва господин Чийесу – значи си намерил работата, от която имаш нужда!”

На път за вкъщи, бързайки да сподели добрите новини с родителите си, Чишимба се отбива да види Годуин и семейството му. Той изгаря от желание да сподели с тях своя план. След като го изслушва, госпожа Муленга съобщава и други добри новини на Чишимба. Предишния ден господин Муленга е трябвало да ходи в Кабве и е говорил с нейния братовчед. Той казал, че Чишимба е добре дошъл да остане да

живее с неговото семейство, на около един километър от училището. „В отплата за храната и подслона можеш да им помагаш в работата по нивите им”, допълва тя.

„Това е страхотно! – казва Чишимба. – Благодаря Ви, госпожо Муленга.”

„Чишимба, – казва господин Муленга – изглежда ти скоро ще започнеш да изкарваш малко пари. Помни, че трябва да ги пестиш за училището, дори понякога да изглежда трудно. Не се изкушавай да ги харчиш за „глезотии“.”

„Не се тревожете, господин Муленга – отговаря Чишимба с лице, грейнало в усмивка. – Обещавам, че това няма да се случи.” Като маха за довиждане и тръгва да си ходи, той се обръща към Роуз и Мусонда и казва: “Вратите се отварят!”.

Ваканцията приближава своя край. Време е Роуз да се върне у дома и отново да започне училище. Докато се приготвя да замине, тя и Мусонда разговарят.

„Хич не ми си иска да си тръгваш” – казва Мусонда.

„И на мен – отговаря Роуз. – Беше наистина една чудесна ваканция. Не мога да повярвам, че се случиха всички тези неща.”

„Да – казва Мусонда. – Виж Годуин. Той толкова много хареса работата си, че сега говори за техническо образование, след като завърши училище. А идеята на Чишимба наистина проработи добре. Накрая се оказа с толкова много клиенти, че почти всеки ден ходи до града.”

„А виж ни и нас – казва Роуз. – Работата в здравната клиника беше страхотно преживяване. Все повече се убеждавам, че искам да стана учителка. В моето село се организират ежеседмични занимания за деца от различни възрасти и почти всички деца идват. Тази година смятам да предложа да преподавам на един от класовете.”

„А аз ще се опитам да продължа да работя в клиниката – казва Мусонда. – Вече не мога да ходя всеки понеделник заради училището, но може би ще мога да помагам в някои следобеди. Знаеш ли, Роуз, този първи ден, когато говорехме за „потвърждението и подкрепата“, не можех да си представя колко важно е това и как, след като го разберем, животът ни се променя.”

„Наистина – съгласява се Роуз. – Виж колко много се променихме ние всички, защото научихме, че като полагаме усилия, ще получаваме потвърждение и подкрепа.”

По пътя към къщи Мусонда пита дали може да отиде край реката. Тя изтичва до своето любимо специално място, покатерва се на скалата и ляга по гръб, гледайки небето. Много мисли минават през ума ѝ за изминалата ваканция и за това, какво ще ѝ донесе следващата година. Денят е ветровит и тя си спомня отново за жълтата птичка. „Каквото и да опитам – прошепва си тя – Бог ще ми помага.“ Когато се изправя и тръгва, вятърът духва в гърба ѝ и ѝ дава сила.

РАЗДЕЛ 21

Общо казано, когато сте добре запознати със съдържанието на книгите – в този случай с *Повеите на потвърждението и подкрепата* – и разбирате как те се опитват да постигнат своите цели, това ще ви помогне да поемете уверено своите отговорности като аниматор на юношеска група. Освен това е нужно да помислите задълбочено върху методите, които ще използвате, за да помогнете на групата да изучава книгите и да схване основните концепции, разглеждани в тях. Уменията и способностите, които са ви необходими за тази цел, естествено се развиват постепенно, като натрупвате опит, но следните упражнения, отнасящи се конкретно за *Повеите на потвърждението и подкрепата*, ще ви помогнат много в това отношение.

1. Текстът в книгата се опитва да поддържа определено ниво на простота от гледна точка на структура на изреченията и плавност на стила. Но когато е необходимо, се използват и трудни думи и изрази. Уроците разкриват значението на тези думи, като ги поставят в различен контекст и чрез упражненията. Позволявайки по този начин да се използва един богат речников запас, разказът избягва тенденцията да бъде детински наивен и повърхностен. Идеята за несправедливостта например, е сложна и не е лесна за разбиране, въпреки че думата се използва често в обикновената реч. Контекстът, в който тя е представена в Урок 6 и съответните упражнения помагат на юношите да придобият известно разбиране на тази концепция. Според вас този подход удачен ли е за млади хора във възрастта на юношеството или мислите, че е необходимо да обяснявате „трудните“ за тях думи?

2. Уроците в тази книга са написани така, че да се изучават при оживено темпо сред атмосфера на радост и сериозен размисъл. Предполага се, че юношите ще прочитат текстовете и ще изпълняват упражненията сравнително бързо, но с необходимото внимание и отговорност. Какво би се случило, ако се опитвате да постигнете нещо повече от предвидената за всеки урок цел и разработвате подробно всеки съществен момент от текста?

3. Периодът на съсредоточеност и внимание на юношите не е толкова кратък, както често се предполага. Макар да са запазили способността да се радват на простичките неща в живота, те са способни в същото време и да мислят сериозно и задълбочено върху предизвикателни за тях идеи. Ако атмосферата на работа сред групата е изпълнена с доверие и подкрепа – без онази напрегнатост, създавана от съревноваването и напрежението да се постигнат предварително определени резултати – тогава изучаването на *Повеите на потвърждението и подкрепата* ще доведе до дискусия и задълбочено разсъждаване на ниво, подходящо за нуждите и капацитета на юношите. Какви стъпки можете да предприемете, за да създадете желаната атмосфера?

4. При изучаването на книгата не се предвижда „домашна работа”. Упражненията трябва да се изпълнят по време на срещата на групата и да се обсъждат с помощта на аниматора. Какво е предимството да се следва този подход вместо да се оставя на юношите да направят упражненията у дома?

5. Повечето уроци в тази книга включват дейност, при която от юношите се иска да напишат няколко изречения или във връзка с изучаваната част от историята, или за определена идея и нейното приложение в техния живот. Как бихте съдействали на

юношите да изпълнят този вид дейност, помагайки им да се научат да се изразяват ясно и разбрано?

6. Всеки от уроците 2, 5, 9, 10, 13 и 14 на книгата завършва с цитат от писанията, като юношите са насърчавани да го научат наизуст. Може да ви е от полза да прегледате един-два от тях, за да проучите по-добре как това занимание затвърждава представените в урока концепции.

7. Освен основната тема книгата засяга и много други нравствени идеи и се опитва да затвърди похвално отношение и качества. Например Роуз споделя храната си с едно дете в автобуса. Годуин и Чишимба помагат на една жена да занесе до дома си дърва за огрев. Роуз и Мусонда учат деца, докато майките им имат занимание в клиниката. Футболната среща е приятелско събитие, в което „да се спечели” не е най-важната цел. До колко трябва да се обърне внимание на тези моменти? Трябвали ли всеки от тях да се посочи и обсъди в подробности? Или е достатъчно да се даде възможност тези идеи да се споменат по естествен начин в дискусията?

8. Действието се развива в едно африканско село. Книгите, чието изучаване заема само част от програмата по разгръщане на духовните сили и способности на юношите, описват реалността в разнообразни културно-социални среди в различни континенти. Това допълва богатството на програмата. Някой може да изкаже предположението, че е необходимо „книгите да се адаптират към реалността на младите хора във всяка страна”, като се сменят например имената на героите от разказите. Но хората векове наред четат книги за други култури, различни от тяхната собствена, наслаждават им се и се учат от тях. Естествено те го правят напълно съзнателно. Как бихте помогнали на юношите да осъзнаят този аспект на програмата? Какво мислите по отношение на убеждението на някои, че децата и младите се учат единствено от материали, които са написани в контекста на тяхната собствена култура?

РАЗДЕЛ 22

Духът на вярата (Spirit of Faith), както споменахме по-рано, е една от няколко книги, чието съдържание е продължение на бахайските детски класове и в него се споменава изрично за Централните фигури на Вярата. Вече казахме, че юношеството е етап от живота, когато започваме да се интересуваме много от проучването и разбирането на въпроси с философски характер, особено такива, свързани с целта и същността на съществуването на човек. *Духът на вярата* започва с въпроса „Какво означава да си човешко същество?“. Опитвайки се да отговорят на този въпрос, различните уроци в книгата разглеждат поредица от сродни идеи: благородството на човек; висшата и низшата природа на човек; несъществуването на злото; същността на свободната воля, проявата на решителност и воля, съдбата; силата на интелекта; научното проучване; еволюцията на материята; човешкият дух; и накрая духът на вярата.

Както при *Повеите на потвърждението и подкрепата* ще трябва първо да прочетете материала веднъж, после да го прочетете отново по-внимателно, като този път обърнете специално внимание на онези части от уроците, които са озаглавени „Размисъл“. След това трябва да анализирате как книгата постига своята цел, като отговорите на следните въпроси:

1. В Урок 1 са цитирани няколко откъса от Писанията на Бахаулла, съдържащи образи, които помагат на юношите да помислят за своята истинска същност. Какви мисли и проникновения провокира в тази връзка всеки от образите? Как всеки въпрос за размишление в урока засилва тяхното разбиране по темата?

2. Как чрез първата част на Урок 2 юношите започват да ценят Божието творение и благородната същност на човека?

3. Как първата тема за размишление в този урок им помага да видят приложимостта в техния живот на идеята за благородството на човека?

4. В следващата част от урока юношите размишляват върху причината, която кара хората да се унижават. Коя е тя?

5. Според вас какво разбиране ще извлекат юношите от това кратко изучаване на възвишената и низшата природа на човека?

6. Какво научават юношите за развиването на по-висшата си природа чрез втората тема за размишление в този урок?

7. Как осъзнаването, че тяхната низша природа не е лоша помага на юношите да не изпитват чувство за вина, когато допускат грешки? Какви примери са използвани, за да им се помогне да задълбочат разбирането си по темата?

8. Какви са прозренията, до които се стига чрез последната част на Урок 2 и по-специално последните две теми за размисъл, за това как да се контролира повикът на низшата природа?

9. Как е третирана темата за проявата на решителност и воля в Урок 3? Според вас описаната в началото на урока ситуация валидна ли е за живота на младите хора?

10. Какво научават юношите в Урок 3 по отношение на ролята на свободната воля в развиването на тяхната възвишена природа?

11. В кои области от своя живот юношите разбират, че могат да упражняват свобода на волята? Защо е важно да знаят за ограниченията на тяхната свободна воля?

12. Какво друго научават те по отношение на действието на своята свободна воля от втората тема за размисъл в този урок?

13. Защо е важно юношите да осъзнаят разликата между контролирането на хората и упражняването на положително въздействие върху тях? Как според вас провокираните от третата тема за размисъл обсъждания помагат на юношите в усилията им да оказват положително влияние върху тяхното обкръжение?

14. Какво научават юношите по отношение на концепцията за съдбата от Урок 3?

15. Какви погрешни схващания за естеството на съдбата се опитва да премахне този урок?

16. Метафората за платноходката помага ли на юношите да придобият правилна представа за важността на собствените им усилия и за силата на божествената помощ в техния живот?

17. По какъв начин първата част на Урок 4 помага на юношите да открият и разберат ограниченията на природата?

18. Какво се казва в урока за начина, по който хората превъзможват тези ограничения?

19. В урока се представя аргумента, че науката принадлежи на цялото човечество. Какъв е този аргумент?

20. В цитирания в Урок 4 откъс за науката е направено изказването „Бог е създал или заложил у човека тази обич към истинската същност, към

реалността”. До колко е важно у юношите да се възпитава тази обич към реалността?

21. Как е обяснена на юношите силата на наблюдателността?

22. По какъв начин представеният в Урок 4 пример помага на юношите да оценят ролята на наблюдението и експериментирането за развитието на науката?

23. Дали урокът загатва, че те могат да използват силата на наблюдението във всеки аспект от своя живот? Защо според вас въпросите в третата тема за размисъл, която ги насърчава да упражняват тази сила и способност, са съсредоточени върху възвишената природа на човека?

24. Представените примери в четвъртата тема за размисъл заключават в себе си, че експериментирането не може да се прилага във всички аспекти на живота. По какъв начин те помагат на юношите да оценят значимостта на този принцип?

25. По какъв начин различните примери от Уроци 5 и 6 помагат на юношите да вникнат в толкова сложната теория за еволюцията на видовете?

26. Как се обяснява появата на човешкия дух в този еволюционен процес?

27. В Урок 6 аниматорът Наталия Петровна чете на групата юноши два цитата от Писанията на Абдул Баха и след това им помага да ги разучат и разберат, но не се споменава как го постига. Какво бихте направили вие, за да им обясните цитатите?

28. Коя е отличителната черта на човешкия дух според описанието в първата част на Урок 7?

29. Как се представя понятието „съзнание” в първата тема за размисъл на този урок? Имат ли дадените две упражнения практическо значение за живота на юношите?

30. По какъв начин силата на човешкия ум може да се превърне в инструмент на по-висшата природа? Полезен ли е използваният във втората тема за размисъл подход на противоположностите, за да се разбере важноста от напътстването на човешкия интелект?

31. Какво е духът на вярата?

32. Как последните две теми за размишление на Урок 7 помагат на юношите да разберат как духът на вярата въздейства върху техния живот?

РАЗДЕЛ 23

Основната идея в текста на *Духът на вярата* е хармонията между науката и религията. Значението и последствията на този принцип за живота на човечеството са дълбоки и всеки от нас трябва да се стреми да разбере неговото действие. Естествено, има някои гледища за науката и религията, които, макар и да не ги противопоставят директно, определено не говорят за хармонична връзка помежду им. Например твърдението, че каквито и загадки да се споменават днес в религията, накрая те ще бъдат обяснени от науката, когато тя напредне. Или обратното – убеждението, че

всички научни истини в крайна сметка ще бъдат открити, като се четат религиозните писания, тъй като те са изпратени от Всезнаещият Бог. Без да се спираме на погрешните схващания в основата на всяко от тези гледища, лесно можем да видим, че и при двете единият източник на знания е представен като зависим от другия, което не може да се смята за истинска хармония. Но дори и да отхвърлим подобни гледища, ние трябва да се запитаем как според нас науката и религията се допълват взаимно. В тази светлина предлагаме на вашето внимание даденото по-долу изложение. Прочетете го и направете упражненията след него.

Една възможност е да се твърди, че истините, съдържащи се в науката и религията обхващат две различни и взаимно изключващи се области на познанието и живота. Науката изучава материалната вселена – не само устройството и действието на природата, но също и определени явления, свързани с човешките общности, институции и взаимодействия. Натрупаното чрез нея знание става основа за технически напредък и технологиите могат да бъдат използвани или за доброто на човечеството, или в негова вреда. Независимо как се развиват обществените науки, науката сама по себе е с много ограничени възможности да определи по какъв начин трябва да се използват нейните резултати и постижения. Религията, за разлика от това, се занимава с духовните измерения на човешкото съществуване. Нейната задача е да хвърли светлина върху духовния живот на човека, да се докосне до върху корените на мотивацията, да доведе до създаването на нравствено-етичен кодекс, който да напътства поведението на хората. Цивилизационният процес зависи и от двете системи на знанието. Ако всяка от тях се ограничава в сферата на собствената си природа и характер, няма причина те да навлязат в конфликт.

Този възглед за хармония между науката и религията е логичен и валиден, но само на ниво приложение. В крайна сметка при този подход науката и религията са изцяло обособени и им се позволява да следват самостоятелно своите собствени пътища и това, което придобива важност, е взаимодействието между технологията и нравствеността (морала). Но подобно разглеждане на взаимовръзката между науката и религията бързо достига своите граници, защото в реалността има безброй много явления, които и двете се опитват да разберат и обяснят. Макар и не толкова забележимо по отношение на природата, това е очевидно, когато се изучават хората и обществото. Освен това има много общи неща между науката и религията в начина, по който те подхождат към реалността и живота. Например и двете вярват, че съществува порядък в сътворението и са убедени, че поне до известна степен човешкият ум може да разбере този порядък. Научните методи са се доказали много ефективни в разкриването на това какво става във вселената. Но и религията трябва да използва тези методи, тъй като тя се опитва да напътства хората да дават своя принос в изграждането на една вечно-развиваща се цивилизация. Науката и религията не са идентични, но имат достатъчно общи неща, за да могат да комуникират и да бъдат в хармония, да си влияят взаимно и да се допълват. И следователно е разумно да се гледа на науката и религията като две взаимно допълващи се системи на знанието и практиката, като се припокриват по въпросите, с които се заемат и методите, които използват.

1. Връзката между науката и религията, обяснена в горния текст, касае области на знанието, които и двете изследват. Сред тях са въпросите, свързани със

способностите на човешкия ум, еволюцията на човешкия вид и неговото интелектуално и нравствено развитие. Обсъдете как при разглеждането на подобни въпроси *Духът на вярата* зачита валидността на науката, като същевременно дава възможност на разбиранята на религията да осветли схващанията.

2. Принципът за хармонията между науката и религията заключава в себе си, че когато е уместно, образователните материали могат да обединяват духовни и научни концепции, естествено по начин, който не е повърхностен и небрежен. Това интегриране на знанията подобрява разбирането и премахва изкуственото разделяне и противопоставяне (дихотомииите). Проучете как *Духът на вярата* постига това ниво на обединяване. Може да се обърнете по-конкретно към размишленията в Уроци 5 и 6.

3. Можете отново да разгледате *Духът на вярата* и да определите до каква степен тази книга води до определени начини на мислене и отношение, които се предполага, че духовно търсещият и се опитващ се да разбере реалността човек трябва да притежава. Посочете някои от тези начини на мислене. Доколко успешно ги разглежда този материал?

РАЗДЕЛ 24

С това приключваме дискусията, която започнахме в Раздел 3 във връзка с изучаваните книги в програмата за разгръщане на духовните сили и способности на юношите. Подробният анализ, който направихме на *Повеите на потвърждението и подкрепата* и *Духът на вярата*, дава представа до колко трябва да сте запознати с всеки един от материалите. В разклоняващите се от Книга 5 курсове ще се впуснем в подобни дискусии върху други текстове, които ще ви помогнат в тази връзка. Но независимо от това изучаване, ще трябва да отделяте необходимото време, за да разучавате книгите и да анализирате начина, по който те се опитват да постигнат това, за което са били създадени. Периодичните срещи с други хора, които служат като

аниматори, ще ви предоставят най-полезните и продуктивни възможности да задълбочите разбирането си за материала и заедно със своите колеги аниматори ще можете да черпите от това огромно изобилие от споделен опит. Защото в крайна сметка потенциалът на тези материали може да се изследва и осъзнае единствено при създаването на атмосфера на съвместна подкрепа и помощ, сред която отдадеността на ученето намира израз в готовността и желанието да съпътстваш другите в техните усилия.

РАЗДЕЛ 25

Вече бе споменато в тази част, че освен изучаването на материалите юношите участват и в дейности в служба на обществото, спорт и различни форми на изкуствата и занаятите, особено такива, които са специфични за местната култура и среда. Във втората част на тази книга имахте възможността да разгледате до известна степен влиянието на социалното обкръжение върху младите хора и по-специално вниманието ви бе насочено върху някои негови негативни въздействия. Но това подчертаване на влошаващото се състояние на обществото днес не трябва да помрачава факта, че във всяка среда има много елементи, които, ако се използват правилно, могат да засилят у човека способността за изразяване, умението да се анализират социалните процеси и желанието да се служи на обществото. В следната вестникарска статия се разказва една история, която много добре илюстрира как например средствата за масова информация могат да се използват, за да се допринесе за благополучието на обществото.

Гласът на безгласните

В Западна Африка транзисторният радиопредавател все още говори от името и в служба на общността.

Скупчени около един микрофон в малкото студио на провинциалната Нзерекоре радиостанция в горския район на Гвинея, трима младежи обсъждат темата за образованието на момичетата.

„Момичетата трябва да ходят на училище, защото един ден ще станат майки и ако са образовани, те ще образуват собствените си деца и ще могат по-добре да се грижат за тях” – казва Морико Каке. „Когато образувате едно момиче, вие образувате цялата нация“ – категорично добавя той. Лансей Туре, 16-годишният водещ на програмата, кима в съгласие, макар че родителите му искат той да напусне училище, за да работи на нивите.

Ясните, изразителни доводи на младите хора се предават на живо до съседните села край границите с Либерия и Кот д'Ивоар. Здрач е и керосиновите лампи блещукат в колибите, иззидани от кал и глина. Селяните са се прибрали от полето или от пазара. Всички слушат радиото, докато готвят вечерята и се приготвят за нощта.

Преди петдесет години първите портативни радиопредаватели – транзисторите, навлязоха в домовете на хората, превръщайки една голяма и тежка мебел в евтино, компактно лично устройство, което всеки може да слуша навсякъде...

В страни като Гвинея, където голяма част от възрастното население е неграмотно, много деца нямат достъп до училище и електричеството е рядкост. Захранваните от генератор провинциални и общински радиостанции са жизненоважни.

„Радиото е всичко тук” – казва Гнума Камара, програмен директор на провинциалната Нзерекоре радиостанция, която предава шест дни в седмицата на някой от петте областни езика и на френски в радиус от 100 километра. Две от всеки три семейства в областта имат транзистор и когато станцията излъчва своите емисии рано сутрин и вечер, цялото село слуша.

„Ние говорим на техния собствен език, познаваме традициите и обичаите им, излъчваме техните съобщения, обявяваме раждания и смъртни случаи, обсъждаме фермерски и земеделски въпроси и проблеми в общността – добавя Камара. – Ние сме гласът на общността. Гласът на безгласните.“...

„Аз слушам програмите, защото ги представят деца и защото те говорят на моя език – казва петнадесетгодишният Мамаду Малик на местния език пулар. – Когато програмите започнат, викам всичките ми братя и сестри и слушаме заедно. Така научавам много.”

„Родителите и ръководителите на общността също слушат – казва Камара. – В нашата култура не се обръща много внимание на това, какво казват децата, но сега възрастните започват да се вслушват в тях. Децата дават съвети на родителите си например за основни хигиенни навици. ... Ако някой баща удари детето си, вече съседите му казват: „Ти не слушаш ли радиото?”“

Този разказ показва един от безбройните начини за използване на различните елементи на социалната среда, за да се насочват талантите и способностите на младите хора към служене на техните общности. Музиката, медиите и техниката оказват все по-голямо въздействие върху младежите по всички краища на света. Като аниматор ще трябва винаги да имате предвид тези силни елементи и да се учите да помагате на юношите да ги използват, за да създават подходящи дейности. Помислете за вашата социална среда. Какви възможности предлага тя на юношите да работят с дадените по-долу неща? Обсъдете своите идеи във вашата група и запишете някои от мислите си в предоставените пространства.

Музика:

Медии:

Технически средства:

РАЗДЕЛ 26

За да се разгърнат силите и способностите на юношите, та да могат да поемат в свои ръце собственото си развитие и да допринасят за напредъка на своите общности, те трябва да участват не само в изпълняването на смислени и полезни дейности като група, но и в тяхното формулиране. Освен проектите на служене и артистичните занимания, подобни дейности би могло да включват например специални събития по повод завършването на изучаването на една или друга книга, на които юношите да изнасят драматични представления и беседи, да изпълняват песни, да рецитират стихове. Винаги ще ви е интересно да обсъждате с други аниматори как да мотивирате младите хора да участват в планирането и изпълняването на дейности, които развиват умствените и духовните им способности, как да им помагате да изразяват на дело чрез служене някои свои идеали и да подкрепяте усилията им да постигат съвършенство. Сред въпросите, които ще е необходимо да обсъждате със своите колеги аниматори са: Как помагате на юношите да замислят, планират и осъществят даден проект в служба на хората и да анализират неговото изпълнение? Как помагате на юношите да напишат сценарии и да изиграят простичка драма? Как правите така, че детинските игри да не заместят заниманията по различните изкуства и занаяти и им помагате да започнат истински да ценят онези „изкуства, занаяти и науки”, които „въодушевяват и вдъхновяват света на съществуването и водят до неговото извисяване”?

Въпреки че сега не е моментът да се впускаме в дискусия за артистичните занимания, все пак е важно да знаете, че подобна дейност, като израз на културни особености, носи в себе си много ценности. И поради самата си природа тя може много силно да повлияе на образователния процес. Като аниматор на юношеска група вие ще трябва да внимавате, когато помагате на младите ви приятели, за да подбират подходящи артистични занимания, които да не започнат по недоглеждане да налагат ценности, противоречащи по един недоловим начин на образователния процес, в който участват.

РАЗДЕЛ 27

Опитът показва, че юношеска група от десет-петнадесет членове често пъти започва с няколко юноши, които са показали уменията да събират и сплотяват своите приятели около някаква достойна кауза. Докато тези младежи насърчават и други да се присъединят, те започват да се срещат редовно с аниматора. Членството на групата може също така да се затвърди с помощта на нарастващо ядро приятели, които работят в квартала или селото, особено млади хора в средата или в късните си тийнейджърски години, които напредват в изучаването на първите няколко курса на института. В някои краища на света каненето на младите жители на селото или квартала да се включат в поредица от събития преди да се сформират официално групите, се е оказало също ефективно. Друг подход е да се представи програмата в някое училище.

Когато училището покаже интерес и възприеме идеята, една или две презентации пред учениците и учителите от подходящите класове обикновено водят до сформирването на няколко юношески групи. След това те могат да подемат програмата като извънкласна дейност, като се срещат или в училището, или извън него. Във всички случаи училището оценява полезния принос на програмата за правилното и стабилно развитие на нравствените и интелектуалните способности на неговите ученици.

Помислете върху собствените си обстоятелства и опишете няколко подхода, които вие бихте могли да предприемете като начинаещ ентузиазизиран аниматор, за да помогнете да се сформира юношеска група.

РАЗДЕЛ 28

Едно от важните изисквания, за да може да се поддържа дейна юношеската група, е постепенното изграждане на доверие и приятелство с родителите. Аниматорите трябва да посетят родителите или преди, или скоро след като са сформирали юношеската група и да им обяснят целите на програмата. След това те трябва да продължават да ги посещават редовно, да обсъждат заедно стремежите, заложбите и възможностите на юношите, както и идеите и подходите, оформили програмата за разгръщането на техните духовни сили – теми, които са представени в общи черти в Книга 2, но разгледани много по-подробно тук. Подобни посещения могат също така да дадат възможност да се обсъжда с родителите развитието, постиженията и напредъка на синовете и дъщерите им. Често пъти, както се предлага в Книга 2, аниматорът може да покаже на родителите една или две от книгите, които се изучават в програмата, за да знаят и те какво научават техните младежи. Въпреки че обикновено всеки аниматор ще развива подобни връзки на приятелство с родителите в продължение на доста месеци, някой приятел с повече опит може да отиде заедно с него или с нея по време на първите няколко посещения.

Препоръчваме ви да се обърнете към Раздел 14 в третата част на Книга 2, за да си припомните главните идеи, които са залегнали в същността на редовните разговори с родителите на подрастващите, участващи в програмата за разгръщане на духовните сили и способности. След това обсъдете с другите участници в този курс събрания опит във вашето село или квартал от посещаването на семействата на юношите. С какви други идеи от изучаването на тази книга бихте могли да обогатите разговорите по време на тези посещения?

РАЗДЕЛ 29

Разговорите, които аниматорът подема в юношеската група още от самото начало, са от голямо значение. Много е важно в първите три или четири срещи членовете да

обсъдят добре и изцяло нейната същност и стремежи, както и няколко цели, които биха желали да постигнат заедно. Разглежданите теми може да са различни за различните групи. Но все пак има определени концепции като „съвършенство“ и „служене“, на които трябва да се наблегне при всички подобни срещи. Дадените по-долу идеи могат да ви помогнат да организирате първите няколко разговора, които да проведете с членовете на групите, които помагат да се сформират. Анализирайте внимателно всяка от тях заедно с участниците в този курс и запишете някои от първоначалните си идеи по отношение на това как бихте започнали дискусии с групата юноши, с които се надявате скоро да започнете да работите.

- Много аниматори са установили, че е ползотворно, когато насърчават юношите да гледат на групата като място, където могат да се стремят към духовно и интелектуално усъвършенстване. Те им обясняват, че за да се стремим да постигнем духовно съвършенство, ние трябва да развием способности и качества, присъщи на нашата по-висша природа като обич, щедрост, честност и скромност. А, за да се стремим да постигнем интелектуално съвършенство, трябва да придобием знания и практически умения, които да ни помогнат да подобрим живота си и живота на другите. Когато се размишлява задълбочено върху цитати като „Нека всяко утро бъде по-добро от предходната нощ, а всеки следващ ден по-богат от вчерашния ” и те се заучават наизуст, това се е оказвало често пъти ефикасно, за да се разбере по-добре концепцията за съвършенство.

- След като се постигне известна яснота за целта на групата, аниматорът може да помогне на юношите да решат какви конкретни дейности – интелектуални, спортни и културни – те биха искали да провеждат в стремежа си да постигнат съвършенство.

- Във връзка с интелектуалното и духовното усъвършенстване ще трябва да се обсъди до известна степен и въпросът за езика, който е тясно свързан с моделите на мислене. В разговора по тази тема с юношите обикновено е достатъчно да се обясни, че за да постигаме все по-високи нива на съвършенство, ние ще трябва да развием способността да се изразяваме. Трябва да можем да четем и да разбираме смисъла на това, което четем; трябва да се научим да изразяваме мислите си с яснота. В този контекст аниматорите често установяват, че се постигат добри резултати, когато представят изцяло или частично материалите, които юношите ще изучават, някои от които вие разгледахте в началото на тази част.

- Трябва да се обърне дължимото внимание в програмата за разгръщане на духовните сили на юношите върху изучаването на откъсите от писанията. Ето защо и ученето наизуст трябва да бъде сред темите на разговор по време на една от първите срещи на групата. Аниматорите ще трябва да помогнат на младите си приятели да осъзнаят уникалната сила на Божието слово и неговото въздействие върху техния живот, когато се стремят да постигнат съвършенство. Чрез подобна дискусия, те ще могат да разберат колко е полезно да се знаят наизуст много откъси от писанията.

- Добре е по време на първите няколко срещи аниматорите да подчертаят, че за да може групата да се стреми към духовно съвършенство, нейните членове ще трябва да изградят здрави връзки на приятелство помежду си и да постигат все по-голямо единство и сплотеност. Аниматорите са установили, че е често пъти ползотворно, когато успеят да помогнат на юношите да поговорят по-задълбочено по темите за приятелството, за единството и за хармонията в светлината на откъси от писанията, които могат да бъдат насърчени да научат наизуст.

- Дискусията по темите на приятелството и единството може да даде естествено начало за разговор относно общуването на юношите помежду им. Че ще се изслушват внимателно един друг; че винаги ще се опитват да се разбират взаимно, макар и някой да се затруднява да изрази някоя идея; че никога няма да омаловажават онова, което всеки от тях споделя – това са примери на някои от изводите, които могат да извлекат заедно като група чрез подобен разговор.

- Една от изключително важните теми за разговор по време на някоя от първите срещи на групата е служенето. Можете да напомните на юношите, че като човешки същества ние всички зависим един от друг. Всички сме членове на едно човешко семейство и трябва да полагаме максимални усилия да подобрим условия на живот в нашите общности. Като се опитаме да си представим какво би било, ако не получавахме помощ от хората около нас, може понякога да помогне на юношите да оценят важността на служенето.

- Разговорите ви за служенето трябва да включват повече от въпроса за личните усилия на човек да служи на другите и да се обсъди какво младежите могат да направят като група. Добре е естествено техните първи усилия да са с кратка продължителност и да са с лесно постижими цели. По този начин те ще придобият увереност в своите способности и сили като група и ще се научат да работят заедно, което ще открие възможности пред тях за предприемането на по-дълготрайни проекти. Още от самото начало аниматорите трябва да напътстват юношите да задействат един процес, в който да мислят за живота на своята общност и за това, как те биха могли да допринасят за нейното благополучие. В това отношение ще им помогне задаването на въпроси, които изискват от тях да проявят наблюдателност в изказванията си за общността. Те могат да започнат с простички дейности на служене, като например посещаването на болен човек от общността им и постепенно да се заемат с проекти, като например засаждането на дръвчета, при които ще е необходимо да се консултират със съответните местни институции, да привлекат своите приятели и родители да им помогнат и да вземат дългосрочни мерки. Естествено по време на първите няколко срещи на групата се обсъждат и някои от уменията и способностите, както и отношението, начина на мислене и качествата, които са необходими за постигането на ефективно сътрудничество.

- Друга тема, която трябва да се обсъди по време на първите срещи на юношеската група, е здравословната отмора и забавление и по-специално спортуването. Отново, след като се разгледат съответните основни идеи и теми по този въпрос, аниматорите ще трябва да помогнат на групата да определи какъв вид развлекателни дейности ще могат да провеждат или по време на срещите си, или в специални случаи. Тук е нужно да споделим няколко думи на предупреждение в това отношение: интензивната физическа дейност е естествен израз на енергията, която юношите притежават. От събрания опит по целия свят става ясно, че ако се предпочете, да кажем артистичната дейност пред спорта, в групата започва процес на селектиране, при който някои младежи в крайна сметка започват да губят желание да продължават да участват в нея.

По отношение на изброените по-горе идеи и мисли е важно да се разбере, че с натрупването на опит, аниматорите ще могат по-добре да съдействат на юношите в измислянето, планирането и организирането на дейности, които да се допълват взаимно – дейности, прилагачи на практика прозренията и знанията, които те са придобили чрез изучаването на различните материали, както и възвишените идеали, спрямо които се стремят да живеят.

РАЗДЕЛ 30

След обсъжданията ни в първите две части на тази книга, които по своята същност касаеха предимно идеи, понятия и представи, в тази част подготовката ви да служите като аниматори на група юноши придобива и практически измерения. Докато служите в тази област и събирате опит, тази книга ще продължава да ви предлага идеи за размисъл. Много аниматори смятат основните точки в предишния раздел за особено полезни и често се връщат към тях, водейки си дневник, в който записват и проследяват своите преживявания, опит и дискусии с колегите си аниматори. Междувременно ви предлагаме да приключите тази част на книгата, като помислите върху резултатите и последствията от начинанието, което сте готови да предприемете. Думите на Световния дом на справедливостта, адресирани до младежите по света, се отнасят до всички, които желаят да следват тази пътека на служене:

Не е изненада, че вашата възрастова група е тази, която натрупва най-голям и богат опит в подпомагането на юношите, както и на децата, в тяхното нравствено и духовно развитие, подхранвайки у тях истинското приятелство и умението да служат задружно. В крайна сметка тъй като познавате света с неговите клопки и възможности, с които тези млади души ще трябва да се справят, вие високо цените важността на духовното укрепване и подготовка. Съзнавайки, че Бахаулла е дошъл, за да трансформира както духовния живот, така и материалните условия на човечеството, вие подпомагате по-младите от вас да усъвършенстват своите характери и да се подготвят да поемат отговорност за благополучието на своите общности. Като навлизат в периода на юношеството, вие им помагате да подобрят своето умение да се изразяват и да може у тях да пуснат здрави корени нравствената благоразумност и усет. Така и вашето собствено чувство за цел в живота започва да се изяснява, като следвате предписанието на Бахаулла „Нека делата, а не думите, бъдат вашата украса.“⁵²

СПРАВКА

1. Из писмо от 11 юни 2006, написано от името на Световния дом на справедливостта до един вярващ, публикувано в *Social Action: A Compilation Prepared by the Research Department of the Universal House of Justice* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2020), н. 117, ц. 62.
2. Из писмо от 19 юли 2006, написано от името на Световния дом на справедливостта до двама вярващи.
3. Из писмо от 17 април 1936, написано от името на Шоги Ефенди до един вярващ, публикувано в *Directives from the Guardian* (New Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1973), с. 84
4. Абдул Баха в компилацията *Social Action*, н. 190, с. 112-113.
5. Из беседа на Абдул Баха от 20 септември 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by 'Abdu'l-Bahá during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2012), с. 471.
6. Из беседа на Абдул Баха от 4 май 1912, Пак там, пар. 9, с. 125.
7. Споменати думи на Абдул Баха, цитирани от Дж. Е. Еслемонт в *Бахаулла и новата ера: Въведение в Бахайската вяра* (Бахайска общност- България, 1995).
8. Из беседа на Абдул Баха от 4 май 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, пар. 7, с. 123
9. Из беседа на Абдул Баха от 26 май 1912, Пак там, пар. 1, с. 204.
10. Абдул Баха, *Отговори на някои въпроси* (Издателство „Кармел“, 1999), с. 327-8.
11. *Tablets of 'Abdu'l-Baha* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1915, 1040 printing), т. 2, с. 276 (оторизиран превод).
12. *Khitábát: Talks of Abdu'l-Bahá* (Hofheim-Langenhaim: Bahá'í-Verlag, 1984), с. 131-132. (оторизиран превод).
13. Из беседа на Абдул Баха от 4 май 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*. пар.8, с. 124
14. *Избрано от писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“, 1998), н. 230, с. 303.
15. Из беседа на Абдул Баха от 10 ноември 1911, публикувана в *Парижки беседи* (Бахайска общност – България, 1993), с. 88.
16. *'Abdu'l-Bahá on Divine Philosophy* (Boston: The Tudor Press, 1918), стр. 30.
17. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“ 1998), т. 24, с. 53.
18. *Tablets of Abdul Baha Abbas* (New York: Bahá'í Publishing Committee, 1930), т. 1, р. 63. (оторизиран превод)
19. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“ 1998), т. 155, 179.
20. Абдул Баха, *The Secret of Divine Civilization* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2007), стр. 83.
21. *The Tabernacle of Unity: Bahá'u'lláh's Responses to Mánikchí Şáhib and Other Writings* (Haifa, Bahá'í World Center, 2006), н.1.11, с. 7-8 .
22. Из беседа на Абдул Баха от 27 октомври 1911, публикувана в *Парижки Беседи*, с. 44.
23. *Tablets of Abdul Baha Abbas*, т. 1, с. 71-72
24. *Избрано от Писанията на Абдул Баха* (Издателство „Кармел“ 1998), т. 97, с. 124.
25. *Послания на Бахаулла, разкрити след Кетаб-е-Акдас* (Бахайска общност – България, 1995), с. 71.
26. *The Proclamation of Bahá'u'lláh* (Haifa: Bahá'í World Centre, 1967, 1978), р. 78.
27. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла* (Бахайска общност – България, 1995) XLIII, с. 70-71.

28. Из беседа на Абдул Баха от 3 декември 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, с. 648-649.
29. *Послания на Бахаулла, разкрити след Кетаб-е-Акдас* (Бахайска общност – България, 1995), н. 9.20, с. 141-142.
30. Пак там, н. 11.28, с. 173.
31. *Tablets of Abdul Baha Abbas*, т. 1, с. 31. (оторизиран превод)
32. Пак там., с. 194. (оторизиран превод)
33. Bahá'u'lláh, *Epistle to the Son of the Wolf* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1983), с. 12.
34. *Послания на Бахаулла, разкрити след Кетаб-е-Акдас* (Бахайска общност – България, 1995), н. 11.27, с. 172.
35. Пак там, н.11.30, с. 172-73.
36. Пак там., н.13.15, с. 201.
37. *Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла* (Бахайска общност – България, 1995), XVIII, с. 31.
38. *Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1987, 2008 printing), XXXII, с. 41
39. Bahá'u'lláh, *The Tabernacle of Unity* (Haifa: Bahá'í World Centre, 2006), н. 1.2, с. 4.
40. Из беседа на Абдул Баха от 5 май 1912, публикувана в *The Promulgation of Universal Peace*, пар. 3, с. 130.
41. *Prayers and Meditations*, CXIII, с. 191.
42. Бахаулла, *Бахайски молитви* (Издателство „Кармел“, 1996), с. 122.
43. *Prayers and Meditations*, CLXXVIII, с. 299.
44. Пак там, LXXIX, с. 131-132.
45. Бахаулла, *Бахайски молитви*, с.145-6.
46. Абдул Баха, *Бахайски молитви*, с. 152-3.
47. Пак там., с. 40.
48. Бахаулла, *Бахайски молитви*, с. 124.
49. Баб, *Бахайски молитви*, с. 127.
50. Абдул Баха, *Бахайски молитви*, с. 159.
51. *Prayers and Meditations*, XCI, с. 154-155.
52. Из писмо на Световния дом на справедливостта от 1 юли 2013 г. до участниците в 114-те конференции по целия свят, публикувано в *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006-2016* (West Palm Beach: Palabra Publications, 2017), н. 27.4, с. 176.